

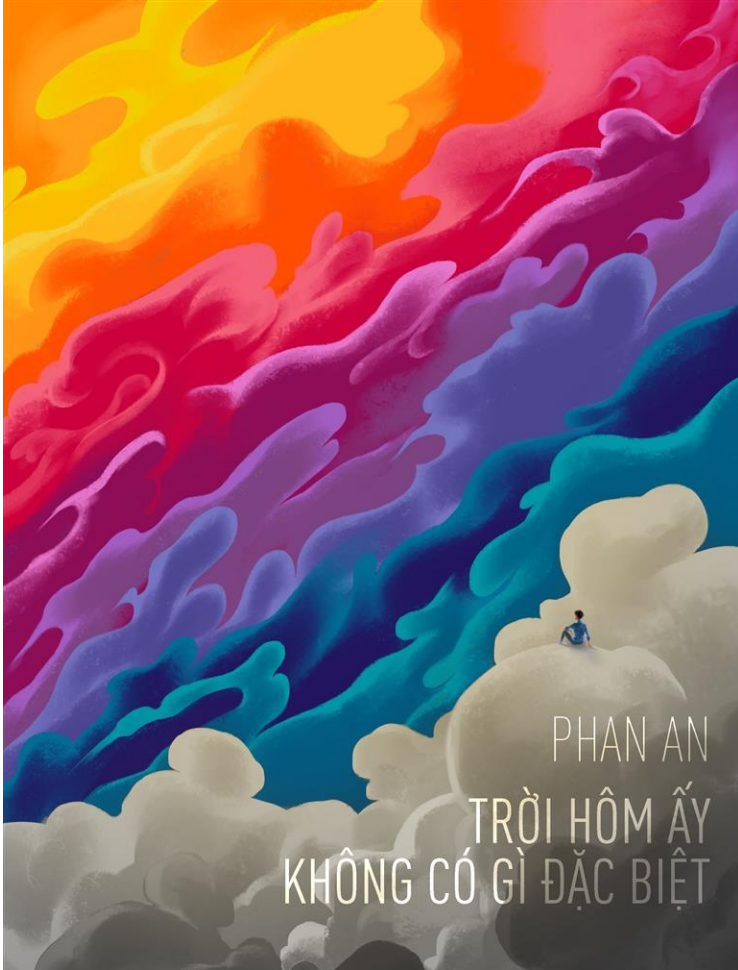
PHAN AN

TRỜI HÔM ẤY
KHÔNG CÓ GÌ ĐẶC BIỆT

Mục Lục

Giới thiệu	1.1
Cái này quan trọng lắm	1.2
Chương 1	1.3
Chương 1	1.4
Chương 2	1.5
Chương 3	1.6
Chương 5	1.7
Chương 8	1.8
Chương 13	1.9
Chương 21	1.10
Chương 34	1.11
Chương 55	1.12
Chương 89	1.13
Chương 144	1.14
Chương 233	1.15
Chương 377	1.16
Chương 610	1.17
Chương 987	1.18

Trời hôm ấy không có gì đặc biệt

Tác giả: [Phan An](#)

Mình họa: Phan An

Thiết kế bìa: Quỳnh Phương

Sách được sản xuất và phát hành với định dạng mở bằng phần mềm [GitBook](#). Mã nguồn trên [GitHub](#)

Tải về bản [MOBI](#) · [PDF](#) · [EPUB](#)

©Phan An. Tác phẩm này được lưu hành với giấy phép [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International](#).

Người dùng không được phép chỉnh sửa nội dung tác phẩm hoặc dùng tác phẩm vào mục đích thương mại.

Tất cả những tên người, tên đất, tên nước, tên trang web, địa chỉ email vân vân, tóm lại là tên riêng trong cuốn sách này (bắt đầu từ trang này cho đến ba chữ “cười ré lên”) đều là tưởng tượng mà ra. Mọi sự trùng hợp nếu có chắc là do vô tình mà có, độc giả không nên quá nghiêm nhặt làm gì.

1

Tôi sẽ bỏ học.

Thật ra trên cái cõi đời ô trọc buồn tẻ này, bỏ học không phải là một cái gì đó lạ lắm. Từ giỏi đến dốt, từ bị thiếu năng hai cộng một bằng không cho chí thiên tài e bằng mò xê bình, ai cũng có thể bỏ học. Ví dụ kinh điển: Steve Jobs, giám đốc đầu to của công ty Apple, bỏ trường cao đẳng Reed chỉ sau vòn vẹn một học kì. Lão này giỏi chết mẹ. Tất nhiên bây giờ thì không chỉ mẹ lão mà đến lão cũng chết rồi, vì ung thư tuyến tụy hay lá lách hay tình hoàn gì đó tôi không được rõ, vì dù sao lão cũng ở bên Mỹ. Lão chết vào một ngày mùa thu có lá vàng bay và một đống những đừa hôi nách ngồi khóc la ai oán rằng “Ôi vĩnh biệt Steve, cháu sẽ nhớ mãi bài hát *I just call to say I love you* và băng đội trường Liverpool của anh.” Ví dụ kinh điển hơn: Bill Gates. Lão này đã cả gan đá đít một trường hoành tá tràng hơn nhiều tên là Harvard để thành lập Microsoft, sản xuất ra một chương trình máy tính dùng để điều khiển những chương trình máy tính khác, rất bá đạo, gọi là hệ điều hành, và vì đếm mãi không hết tiền mà nghiêm nhiên thành tỉ phú. Cái điên rồi là, thành tỉ phú rồi lão lại đem tiền đi mua thuốc chữa sốt rét vung vãi khắp nơi thế giới, và hệ quả tất yếu là ngày càng nghèo mạt đi, trong khi những thế loại sáng suốt là Cà Đô Lương và Cà Dái Dê của ta đã giàu lại cứ giàu lên mãi. Ví dụ kinh điển hơn nữa: Larry Ellison. Lão này bỏ học, thành lập Oracle, bạc lắm tiền nhiều, rồi nhảy vào lĩnh vực tốt nghiệp của trường người ta mà chửi um lên rằng “bên trái mày là đồ ăn hại bên phải mày là đồ ăn hại mày cũng là đồ ăn hại lũ chúng bay ăn hại cả lũ” và bị bọn bảo vệ có võ Giu-đô hăng hái nhảy lên đánh cho lòi kèn. Ví dụ kinh điển nhất và gần gũi nhất: thằng Thu hàng xóm của tôi hồi nhỏ, biệt danh âu yếm bạn bè đặt cho là Thu Đạm, bỏ học cấp hai trường Kim Đồng gần nhà vì không cùng chung lí tưởng với cô Hà hiệu trưởng. Sau khi dứt áo cùng cô phân nổi niềm Nhất Linh đoạn tuyệt, nó cùng

với thằng bạn chí cốt là Hung Beo, hai thằng lựa nhà một cặp vợ chồng mới cưới, nửa đêm trèo lên mái nhà cạy ngói dòm xuống, vừa nhai bắp rang đựng trong một cái hộp, lại hút nước ngọt trong bịch nghe rổn rột, vừa bàn tán quả này bự quả kia to, và cười hí hí rất là một nhẽ vui tươi. Bên dưới, anh chồng đang hí hà hí hục dô ta dô hây theo điệu hò kéo pháo Điện Biên thì tự nhiên chột dạ, vút chị vợ tô hô ra đấy mà vác nòng pháo chạy ra nhìn lên trời đầy sao và gào to lên rất ai oán rằng “Giang ơi Giang ra đi!” “Em đang nãy giờ mà anh?” “Ra đây trời ơi tụi hần thấy hết tron rồi!” Như chi đội có thể, đồng bào hàng xóm của anh vốn thao thức áp tai vào tường từ lúc chạng vạng nay nhất loạt bật đèn sáng choang và cầm cuốc thuổng gậy gộc xông ra, riêng anh cũng quần ngay ngang lưng một cái khố, đội lên đầu cái mũ đỏ, tay cầm khẩu búa quyết phen này giết tươi chần tinh, nhảy lên đội gạch lấy tiền và ăn nắm cứu công chúa. Hung Beo thấy sự chẳng lành liền quăng bịch bắp, lật đật nhảy xuống, bèn gậy giò và bị chó cắn vào mông, xuyên qua hai lớp quần có lẽ, còn Thu Đạm thì với tay bám được vào hàng rào, như ninja, và nhanh chân tẩu thoát. Nhưng sự tẩu thoát của nó là một sự rất tạm thời, vì bác Tư Bề đội trưởng đội dân phòng chuyên nghiệp ¹ khu phố bốn đã lôi Hung Beo còn đang ôm cái chân gậy cà lê cà lết vào đồn, ấn nó ngồi xuống cái ghế, rồi ôn tồn hỏi:

“Con đi một mình hay đi với ai?”

“Tui đi một mình. Ông đừng có dụ tui chi mất công, tui ăn bắp rang no bụng rồi không thèm cà lem của ông mô.” Hung Beo khảng khái đáp. Vì tất nhiên, nó là dân cô hồn các đảng, nó vừa xăm mình, vừa để tóc dài mà lại còn kẹp tóc bằng dây chun hồng, mà luật của dân cô hồn các đảng không cho phép nó phản bạn, cho dù đó là một thằng bạn kết nghĩa chó ia ba cục xin một cục không cho còn đòi năm tiền, ban nãy đã giành mất chỗ dòm rõ hơn, và khi từ hàng rào nhảy xuống còn giẫm vào lưng nó như giẫm lên con thú nhún, rồi bật nẩy vào bóng đêm mất dạng. Nếu hai tay nó không bị trói quặt ra sau lưng thì chắc Hung Beo cũng đã ráng vỗ bàn một cái lấy thêm ít thớ. Nhưng khốn nỗi tay nó bị

trói bốn vòng bằng cuộn dây gai chuyên dùng buộc lợn, lại móc khuyến mãi thêm cho cái còng vào thành ghế, nên chi Hưng Beo đành phải bằng lòng với việc trọn đôi mắt hí lên như Trương Phi, rồi nháy lia nháy lia cho đỡ cay đôi mắt hí, vậy thôi.

Thấy Hưng Beo trọn trạo hoành tráng quá, bác Tư Bề có vẻ chột dạ. Bác bèn ưu tư nghĩ suy để đến hai phút, trên trán bác hẳn lên những nếp nhăn của âu lo, ở hai khóe mắt bác những dấu chân chim tuổi tác hiện ra càng rõ rệt. Thế rồi lẳng lặng, bác trở tay trái tát vào má thằng Hưng Beo một phát kêu “bốp,” lại trở tay phải động đầu nó vào tường một cái kêu “uỳnh,” làm cái tờ lịch có hình Diễm Hương bá cổ Lý Hùng đứng bên xe hơi trước ngôi nhà lầu ² rung rinh chút đỉnh. Xong rồi bác nhẹ nhàng hỏi lại:

“Con ngoan nói cho bác nghe, con đi một mình hay đi với ai?”

“Dạ thằng Thu... hu hu, thằng Thu...” Hưng Beo vừa khóc vừa ngoẹo cổ dùng vai lau máu đầu đang chảy thành dòng xuống cái má sưng vù, bệu bệu trả lời.

“Xóm mình có mấy thằng Thu lận, ý con là Thu nào?” Bác Tư Bề dịu dàng hỏi tiếp. Về tính kiên nhẫn thì không ai trong tổ dân phố này có thể bì với bác, người ta nói đó là nhờ bác xăm chữ Nhẫn trên vế và chữ Tâm giữa háng, nhưng đó chỉ là một trò đùa cũ rích rẻ tiền của những tụi cu cợ. Thật ra ngày xưa bác đã từng làm thầy giáo nuôi dạy trẻ, cũng dứt bột cho con nít, tắm cho tụi nó bằng chân, và đem công an ra dọa cho chúng nó tè ra quần như ai. Sau thì số phận đẩy đưa, bác chịu hết thấu chuyện lũ con nít vô giáo dục cứ ngày ngày tè mục cả quần bác, nên quyết định bỏ cái nghề hèn mọn ấy mà xung phong vào lực lượng dân phòng. Với kinh nghiệm và bản lĩnh đối phó với các cháu nhi đồng cũng như đánh nhà báo vều mồm được vài bận, bác lại nhân dịp Trung Thu đem biểu cấp trên được một con chó đẹp, nên chẳng mấy chốc mà

bác được nhân dân tin yêu, bầu lên làm đội trưởng. Cỗ Hưng Beo thì còn khước mới chơi trò tâm lí chiến với bác được, nên nó chỉ còn cách mếu máo:

“Dạ thưa bác, Thu Đạm...”

“À, Đạm hả con? Đây thì Đạm!”

Nói rồi bác Tư Bê nhảy lên lơ lửng trên không, như Người Được Chọn trong phim Ma Trận, trời hốt nhiên tối sầm, số màu xanh từ đâu rơi xuống xung quanh bác tổ tổ như thác Bản Giốc nhánh nhỏ, rồi bác dùng một thế võ cổ truyền vật thăng Hưng Beo ngã ạch đụi, gãy nốt cái chân kia, chống cùi chỏ bò tới bò lui trong đống. Hai hôm sau, khi nó đang nằm bệnh viện với cả hai chân bó bột trắng phếu và khởi sự viết thiên phóng sự “Một chuyện chép ở bệnh viện” thì bác Tư Bê đã trùm mền phục kích và tóm được Thu Đạm đang ngồi ngóng cổ chơi Tenchu – Ninja Báo Thù và hét “Chém nó đi! Hiếp nó nào! Ối ối!” ngoài hàng bà Thanh đầu hém. Nghe nói để trừng trị tính tà dâm của Thu Đạm, bác Tư Bê đã bình tĩnh trói ghềnh nó lại, tụt quần nó xuống, búng con chim tuổi dậy thì của nó cho ngóng lên, xong nhét vào ống xô xe Cup 50, tra chìa khóa vào ổ, đập nổ lạch bạch và vắn ga suốt từ sáng đến chiều, mặc cho thằng chủ chim nó kêu thành đủ ba mươi hai loại nhạc cụ. Sau hai tháng rông rã miệt mài đi chàng hàng và đái ngói, Thu Đạm có thêm một nghệ danh rất gọi hình và hợp lí là thằng Thu Cu Đen. Thu Cu Đen lớn thêm một tí nữa thì phạm tội hiếp dâm một con bé ngễnh ngãng, cà lăm, lưng có bướu, sống một mình ở đầu chợ và hay đi vắn vợ bói xác mía ăn. Nó bị tổng vào trung tâm cải tạo thiếu niên hư hỏng, cho dù giữa phiên tòa lưu động ấy nó đã cố sống cố chết thanh minh đến cạn khô nước bọt rằng do lúc ấy trời tối như cái tiền đồ ông Ngô Tất Tố nên bị cáo đã hiếp dâm nhầm người, rằng thà như sáng rõ thì có bị tự hình bị cáo cũng tâm phục khẩu phục. Từ bấy đến nay không ai gặp lại Thu Cu Đen nữa, chỉ nghe nói phong thanh là cải tạo thành công nó đã đi buôn ma túy vùng biên giới và sau khi tích góp một số vốn kha khá đã trở thành một doanh nhân thành đạt, hiện đang là chủ một chuỗi nhà

hàng thịt rừng đầu trên Kon Tum Đắc Lắc, có cả bụng phệ và các vi-dít ghi tên tiếng Anh là Mr. Black Bird Falls, nó lại bỏ tiền triệu ra thuê một đội lập trình viên máu mặt để xây dựng nguyên một cổng thông tin điện tử được cập nhật từng phút ở địa chỉ *thudam.com.vn*, và noi gương thần tượng American Got Idols là Bill Gates, nó đã tài trợ cho chừng hai trăm đĩa sứt môi trên khắp ba miền đất nước được phẫu thuật và nở nụ cười tự nhiên.

Phan An

Nhưng cái vấn đề ở đây là, những vị anh hùng tôi vừa đề cập đến trên đây đều bỏ học một cách hoàn toàn tự nguyện. Steve Jobs cảm thấy trường học không dạy được gì ra hồn cho lão, lão bảo ta là thiên tài rồi, học hành làm gì nữa cho tốn com, thôi ta đi chế máy nghe mp3 đây, thế

là lão bò. Bill Gates cũng thế. Larry Ellison cũng thế. Thu Dạm càng thế. Chẳng may, tôi không được cái vinh quang ấy. Tôi bỏ học sau khi bị đình chỉ. Chẳng qua, có học tiếp thì sớm muộn tôi cũng sẽ bị tống cổ ra khỏi trường mà thôi.

Nói chung là ngay lúc ấy, tôi quyết định bỏ học.

¹. Nói chuyên nghiệp là để phân biệt với đội dân phòng nghiệp dư chỉ mặc áo xanh, tay cầm cù nèo, nửa đêm đi ngang qua nhà dân móc xoài trên cây xuống ăn. ↩

². Nếu các bạn còn nhớ, đây là ví dụ kinh điển của tất cả các thể loại lịch treo tường thời ấy, cùng với hình Việt Trinh tay sờ vành mũ cúi đứng chúm chím một mình dưới gốc cây và Lý Thu Thảo chống nẹ cười tình với con ngựa bên luống hoa tu-líp. ↩

1

Nếu bạn hỏi tôi học trường gì thì tôi sẽ rất thành thật mà trả lời rằng tôi học trường đại học. Và thế thôi. Chấm hết. Không có thông tin gì thêm. Đúng, tôi học đại học. Đại học chính cống ấy, không phải là cái thể loại ngớ ngẩn “những trường đại học của tôi” của khứa lão rậm râu sâu mắt bên Nga ngổ là Maxim Gorky. Tức là, một cái trường đại học theo đúng nghĩa vật lí, có dạng khối lập phương, làm bằng bê tông, màu xám, nằm thù lù ở một ngã tư thành phố – nơi cuộc sống vẫn reo vui từng giờ và mỗi lúc tan tầm người và xe lại nối nhau bơi trên đường – nghiêm nghị và cẩu thả như một lão già táo bón ngồi phải bụi xương rồng. Mỗi năm trường này đón một ngàn sinh viên mới vào trường và tổng tiền khoảng năm trăm đũa tốt nghiệp ra trường. Một ngàn đũa mặt còn lún phún lông tơ, má phúng phính hồng hào sẽ lao vào trường sau kì thi bốc lúm thành công, ngang qua mặt mù giữ xe ngang nhiên như ở nhà mình, liêu minh như chẳng có. Nhưng rùi thay, mù ấy vốn xuất thân bán bánh tráng nướng ngoài công viên trước cổng đình Độc Lập, vì kế sinh nhai mà hằng ngày phải lảo liên ôm bồng tay cái lò than đỏ rực chạy nấp công an hết gốc cây này đến bờ bụi nọ, trui rèn được trực giác nhanh nhạy và tốc độ phi thường, đã đưa bàn tay múp míp ra chặn chúng nó lại và quát lớn “Tiền giữ xe đâu?” – cũng giống như ngày xưa vẫn hay gọi nhau rằng “Đù mẹ công an tới!” Sau khi lập cập móc hai ngàn đồng ra đưa cho mù bằng hai tay, chúng nó sẽ được dắt xe vào nướng trong cái bãi giữ xe nắng chang chang không có lấy một gốc cây ngọn cỏ, rồi bắt đầu vừa rụt rè bách bộ trên hành lang vừa nhìn bàn ghế với cặp mắt bỡ ngỡ, nhìn đàn anh với cặp mắt nể nang, nhìn thầy cô với cặp mắt thần tượng, và nhìn lẫn nhau với cặp mắt soi mói, tóm lại là mỗi đũa có bốn cặp mắt cả thầy, xoay đảo liên tục giống như con tinh nhện nhện trong phim Tây Du. Năm trăm đũa kia thì lò ò ò thiếu sinh khí, tóc tai rũ rượi, mình mẩy cẩu ghét vằn vện, đứng bảo vệ luận án mà tay gãi như đánh đàn to-rung trên đỉnh non cao hát rằng “chim Kotia bay tới i ế ê

hê.” Đùng hỏi số năm trăm đũa còn lại đã rót rụng ở đâu – tôi không biết mà cũng không chịu trách nhiệm về chúng nó. Bạn có thể chịu trách nhiệm về vụ rót máy bay ở Ba Lan, dịch cúm gà lan trên diện rộng ở Anh, tàu điện ngầm trễ giờ ở Singapore, động đất sóng thần ở Nhật Bản, biểu tình xịt hơi cay ở phố Wall, nền giáo dục xuống cấp ở Triều Tiên ¹, dân trí thấp ở Na Uy, tự do ngôn luận ở Phần Lan, xe tăng kẹt ở Thiên An Môn và hằng hà sa số những thứ cao siêu vô hình khác, nhưng chịu trách nhiệm về con người là một việc làm thuộc vào hạng thượng thừa của ngu xuẩn. Tức là đĩn của đĩn. Chớ dại. Ấy là tôi đang nhìn vào bản thân tôi mà biết thế. Cứ thử nghĩ xem, nếu ở đâu đó có một thằng người chịu tất cả trách nhiệm về tôi, tôi không mua bảo hiểm xe máy thì hẳn bị cảnh sát giao thông phạt tiền, tôi ăn cắp thì hẳn xô khám, tôi giết người thì hẳn ngồi ghế điện, tôi đút tiền thì hẳn được thả, thì có lẽ hẳn sẽ tuyệt vọng lắm khi giữa cuộc họp lão thầy Hội trường khoa của chúng tôi, sau mười phút dùng cả mười một ngón tay để ngoáy mũi, đã đập bàn một cái RẦM mà lấp bắp gào lên rằng:

“Đ-đuôi! Phải đ-đuôi tất cả chúng nó! Lũ v-v-vô học! Mất d-d-dạy! Lừa trên d-d-dối dưới! Đ-đuôiiiiiiiiiii uoooooooooiiiiiiiiii!”

Như bạn thấy, bất kể sự thể cà lăm, lão vẫn quang quác như gà. Tôi sẽ không mấy ngạc nhiên nếu thấy lão đập cánh bay lên bàn, trong khi thấy hiệu trưởng vung đũa lên, rồi tất cả ngồi quanh bắt nhịp bài dân ca Cố Khao rằng “Gà gáy té le té le sáng rồi ai ơi.” Nhưng tôi nói lão quang quác, chứ không gáy. Chỉ có gà trống mới gáy. Lão không phải gà trống. Lão chẳng là cái gì trống. Lão pê-đê một cây. Cây sun sun, nhưng vẫn là cây. Tất nhiên lão đã bỏ công nuôi dưỡng hàng râu con kiến lơ phơ mà lão hay dùng tay vuốt vuốt se se mỗi khi giảng bài, lão cũng có vợ đẹp con ngoan, lão tập tạ, và khi đi trên hành lang lão hay làm ra dáng khệnh khạng như tay diễn viên hay đóng mấy bộ phim vai u thịt bắp bắn súng ngắm là Bruce Willis, nhưng lão vẫn là pê-đê chính hiệu. Chính là từ thằng Hải Lẹo bạn tôi mà cái tin ấy được loan ra toàn trường. Nó cũng là pê-đê, nhưng – như nó nói với tôi – đừng bao giờ

mong chờ gì ở lão một tình hữu ái giới tính, cũng như thằng Quang Tèo có thể vút cái niềm hi vọng tình đồng hương với thầy hiệu trưởng vào sọt rác vậy. Hải Lẹo đang ngồi bên trái tôi, mặc cái áo thun truyền thống màu đen có in hình cái mê cung chuột chạy, giương mắt lên nhìn và thỉnh thoảng há mồm ngáp vặt. Quang Tèo thì ngồi cách tôi hai thằng nữa, đầu nó gằm gằm, tay nó miết tới miết lui vào cạnh bàn đến đồ ủng lên, người không biết thì tưởng như nó đang bị lương tâm giày vò ghê gớm lắm, nhưng thật ra là nó bị một loại dị ứng kì quặc đã mấy năm nay: cứ hai ngày không uống thuốc sẽ bị ngứa ngáy toàn thân, ban đầu là ngứa đầu, sau ngứa lan xuống đầu các ngón tay ngón chân, rồi mẩn đỏ nổi từ gáy xuống tới hông, nên chi nó cứ phải cùn cùn gãi mãi. Hải Lẹo và Quang Tèo, cả hai đứa chúng nó cùng bị đình chỉ một học kì với tôi, một lượt, thẳng cánh, không khoan nhượng. Có tổng cộng hai mươi lăm đứa sinh viên cùng được mời vào phòng kiến nghị đợt ấy. Không đứa nào thoát. Cả tôi cũng không. Ông thầy Trạch động hớn thế nào lại đi nghỉ mát, khi ông về thì sự đã rồi. Mà nếu như bạn chưa biết, ông chính là thần hộ mệnh của tôi trong suốt mấy năm mài rách cả đít quần trong cái trường này. Ông đi nghỉ mát một tuần, còn tôi thì bị đình chỉ một học kì - hai chuyện nghe chẳng liên quan gì đến nhau thành ra lại dính nhau như keo dính chuột. Nghe rất phi logic, sự ấy đã rõ, nhưng thật ra thì bói trong cái trường của tôi, cũng như trong một cái bẫy keo dính chuột, không bao giờ ra một cái gì có thể gọi là logic hết.

Để chứng minh cho bạn thấy tính bất khả lô gô đó, tôi xin dẫn một cái ví dụ búa bổ sau đây. Trường tôi có một khoa gọi là khoa “Tin học căn bản,” ngụ ở cuối hành lang tầng hai bên tay phải, đoạn nhìn ra sân quần vợt. Tôi sẽ kể cho các bạn nghe về cái sân quần này sau, nhưng giờ thì chúng ta tập trung vào khoa “Tin học căn bản” trước đã. Khoa này dạy một môn gọi là Lập Trình Căn Bản Với Pascal. Cam đoan với bạn, trước khi vào trường, đứa thông thái nhất trong bọn tôi cũng chỉ biết – qua một bài tập đọc thời tiểu học – Pascal là một lão kia mồ côi mẹ, ngụ ở xứ Phơ Răng Xoa hồi đầu mấy thế kỉ trước. Ban đầu lão cũng là sinh viên mài quần như tụi tôi, không hơn không kém. Nhưng rồi trong quá trình

bên bị mài quần của lão có một chuyện kinh thiên động địa xảy ra. Ấy là, nhân một bữa thấy bố mình đêm hôm thức khuya tính toán tiền cho vay nặng lãi mệt nhọc quá, lão mới cộc cạch chế ra một cái máy tính cùi bắp chạy bằng ròng rọc dây chuỗi, đưa cho ông bố làm con chuột lang thí nghiệm. Chẳng may cái máy cùi bắp đó lại hoạt động rất là vô cùng một sự năng suất, từ đó bố lão cho vay nặng lãi như chim bay, gia đình khá khẩm lên liền liền, có tiền nuôi lão ăn học thành bác học. Ấy chính là thằng Cường Dương bảo với chúng tôi thế, mà suy về mặt thường thức phổ thông thì rõ ràng Cường Dương là đứa khá khẩm nhất bọn. Còn những lũ kia thì tuyến là mù dờ cả, từ nhỏ tới lớn chúng nó chỉ đọc sách Kỹ thuật nông nghiệp có lợn Móng Cái và trâu Mura. Đối với chúng nó thì Pascal không nổi tiếng bằng Pasteur; Pasteur nổi tiếng hơn vì là cái tên đường đến trường, hai bên có quán nhậu thịt chó. Thế thôi. Có ăn sứt vào mặt chúng nó cũng không thể nào tưởng tượng được đến một ngày nào đó lại phải biết một thể loại Pascal thổ tả như thế này:

```
program DonXinPhep;
uses CRT;
begin
clrscr;
writeln('*****');
writeln('Cong hoa Xa hoi Chu nghĩa Viet Nam');
writeln('Doc Lap - Tu Do - Hanh Phuc');
writeln('DON XIN PHEP NGHI HOC');
writeln('Em ten là: Frank Lloyd Wright');
writeln('Em xin phep nghi buoi hom nay');
writeln('Vi lí do: bi san cho');
writeln('*****');
readln;
end.
```

Lão thầy Tượng da đen bụng phệ cưỡi người chống cặp mông phì nộn về phía chúng tôi, lúi húi viết một mạch cái mớ hồ lớn trên lên bảng rồi quay lại thuyết rằng: “Cái này á, cái này là đơn xin phép, viết bằng ngôn ngữ lập trình Phát Xo Can á. Phát Xo Can là ngôn ngữ lập trình cơ bản nhứt á. Các anh chị á, ai trong các anh chị mà muốn sau này làm lập trình

viên thì nhứt quyết phải học Phát Xơ Can. Không học Phát Xơ Can á, thì nhứt quyết mấy anh chị không có lập tình được. Mà không lập tình được á, là coi như xong. Xong! Xờ ơng xong quyền xong. Các anh chị á, đừng tưởng tui đùa với các anh chị, mà ở đó giờ rảnh ra cừ đi á. Loạng quạng tui cho mấy anh chị rớt hết môn lập tình Phát Xơ Can này á, rồi ở đó mà cừ đi á.”

Nhưng khốn nạn, nào có ai dám cười đâu. Cũng chẳng đứa nào dám hó hé tiếng nào, trừ thằng Chí Đồ với lòng can đảm phi thường đã sọ sẹ gio tay lên hỏi “Thưa thầy tại sao lại là *bi san cho* mà không phải là *bị sán chó* hà thầy” và há mồm khi bị ông thầy Tượng nạt rằng “Anh ngu thì cũng ngu vừa vừa thôi, VNI đâu ra mà đòi bị sán chó,” còn thì chúng tôi nhìn đồng chữ cái đầy dấu ngoặc, dấu chấm phẩy với dấu hoa thị mà mặt đứa nào đứa nấy méo xẹo như mặt heo đeo gông. Không đứa nào biết ôn đờ cái gì vào với cái gì. Cũng như không đứa nào mừng tượng ra được tại sao muốn nghỉ học lại phải xin phép, tại sao xin phép nghỉ học lại phải gõ bằng Phát Xơ Can thay vì lời giấy bút ra phóng tác luôn cho khỏe, rồi vài ba năm sau ra trường vẽ nhà cửa cầu cống sẽ áp dụng cái đơn xin phép sán chó này vào đâu và ra làm sao. Quang Tèo quay sang nhìn tôi, tay gãi mông một cách nhứt quyết. Tôi nhìn Hải Lẹ. Hải Lẹ lại nhìn Công Gù. Chúng tôi ngơ ngác nhìn nhau, rồi cả bốn đứa nhìn lên bảng, mặt mày đỏ đần, bụng chửi lão Pascal chó chết bên trời Tây và cái máy cho vay nặng lãi chạy bằng dây chuối của lão không ra miếng mề nào.

Lão thầy Tượng quả không nói chơi. Viết xong cái chương trình *Don Xin Phep Nghi Hoc Vi Li Do Bi San Cho*, lão bắt chúng tôi về nhà viết một chương trình khác. Chương trình này có một tác dụng kinh hồn là đoán biết số chẵn lẻ. Tức là bạn phải sắp xếp các thứ Program, Begin, Berlin, Berger, Burger, Writelin theo một thứ tự sao sao đó, mà khi nhấn Ctrl F9 chạy lên nó không kêu bíp bíp như những đồ đê tiện, mà nó phải hiện ra màn hình đen ghi rằng `Hay nhap so cua ban vao day` với cái gạch đứt màu trắng trắng nhấp nháy thò thụt, rồi bạn nhập một con số bất kì vào,

và nó sẽ căng não tính toán một cách rất thông thái, tức là nó chia số đó cho hai xem có lẻ một hay chẵn, rồi hiện ra một dòng chữ nữa rằng Cai so mà ban vua nhập vào a, nhut quyet no la so le. Ban co muon tiep tuc khong? Yes No . Nếu bạn gõ Yes rồi nhấn Enter thì nó lại hỏi Hay nhập so cua ban vào day , và lần này nó sẽ nói Cai so mà ban vua nhập vào a, nhut quyet no la so chan. Ban co muon tiep tuc khong? Yes No và cứ thế mãi, cho đến khi bạn nhập vào Cai du ma cut me may đi thì nó “bíp” một phát như người ta đánh rắm, hiện ra Cai so ma ban vua nhập vào a, nhut quyet no la so deo gi the? rồi tắt ngóm. Trừ phi tôi bị thiếu năng lượng và không thể phân biệt số chẵn số lẻ với nhau, còn không thì Lập Trình Căn Bản Với Pascal là một môn học vô nghĩa khôn cùng. Nhưng lão thầy Tượng không nghĩ thế. Tức là lão không màng cái logic ấy á. Lão bắt chúng tôi viết chương trình chẵn lẻ học, xong lão lại tổ chức một tiết thực hành. Chúng tôi ngồi trước mấy cái máy tính cũ từ đời những năm tám mươi có màn hình nhựa cứng cong và đen như bông hoa hậu châu Phi mà mồ hôi túa ra lạnh toát cả đũng quần, còn lão thì đút hai tay vào túi đi từ từ từ đầu phòng đến cuối phòng, rồi hốt nhiên dừng lại, như ma heo hiện ra từ trong cõi hư vô, bắt Quang Tèo chạy chương trình cho lão xem. Quang Tèo bèn nhắm nghiền hai mắt lại, hít một hơi dài đến phổi, khí tụ đan điền, gãi móng một cái lấy thờ, rồi sè sẹ lần mò nhấn Ctrl F9. Máy kêu “bíp”, hiện lên một đường đồ ghi chữ trắng đại ý Dấu chấm phẩy đang rất được mong đợi ở dòng thứ bảy . Quang Tèo liền quỳnh quýu bỏ đại một lô dấu chấm phẩy vào những chỗ bất kì mà nó thấy khả nghi trên dòng thứ bảy, xong lại lập cập nhấn Ctrl F9. Máy lại kêu “bíp”, hiện ra Dấu ngoặc thể hiện không hợp lệ ở dòng thứ ba mươi mốt . Lần này thì mặt Quang Tèo đực ra như ngỗng ỉa, vì trên dòng thứ ba mươi mốt nó không thấy dấu ngoặc nào cả, thế còn trên dòng thứ ba mươi hai thì có đến ba cái ngoặc nhọn, một cái ngoặc vuông và hai cái ngoặc tròn. Nó quay qua nhìn lão thầy Tượng cười một nhát câu tài, khen má thầy phính quá nhỉ, rồi lãnh ngay con dê-rô ghi thẳng vào sổ, sau đó bị cấm thi cuối kì. Tất cả vì nó không viết được một cái chương trình khả dĩ có thể giúp con người nhận biết được số nào chẵn số nào lẻ, trong khi nó đã dành nguyên năm

lớp mười hai, thức khuya võ mắt, bật đèn vàng bóng tròn hói cả tóc để học tích phân, logarit, vòng benzen, và được người ta dạy rằng vận tốc tuyệt đối của ánh sáng trong chân không là một hằng số độc cô cầu bại. Tôi đã nói rồi, không có logic gì hết, bạn cứ tự đi hỏi quanh mà xem lấy. Chí ít cũng sẽ có thằng Quang Tèo đồng ý với tôi. Có lẽ nó cũng sẽ vừa gãi móng vừa hỏi ngược trở lại luôn bạn một câu mà nó đã âm ức trong lòng từ rất lâu, rằng “Cuối cùng thì dấu ngoặc thể hiện không hợp lệ là cái con mẹ gì? Hà? Mày ngon mày trả lời tao coi, cái con mẹ gì thế?”

Thật ra mà nói thì trong vụ bị cấm thi cuối kì thì Quang Tèo cũng chẳng oan uống gì cho mấy. Vì cả trường ai cũng biết lão thầy Tượng không phải là hạng khó chịu. Lão chỉ tỏ ra táo bón thể thôi, chứ bản chất lão vẫn là một ông thầy dễ chơi. Thứ nhất là vì lão còn trẻ, khi người ta trẻ thì cái tâm địa người ta tốt lành cũng như lông mũi người ta đen nhánh. Thứ hai, lão làm nghề tin học – cho dù là tin học Phát Xơ Can – suốt ngày lão nói chuyện nhị phân, nên chi đối với lão mọi thứ đều rất khoa học. Cụ thể hơn, ở nhà lão có treo hẳn một tờ giấy cỡ A2 trong phòng khách, được trang trí rất chi tiết với đường điểm và hoa văn, với nội dung vô cùng trực quan như sau:

STT	Số điểm	Giá tiền (đ)
1	0,5	300.000
2	1	400.000
3	1,5 hoặc 2	500.000
4	2,5 hoặc 3	600.000
5	3,5 hoặc 4	700.000
6	4,5 hoặc 5	800.000
7	>5	Liên hệ

“Cái này á, nếu bỏ cái cột *Số thứ tự đi* thì trong lập tình ngữ ta gọi là Hát Ta Bô, tiếng Việt dịch ra là bảng băm á” – một bữa cao hứng lão giải thích với tụi tôi như vậy. Đừng hỏi tôi bảng băm Hát Ta Bô nghĩa là gì, có cho các vàng tôi cũng chịu chết. Nhưng dù ngu dốt ra sao mặc lòng, vì sự học vinh quang, chúng tôi cũng phải ráng sức góp tiền lại gần Internet Viettel để mở mồm lên Wikipedia tìm hiểu, và cuối cùng sau năm cùng tháng tận cũng đã hiểu được một cách nôm na. Nôm na mà nói, cứ chiếu theo cái bảng này thì Quang Tèo bị băm ở mục số 6: nó bị dê-rô nên thiếu 5 điểm nữa mới đủ điều kiện đi thi, vậy thực hiện phương pháp ánh xạ ta có kết quả là nó phải đóng cho lão thầy Tượng tám trăm ngàn. Như bạn thấy, do đặc thù nghề nghiệp, lão giải quyết mọi thứ theo một phương pháp vô cùng khoa học. Chết dờ là Quang Tèo không xoay đầu ra cho kịp tám trăm ngàn trong vòng một tuần, khoa học hay phản khoa học cũng mặc kệ, nên chỉ nó bị cấm thi. Có những người sinh ra để thành bác học, như Lê Quý Đôn và Lê Quý Nin, một ông làm thơ “rắn đầu biếng học,” ông kia viện cớ bận học để không đi bắn chim cùng với chúng bạn, mặc cho chúng nó rửa xả thôi rồi. Lại có những người sinh ra chỉ để thất học, bạn rù đi bắn chim cũng phóng, mà bạn rù đi bắt rắn cũng tốt, như Lê Quý Quang Tèo. Phải, Quang Tèo là một trong số đó.

¹. Thật ra thì nền giáo dục Triều Tiên không hề xuống cấp. Nghe nói cứ mỗi đầu năm lại có hàng đàn chim én bay quanh ngôi trường cấp hai duy nhất ở Bình Nhưỡng, vừa bay chúng nó vừa hát vang lừng rền “Nền giáo dục Triều Tiên muôn năm chíp! Muôn năm chíp! Muôn năm chíp! Muôn năm chíp!” ↩

2

Với tôi nữa là hai.

Sau cú đập bàn đánh lấu của lão thầy Hợi trường khoa, tôi biết là mọi sự đã an bài.

Vì ai cũng biết rằng lão giỏi đập bàn lắm. Tay lão to như cái quạt tai voi, lại được ông trời thiên vị phú cho nhiều hơn con người ta một ngón, móng tay lão nhét đầy đất, đen ngòm ngòm. Nhờ cả số lượng lẫn chất lượng đều vượt tiêu chuẩn như thế nên mỗi lần lão đập bàn là một lần có sự nghiêm trọng xảy ra cho các bên quan hệ. Nghe đồn lần đầu tiên lão sử dụng món võ khí tuyệt diệu ấy là khi lão còn làm phó khoa. Lần đó, vì cái đập bàn của lão mà ông thầy Tứ trường khoa rút chức – nhân tiện đây, bạn đừng nhầm ông thầy Tứ với ông thầy Tư, ông thầy Tư là một ông thầy khác với ông thầy Tứ từ ngoại hình cho đến tính cách, một lúc nào đó rảnh rỗi tôi sẽ kể cho bạn nghe về ông. Ông thầy Tư đẹp trai, vui tính, ga lăng, xung phong nâng đỡ một bà cô mới tốt nghiệp trong những bước đầu chập chững vào trường. Chẳng biết ông hứng hoa và nâng trứng của bà thế quái nào mà một hôm bỗng dung bà dắt một thằng nhóc vào trường, mặt thằng nhỏ với mặt ông nói như Hải Lẹo là “giống nhau như hai hòn đáí,” và bước thằng nhỏ đi cũng chập chững không kém gì bà. Thế là trường tổ chức một cuộc họp kín để giải quyết cái sự chập chững trùng hợp rất là mầu này. Nghe nói trong cuộc họp đó lão Hợi ngồi im lìm, đùng đùng ngón tay thứ mười một đầy cáu ghét ngoáy mũi một hồi, rồi xuất kì bất ý rút tay ra khỏi mũi với tốc độ Rurouni Kenshin rút kiếm, đập xuống bàn một phát như người ta đập ruồi, rung chuyển cả phòng họp, bụi tung mịt mù, và quát lên:

“S-s-sao mà để vậy được? C-c-c-ô với thầy là giảng viên mà lại làm trò m-m-mèo mà gà đồng như vậy à? Còn m-m-mặt mũi đầu mà dạy dỗ sinh viên nữa?”

Đang ra sức bào chữa cho mình một cách rất hăng hái và quả quyết rằng Billie Jean ấy không phải người tình mà Billy The Kid cũng đều hể là my son thì bỗng dung bị phát đập trời giáng như sét đánh ngang mày, ông thầy Tú mất hết cả hồn vía, bèn chuyển sang chế độ run lập cập mà bắt đầu nói nhảm rằng chính ông là Bill Clinton cùng với Monica là một cặp uyên ương trên bàn làm việc đây. Sau đó ít ngày, trường ra quyết định chuyển công tác ông về một nơi nào xa xôi lắm. Hôm đó người ta thấy ông đập chững ra khỏi trường, mặt mày có vẻ thiếu não u sầu. Còn lão Hợi thì nghiêm nhiên đập chững lên làm trường khoa. Tin đồn về cú đập bàn của lão từ đó lan ra bốn phương tám hướng, nhanh như một con dịch hạch. Có đứa ác mồm còn đặt tên nó là “cú đập rút chức.” Được thành công cổ võ, lão bắt đầu ra sức luyện chiêu đập bàn thành kinh điển. Nghe báo lão đập khắp mọi nơi, trên giảng đường, trong phòng làm việc, trước sảnh, trong nhà xe, trong phòng ngủ, cả trên mông mụ vợ. Thậm chí khi la-va-bô trong phòng vệ sinh giáo viên nữ của trường bị bể, người ta cũng nghi ngờ do lão luyện đập giữa hai tiết học. Hôm nay đến lượt chúng tôi làm nạn nhân của lão, chỉ khác là “cú đập rút chức” nay trở thành “cú đập đuổi học,” với sức mạnh được nâng cấp lên gấp mấy chục lần, lại nhắm vào những mục tiêu yếu ớt hèn hạ hơn nhiều.

Con Hương gà có thể chưa biết đến thần chưởng đập bàn của lão, hoặc cũng có thể nó chưa cam lòng nên có thù lấy cú hành tây giấu sẵn trong túi ra mà khóc một ít. Nhưng cú hành ấy không ăn thua. Vì con Hương gà, nó xấu như một con ngựa Đà Lạt. Chân nó ngắn, da nó đen đen vàng vàng, mỏ nó nhô như mỏ gà. Nó không có mông cũng chẳng có ngực. Mặt nó mụn mẩn tề hại như cái bánh tráng mè, do tác dụng phụ của mớ thuốc trợ tim mà nó phải uống mỗi ngày ba vốc. Bữa trước nó còn lăn ra xỉu một phát kinh điển, nên giò da nó xanh lè lè. Quan trọng hơn cả, nó lại không được khôn lanh như một bà chị tiền bối khoảng ba năm về trước mà tôi không nhớ tên. Bà này cũng xấu, nhưng kết cấu bá đẹp như người mẫu quần lót mông nhẵn và đầu óc bà ranh ma giáo quyết như ông bầu não nhẵn. Sự là, bà động hớn thế nào lại đi chết mê

chết mệt ông thầy dạy môn Nhiệt công trình¹ còn trẻ trai đẹp mã bảnh tòn đầu xúc mút. Bà lão đeo theo ông từ ngày này qua tháng nọ, ông xuất hiện ở đâu là y như rằng bà có mặt ở đó, giống như ông có một cái dây vô hình một đầu buộc sau chòm xương cụt, đầu kia trùng vô cổ bà, cứ thế kéo tới kéo lui như kếp hát Quang Lê trong vai người phu kéo mo cau. Mỗi khi ông cười, cái mặt bà thèm thuồng nhìn đã ngu lại càng dần thối dần nát, nước dãi bà chảy ra, và bà thè lưỡi ra liếm đến toạc cả môi. Bà chụp lên hình ông đem về nhà trọ dán đầy tủ lạnh cùng với hình một trăm lẻ một con chó đốm – vì bà mê ông thấy thứ nhất, mê chó đốm thứ nhì. Ông đang giảng bài, bà chạy lên đưa ông bịch nước mía, bà nói đây là mía tự trồng ở vườn nhà, chăm sóc bằng phân hữu cơ. Ông chấm bài tại chỗ thì bà đứng sau lưng quạt phành phạch rồi quành lên phía trước òn òn, mắt liếc tới lui xuôi ngược để đưa tình, bà nói đây là quạt tự trồng ở vườn nhà, chăm sóc bằng phân hữu cơ. Ban đầu ông cũng thấy ón với mớ phân hữu cơ sau vườn nhà bà nên né bà ra như người ta né một đũa hùi ở kì kinh cuối, nhưng được ít lâu thì con lợn lòng của ông mới nhủ với con heo cật rằng bỏ miếng mỡ thơm như thế cũng khí đại, mỡ treo lơ lửng miệng mèo tội gì không đớp thử một miếng xem mặn ngọt ra sao, có hoa liễu hay lậu mù gì chẳng các kiểu. Cho nên bữa nọ Chủ Nhật ông mới kêu bà lên trường để giảng thêm về bài đồ án cách nhiệt cho nhà chung cư cao tầng. Hai người siêng năng dạy học tốt tốt lắm, được độ mươi phút đồng hồ thì ông với bà rút sự cách nhiệt chung cư cao tầng qua một bên mà chuyển sang cách nhiệt cho nhau, trước tiên cởi cái áo, sau đó đến cái váy, cuối cùng là xú chiêng quần xịp, và sau khi giải nhiệt triệt để thì cả hai lại khởi sự tạo nhiệt bằng cách làm tình rất hăng say, bút thước bay lên, sách vở lật tía lia. Một hồi sau ông chịu nhiệt hết xiết, định rút cây bút ra thực hiện xuất tinh ngoài tức là một giải pháp kế hoạch hóa gia đình rất là một sự thịnh hành thời hậu hiện đại. Rủi thay, bà cao tay hơn, bèn vồng cặp giò lên kẹp cái mông ông lại cứng ngắc. Mặc cho ông vùng vẫy trong tuyệt vọng, bà nhất quyết không chịu buông. Thế là kế hoạch xuất tinh ngoài của ông thất bại thảm hại, thành thử ông đành phải nghiêng rặng vừa khóc thút thít vừa xuất tinh trong, và bà có bầu rất như ý, và trường tôi

có một vụ giảng viên cưới sinh viên vô tiền khoáng hậu, nhiệt đến nỗi đến cả tụi bên Bách Khoa cách hai cái quận cũng biết. Con Hương gà đời nào đạt được cái đẳng cấp của bà này, nên màn khóc của nó không mang lại kết quả gì. Nó không phải Tây Thi, nên khi nhăn nhó thì nó đã xấu lại càng giống quý. Không ai xiêu lòng vì nó. Mọi sự đã an bài. Nó cùng lên đường với tôi.

Mà kể ra ông trời cũng khéo xếp đặt. Chuyện ông thầy Nhiệt bành tòn vì rút hàng không kịp mà đến nỗi phải cưới bà sinh viên mắt toét loa kèn chân đi chữ bát, đeo cục đá tảng lủng lẳng trên cổ đến mãn đời, sao nghe khí na ná như chuyện tôi vì rút bài không kịp mà thành thất học cho tới lúc khú đế. Khi nghe có biến, tôi đã lật đật phóng xe lên trường, nhưng ông thầy Trạch không có mặt ở đó. Đang lúc dẫu sôi lửa bỏng ấy thì ổng đang vi vu cùng với hai thằng con và mẹ vợ boi ngựa và xem đua chó ở tít ngoài Vũng Tàu. Khốn nạn thật. Nếu ổng có mặt lúc đó thì hẳn ổng đã cứu kịp tôi.

Nhân nói thêm, chuyện tôi quen ông thầy Trạch là cả một sự cao siêu huyền bí mà bạn bè tôi không đùa nào tưởng tượng cả. Lũ thiên cận chúng nó có đùa thậm chí còn không thèm gọi ổng là thầy, chúng nó gọi ổng là chú Trạch, những đùa thoáng hơn nữa thì gọi là thằng cha Trạch vân vân. Vì nói cho đúng ra thì ổng không dạy học. Nhờ gia đình có công với cách mạng – bố ổng là liệt sĩ có lần thử dùng súng AK bắn máy bay ném bom B52, sau hòa bình lập lại thì mẹ ổng cũng giẫm mìn để quốc Mỹ khi đi làm đồng, rùi thay mìn lép nên trượt chân té đập đầu vô cục đất chết – ổng được trường tôi thuê vào để làm một công việc vô cùng bé mọn là giữ chìa khóa phòng thu bài. Trường tôi có cái lệ “chấm điểm sau,” tức là sau khi vẽ xong thì bài của tụi sinh viên được xếp lại thành đồng, bỏ vào phòng, khóa lại, đợi giảng viên đến chấm. Chìa khóa của cái phòng huyết mạch đó, ông thầy Trạch nắm rất vững. Sinh viên không ưa ổng vì mắt ổng trố, mặt ổng bự thịt, bóng loáng như Lý Đức bôi dầu ở những bó cơ không tiện nói ra đây. Ổng nhìn sinh viên với điệu căng căng, và ổng nói giọng Bắc Kì, theo kiểu “Ồi giời cái lũ đàng

điểm các anh thì làm được cái đêch gì, này tôi bảo thật nhé, cứ cái kiểu học hành của các anh thế thì sau này chỉ có nước bốc cứt mà ăn. Mà không phải cứt bình thường đâu, phải là loại cứt khô để bốc nữa kia, loại táo bón ấy.” Xong rồi ông cười khinh một cái, hơi từ trong hai cái lỗ mũi hếch đen ngòm của ông phụt lên trời đánh “phì” một phát, làm mấy sợi lông mũi rung rung theo khắp các hướng. Bình thường thì ngoài việc giữ cái chìa khóa ra ông chẳng phải làm gì cả, nên ông kiêm luôn dịch vụ kinh doanh sim số đẹp. Đến kì thi, những khi trường thiếu người thì ông cũng được cử làm giám thị, và trong những buổi thi như thế thì đại họa cho phòng nào được ông coi thi. Ông không nhân nhượng ai sất, thằng nào sọ sẹ dòm bài thì bị đánh dấu bài lần một, thằng nào há họng hỏi bài thì ông đuổi ra khỏi phòng ngay lập tức. Có lần ông đuổi một lúc hai phần ba lớp, những đứa may mắn còn sót lại thì ngoan ngoãn ngồi im thin thít, mặt xanh mày xám như đít em bé, và rớt hết lượt. Nên chi sinh viên không ưa ông. Thoạt đầu tôi cũng không ưa, nhưng phạm ỏ đời nhiều khi không ưa cũng không được, nên dần dần trong cái thế giới đại đồng này thì con người ta phải ưa nhau mà sống cả. Rorschach gọi đó là thỏa hiệp. Những người không xem phim Watchmen vì bận suốt ngày xách va-li đi dụ người ta mua bảo hiểm với làm thẻ tín dụng chi cần số hộ khẩu thôi anh rề lăm thì gọi đó là kĩ năng mềm. Nguyễn Hiến Lê với Dale Carnegie gọi là đặc nhân tâm. Cách nhau mấy ngàn năm, tôi và Euclide vô tình chí lớn gặp nhau mà cùng gọi đó là định đề cơ bản.

Ấy là vào năm hai, khi tôi đang vẽ đồ án nhà liên kế. Nếu đây là lần đầu tiên bạn nghe thấy cái danh từ rất Hán Việt này thì nhà liên kế là mấy cái nhà liền nhau, bố cục phòng ốc cầu thang lan can nhà bếp giống y chang nhau, rất tiện lợi cho ba đôi tượng chính là nhà thuê, ăn trọm, và nhà thuê kiêm ăn trọm, vốn là những đối tượng có số lượng ngày càng tăng trên toàn cõi Việt Nam ta. Những bài vẽ ở nhà như vậy thường tốn một tuần, tức là sinh viên phải bắt đầu vẽ bài từ thứ hai và nộp trước bốn giờ chiều thứ sáu. Mười một giờ tối thứ năm, tôi vừa cầm lấy cây rotring ² ngòi 0.7 kẻ hai nét tường bao thì Quang Tèo vác qua phòng tôi

chai rượu. Năm giờ chiều hôm sau tôi ngủ dậy, tắm rửa sạch sẽ rồi đến trường gõ cửa phòng thu bài. Ông thầy Trạch từ trong phòng thò cái đầu hói bóng lưng ra, thấy tôi thì ngạc nhiên lắm.

“Anh muốn gì?” Ông tròn mắt nhìn tôi. Mắt ông lồi như cái bát. Ông làm tôi nhớ tới cái bàn cúng, khi thiếu để đèn cây người ta hay úp cái bát xuống rồi cắm cây đèn cây lên trên. Mắt ông lúc đó nhìn cũng na ná như vậy.

“Dạ em đến xin thầy mấy bài mẫu để về em can lại, thứ hai tuần sau em nộp thầy. Chứ bây giờ kêu em tự vẽ thì em không vẽ kịp.”

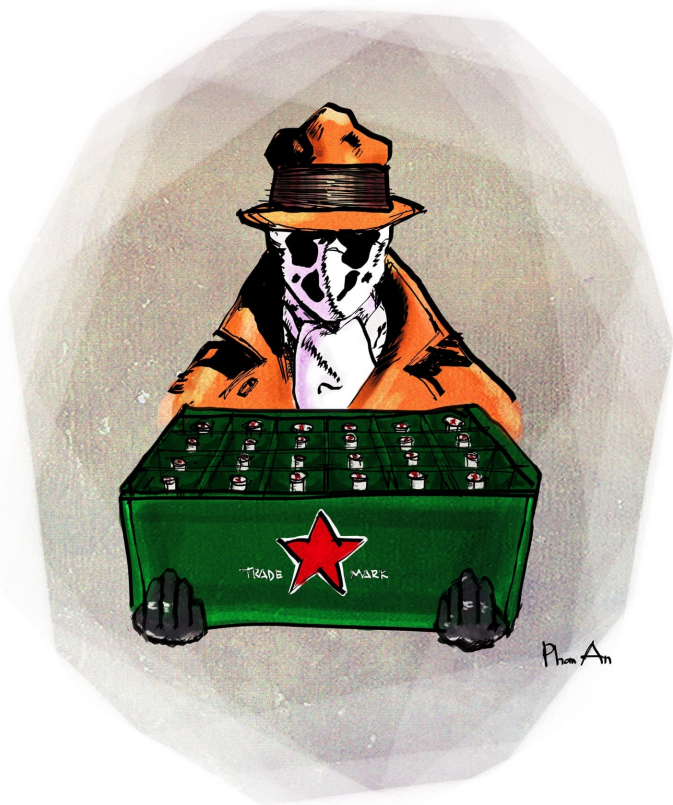
Đến giờ tôi cũng không hiểu tại sao lúc ấy mình lại có thể bình thản như thế. Có lẽ là, như nhà bác học chuyên nghiệp đã nói, đó là phản ứng tự nhiên của một con chó khi bị dẫn vào đường còng. Hoặc cũng có thể, như người ta nói, khi đầu óc mệt mỏi mơ màng thì lại hay nảy ra được những ý tưởng trí tuệ, ví dụ trường hợp ông Mendeleev nhờ nằm mơ mà tìm ra cái bảng tuần hoàn nguyên tố, hay như nhà lãnh tụ Kim Chính Nhật cũng nhờ nằm mơ mà thấy dân Triều Tiên mỗi bữa được ăn một lát thịt heo, cho dù sự thật thì nước ông vừa mới xử tử mấy đứa đói quá phải ăn tạm thịt người.

Cây đèn cây trong mắt ông thầy Trạch cháy phùng lên một phát như xe máy cháy vì xăng Trung Quốc làm mấy tay lái lựa chết đót gần đây. “Thằng láo!” Ông găm lên muốn rung cửa kính. “Mày mắt dạy thế à, thằng vô học! Định lừa thầy dối bạn à? Giờ trò lưu manh với tao à? Học hành cái chó gì mày? Uống com uống gạo bố mẹ! Mày cút ngay, không tao lại sút cho vào mặt bây giờ! Cút!!!”

“Dạ, vậy để mai em đến nhà thầy.” Tôi nói. Rồi lễ phép chào ông, tôi đi.

Hôm sau tôi vét hẵn các túi, mua một thùng Heineken thời giá hai trăm năm chục ngàn đồng, rồi giữa trưa nắng chang chang chạy xe đến nhà ông. Lần này thì ông không ngạc nhiên khi nhìn thấy tôi và thùng bia. Ông trải cái chiếu ra giữa nhà, hạ thùng bia xuống, hô mụ vợ nướng

mấy con mực khô xếp ra đĩa, rồi vừa uống bia với tôi vừa hí hứng khoe chuyện thằng con lớn của ông mới học lớp mười mà đã có máu kinh doanh, nó tập hợp bạn bè đeo khẩu trang đi phát tờ rơi ở ngã tư kiếm được hai trăm ngàn đồng mỗi ngày trong suốt một tuần rưỡi. Rồi ông nói ban đầu ông định hai năm nữa sẽ cho nó đi học trường đại học kinh tế để phát triển thiên hướng của nó, cho nó sau này thành nhà ti phú Warren Búp-phê hay gì gì đó, nhưng giờ thì ông lại đang do dự vì cái nền giáo dục này nó loạn lắm, mình ở trong chăn mới biết có rận.

“Chính là ở trong chần mới biết chần có rận. Mà thật ra thì đêch cần chui vào chần, nhờ thẳng chó nào ngựa tròn buồn tình đánh rầm thì phiên cả lũ. Đứng ngoài thôi! Chi cần đứng bên ngoài nhìn vào cũng đủ thấy chấy rệp một lũ bò tới bò lui, đêch biết đường nào mà lần. Anh đêch biết. Nhìn cái mặt anh ngo ngo là tôi thấy rồi. Đêch biết cái đêch gì cả. Này! Trường đại học ấy, nó là một cái xã hội thu nhỏ. Nó cũng có tổng thống, có thủ tướng, có bộ trưởng, có các thể loại giai cấp tầng lớp, có công nông binh, có công an cảnh sát, có phe phái bè cánh, có tranh giành quyền lực, có đấu đá nội bộ, có trâu bò, có ruồi muỗi, có tham ô lãng phí, có ăn của đút, có thẳng mắt lác, có đũa mù đỏ, có ăn mày ăn nhật, có ti phú trọc phú, có chó đê và chó tị đê, có tất tần tật mọi thứ. Mọi thứ chung chạ lại với nhau, như cái món thắng cố ngựa của bọn Hồ Mông trên núi ấy, óc trộn với cút, cút lẫn với óc, cút với óc không phân biệt được với nhau. Nó là cái xoáy nước, một khi anh đã lọt thỏm vào rồi thì ngàn đời anh đêch có mà thoát ra được, anh cứ phải boi vòng vòng, cùng với rác rêu, hoa củ quả, chuột chết. Hoặc nó là cái mê cung hình tròn ốc, anh đi hoài đi mãi, anh tưởng anh đi lên, thật ra anh đang đi xuống, anh tưởng anh đi thẳng, hóa ra anh lại đi cong, anh tưởng anh sắp đến đích, nhưng nhìn lại thì anh chỉ lòng vòng như con bò kéo cái cối xay bột hết ngày này qua tháng nọ. Anh thấy bông hoa bên vệ đường, anh tưởng bỏ rằng cảnh đẹp. Nhưng vừa cúi xuống định hái, anh thấy ngay một bãi phân trâu. Anh đi thêm hai bước nữa, anh thấy con bướm. Anh vung vợt lên định bắt bướm thì vớ phải con bọ hung. Cứ thế mãi, cái này tiếp cái kia, bên trái nó lòi cái tua thì bên phải mọc ra cái càng nó đối xứng lại, cũng như đời có thẳng thợ khóa thì cũng có thẳng kẻ cắp, có con điếm vạc tròn lại có ông tiến sĩ đeo kính cận. Ông tiến sĩ bàn chính trị, lịch sử, bàn văn hóa nghệ thuật. Con điếm nói chuyện tiếp khách, chuyện hoa liễu, chuyện tới tháng, chuyện bao cao su, chuyện quần xi-líp. Còn anh, anh phải nghe hết. Chọn lọc thế nào là việc của anh. Anh khôn chết, anh dại chết, anh giỏi chết, anh dốt chết, chỉ có anh già chết là sống. Anh ghét nó nhưng anh phải dính với nó, phải chơi với nó. Mà đã chơi thì đếu mẹ, làm ơn chơi cho đúng luật! Nhé! Trường đại học, nó vẫn xoắn anh, như cái đinh vít ấy. Nó đóng

đầu anh vào tường, anh cắm đít vào đáy, thế và tại sao đóng đầu mà anh lại cắm đít thì anh đếch biết. Anh cắm đít vào đáy, càng giãy anh càng lún sâu. Nhưng sâu thế nào thì sâu, có đến đáy vực Kô-phi An-na gì đó thì anh cũng vẫn phải sống. Anh cứ việc sống lay lắt, sống dò chết dò, sống luôn sống cúi, sống đếch ra cái dịch vật thối tả gì, sống trong cứt chết vui trong cứt, đây là cái việc của anh, nhưng chung quy lại anh vẫn phải gọi nó là sống.”

Ổng càng uống càng nói hăng, miệng ổng nhoay nhoáy mấy sợi râu mực, mắt ổng đỏ ngầu lên, ổng cười hô hô và vỗ bàn tay to kệnh vào lưng tôi bôm bốp. Cuộc nói chuyện của chúng tôi diễn ra vô cùng hi hà, tuy đôi lúc bị ngắt quãng bởi những cuộc điện thoại gọi đến hỏi mua sim. Những lúc ấy ổng quát lên “Số ấy người ta mua rồi! Trẻ quá! Lần sau!” rồi cúp máy, quay sang tôi bảo “Cái dân Việt Nam ta vừa ngu xuẩn vừa hình thức, sim số đẹp là cái con mẹ gì, số đẹp thì anh đỡ đốt nát hơn à, nước đỡ nghèo đói hơn à, hay sao? Lũ lộn!”

Đến sáng thứ hai, ổng đưa cho tôi một bài mẫu mười điểm của tụi năm trên. Tôi đem cái bài ấy về nhà, soi đèn can xong trong hai ngày, đến ngày thứ tư đùng đình mang lên cho ổng. Lần ấy bài tôi được bảy điểm, điểm cao nhất trong suốt hai năm học. Từ đó, cứ lâu lâu tôi lại chạy qua chờ ông thầy Trạch đi nhậu. Đổi lại, ổng tuần cho tôi mấy bài vẽ chuẩn, cho phép tôi nộp bài trễ hơn cả nửa tuần, ngó lơ khi tôi quay bài trong lần thi môn Cơ sở văn hóa đại cương. Cứ thế tôi tà tà học hết năm hai, qua năm ba, rồi lại đến năm tư.

Nhưng đi đêm lăm cũng có ngày gặp ma, đến lần này thì tôi mắc kẹt.

¹. Là một môn học dạy cách thiết kế công trình sao cho mùa đông không lạnh, tuyết rơi mùa hè, chiếc khăn gió ấm, tiết kiệm điện cho đất nước trong thời buổi lạm phát như điên này. ↩

². Là một loại bút máy ngòi sắt chuyên dùng để vẽ kỹ thuật. Tại sinh viên trường tôi vẫn gọi là rô-trin, tuy nhiên đúng hơn có lẽ phải gọi là rô-t-rin, có nghĩa là cái vòng đỏ. Ấy là vì để mua được một bộ rotring đủ các kích cỡ ngòi, bạn phải nhin đói, thắt lưng vào cho chặt. Khi nào trên bụng bạn hiện ra một cái vòng màu đỏ, chính là lúc bạn đủ điều kiện mua bút rotring. ↩

3

Lão thầy Hợi đập bàn xong, tới lượt ông thầy Tôn. Ông đưa tay vuốt mó tóc trắng như cước được chải rất cẩn thận, chỉnh lại cặp kính đang chực trượt té gãy gọng trên cái mũi đỏ bầm như một trái cà chua nghiền rượu, cầm lấy tờ giấy trước mặt, rồi cất giọng ề ề:

“Thầy rất... buồn. Các em làm thầy rất... buồn. Mà không riêng gì thầy, tất cả các thầy cô ngồi đây đều buồn phiền... vì các em. Vô... cùng buồn phiền. Các em là những người đầu... tiên vi phạm kỉ luật như thế này. Vô... cùng đau lòng các em ạ. Vô... cùng đau lòng.” Ông nói xong thì bên ngoài hành lang vang lên tiếng chuông reng reng vô cùng vui tai.

Không, không phải là tôi đang nhại ông đâu. Bạn hiểu cho, tôi có thể hồn láo thật nhưng tôi không bao giờ nhại người già. Mà nói chung tôi không bao giờ nhại ai cả. Tôi biết hơn bất cứ ai trên quả đất này rằng nhại người lớn là một sự tuyệt đối không nên. Hồi học lớp sáu, tôi có một thằng bạn hồn danh là Kêu Ghè. Kêu Ghè là thằng con nít quậy phá nhất xóm, buổi sáng nó cúp học ở nhà buộc đuôi chó đuôi mèo lại với nhau, buổi chiều nó rình đổ muối ớt vào chó dính lọ, buổi tối nó lại theo anh Thu Đạm đi đục lỗ phòng tắm nhà người ta. Nói chung nhân cách nó đối bại bản thiêu không ra gì, nhưng người lớn xem nó còn nhỏ nên không ai nghiêm trị, hoặc cũng có thể người ta sợ động vào nó thì lây ghè ngứa chằng, tôi không được rõ. Chỉ biết Kêu Ghè được thể càng tăng cường phá phách, nó gạt căng con nít đang tập đi trước sân, nó bắt cóc bỏ vào cặp túi bạn cùng lớp, nó liệng đá vào đám cưới làm toét đầu phù dâu, thôi thì đủ cả. Cho đến một bữa, trên đường đi học hè về nó gặp một ông già ăn xin vừa mù, vừa câm, lưng còng đến đất đang chống nạng đi cà lơ phất phơ ngoài đường. Thấy người ta lê lét khổ sở trong một xã hội đầy bất công giai cấp vậy mà nó cũng không để yên. Nó bắt đầu nhảy nhót quanh ông già tội nghiệp, tay nó banh mồm thè lê

ra, mắt nó làm bộ lác, và nó kêu “ê, ê.” Được chừng mười phút liên tục như thế mà ông già không có phản ứng gì, Kều Ghè phát chán định thôi không nhảy không ê nữa, thì tự nhiên ông già đứng thẳng lên, gồng một phát, lông tóc dựng ngược như siêu Xayda cấp bốn, và trở nặng quật nó một cú thật lực. Kều Ghè nhanh mắt né được cú quật trí mạng, kinh hoàng vác giò lên cổ mà chạy. Ông già cũng quay chân như cối xay gió, vác nặng đuổi theo nó sát đất, vừa đuổi ông vừa chửi “Đù mẹ thằng chó, đù mẹ thằng chó, mi đứng lại tao đánh chết mi đứng lại hem đù mẹ thằng chó?” Từ thuở cha sanh mẹ đẻ chưa bao giờ Kều Ghè thấy ông già mù câm què nào lại nặng động được đến như thế vậy, nên nó vừa chạy vừa làm cú bĩnh ra quần, như con chồn hôi. Thế mà nó cũng không thoát. Sau khi ăn liên tiếp năm sáu phát nặng bể người, Kều Ghè quáng cả mắt, cuống quýt ôm nguyên cú bĩnh trong quần lao xuống cây cầu ở đoạn cống cái gần ngã Bảy, nơi có cái quán cà phê ôm mà mấy bà trong đó vẫn hay cho con nít sò bụ, mỗi lần hai ngàn đồng. Xui cho nó là nó quá bận phá làng phá xóm với sò bụ mà quên đi học môn thể dục “Nhảy cầu thăm mĩ và cách tiếp đất hợp lí,” và lúc ấy mùa hè, cống hơi cạn nước, nên sau cú nhảy đó thì nó gãy ống quyển chân trái, vẹo ba ngón bàn chân phải, lại may mắn được trời ban thêm cái sọ đập vì đập vào đồng đá dưới chân cầu. Từ đó nó đâm ra nghễnh ngãng, hay bắt cái ghế ri sét ra ngoài cửa nhìn thiên hạ đi qua đi lại mà cười vu vơ, và tích được một loại phản ứng có điều kiện kì quặc là ia ùn ngay mỗi khi thấy có người đi cà nhắc.

Cho nên, tôi không dại mà đi giễu nhại ông thầy Tôn. Tôi không muốn vừa ia đùn vừa cười. Cái cách của ông trước giờ vẫn thế. Nói cho đúng, hồi ông còn rất trẻ thì ông không thể. Hồi ông còn rất trẻ, ông đi lính, cũng đồng dạc và quyết đoán như ai. Nhưng rồi nổ ra một thời kì tôi tìm trong lịch sử dân tộc gọi là thời kì bao cấp, và trong thời kì ấy, để có thể sống lay lắt được thì từ đi lính ông linh động chuyển sang đi lượm đồng nát. Qua năm tháng, cái giọng đồng dạc và quyết đoán những khi hô khẩu hiệu trước tiểu đoàn của ông trở thành “Ơ... ai đồng nhôm... dép rách... vô chai... lông gà lông vịt khoong... nào...” và nó ám luôn vào ông luôn từ bấy đến nay, kể cả khi ông đã đi học đến bậc phó tiến sĩ

và trở thành giảng viên. Xưa ông lượm xô bể, nay giống như số mệnh đẩy đưa, là giảng viên, ông dạy môn Âm học công trình ¹. Tất nhiên “âm” ở đây là âm thanh, âm vang, âm xô bể, chứ không phải âm dương. Nhưng sinh viên cứ vin vào âm dương mà tôn sùng ông lên làm thần. Hỏi: cái gì thần? Đáp: an thần. Luôn luôn, ông giảng bài lôi cuốn tới mức chỉ ít cũng phải một nửa lớp lảo đảo quay ra ngủ. Chúng nó cứ hè nhau đồn cả xuống cuối lớp, nằm trên băng ghế khuất sau bàn, úp cuốn *Âm học trong công trình căn bản và vô cùng nâng cao* – do chính Giáo Sư Phó Tiến Sĩ Nguyễn Tường Tôn sưu tầm, biên soạn và phát hành nội bộ với giá bốn chục ngàn mỗi cuốn – lên mặt và đánh một giắc phủ phê. Thật ra, Quang Tèo bảo với tôi, cẩn thận như thế là thừa. Cái thằng Quang Tèo, nó cứ đường hoàng ngồi ngay bàn đầu, gục mặt xuống mà ngủ, nước dãi chảy rớt chảy rệu ra mà ông thầy Tôn chẳng hề hay biết. Ấy là vì ông cứ cắm đầu vào cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* mà lè nhè đọc, sinh viên có chép bài hay không mặc xác sinh viên. Mỗi lần lên lớp ông đọc một chương, và cái cách ông canh đo thời gian sao cho tiếng chuông luôn luôn réo lên đúng lúc ông hạ chữ cuối cùng xuống, đôi với chúng tôi mãi mãi là một sự huyền bí. Với kĩ thuật huyền bí và độ chính xác tốt vời ấy, có lẽ ông phù hợp với nghề lái tàu cao tốc ở Nhật Bản ² hơn là làm giảng viên âm học ở Việt Nam. Nhưng bởi vì số mệnh không phải là chuyện mà những loại người phàm mắt thịt chúng ta có thể chọn lựa được, cho nên xem ra ông sẽ còn làm giảng viên âm học đến mãn đời. Chuyện đó ông coi là ổn định, là đất lành chim đậu, còn sinh viên tụi tôi coi là đại họa, là đất nhậu mất chim. Là vì vào cuối buổi học cuối cùng của học kì, năm nào cũng như năm này, ông sẽ gấp cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* lại nhét vào cặp, tháo kính ra, vuốt mái tóc bạc trắng, và đứng lên chậm rãi thuyết rằng:

“Như vậy... là thầy đã đọc xong... à, chúng ta đã học xong... môn âm học của học kì này. Thầy mong rằng... các em đã lĩnh hội được thật đầy đủ, thật sâu sắc những điều thầy đọc... à, những điều tâm huyết thầy giảng. Và... khi đi thi thì nhớ là phải thật thà. Phải tuyệt đối thật thà. Vì

thầy không tuyệt đối... à, tuyệt đối không chấp nhận gian dối trong thi cử. Em nào gian lận là thầy bắt... buộc phải hủy kết quả thi. Thầy đang nói một cách rất là vô... cùng nghiêm túc. Các em cứ đi hỏi các anh chị năm trên để biết là thầy rất là vô... cùng nghiêm túc." Tiếng chuông vang lên, ông lừ đờ lừ đờ đeo kính vào, rồi cứ thế lừ đờ lừ đờ cấp cấp đi ra.

Và ông thực hiện rất là vô cùng nghiêm túc cái lời ông nói là ông rất là vô cùng nghiêm túc. Đề thi của ông thường ra theo kiểu "Đố các em thiết kế âm được cho một cái nhà hát cao ba mươi mét, rộng mười hai mét, dài năm mươi mét, khoảng cách từ hàng ghế đầu tiên đến sân khấu là ba mét lẻ bảy." Sinh viên cắm đầu vào tính toán học máu mồm, vẽ ra một cái sơ đồ dày tám trang giấy thi, khi ra khỏi phòng thi tùm tùm lại so nhau thì thấy hoàn toàn na ná, rất hí hửng. Đến khi nhận kết quả thì mỗi đứa một con dê-rô. Khi chúng nó phần uất cấp cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* vào nách làm tang chứng rồi kéo nhau đi hỏi ông thầy Tôn cho ra nhẽ thì ông nhấp một ngụm trà rồi thủng thẳng trả lời: "Thầy rất là vô... cùng thất vọng về các em. Trên đời... làm gì có cái nhà hát nào... cao ba mươi mét..." Cả bọn đực mặt ra, ú ú ó ó vài phát cho đủ lệ bộ, rồi lục tục bỏ về, vừa đi đường vừa lẩm bẩm tự chửi thể mình vì đã quá ngây thơ sơ suất trước bao cam bẫy dối gian của đời. Tóm lại ông nguy hiểm như thế, nên từ tận năm nhất trở đi ai cũng biết tiếng Giáo Sư Phó Tiến Sĩ Nguyễn Trường Tôn, giáo sư gây mê kiêm máy chém hàng loạt, giống như tên bác sĩ Josef Mengele³ của Đức Quốc Xã. Năm kia, khi nghe tin thầy Nguyễn Trường Tôn sẽ dạy môn Âm học, tôi lo ngay ngáy trong bụng. Chuyện ông rất là vô cùng nghiêm túc trong thi cử càng làm tôi lo thêm. Nhưng hai bữa trước ngày thi, ông thấy Trạch vỗ vai tôi đánh "bep" một cái mà bảo:

"Anh chẳng việc gì phải lo. Anh chẳng phải lo cái đếch gì sất. Anh lo là anh đánh giá thấp tôi đấy. Thế anh tưởng tôi chóp chóp lòa lòa mà vào được cái trường này làm chân thu bài đấy à? Này! Anh đã bao giờ thấy một cái nhà chỉ có cửa chính thôi chưa? Chưa, đúng không? Lấy đếch

đâu ra! Một cái nhà muốn cho ra cái nhà, thì phải có cửa hậu, cửa hông, cửa sổ mái, ống khói, ống nước các loại. Có như vậy mọi thứ mới điều hòa. Phong thủy ⁴ đấy, chứ còn gì nữa!”

Nói rồi ông chở tôi đến nhà ông thầy Tôn. Nhà ông nằm trong một con hẻm trên đường Nguyễn Văn Thủ, trước nhà có giàn hoa giấy phủ trên cái cổng gạch đỏ theo phong cách làng quê Bắc Bộ. Ông thầy Trạch cầm cái phong bì nhét ba trăm năm chục ngàn của tôi, biến mất đằng sau cánh cổng. Có tiếng chó sủa nặng nề, tiếng ông thầy Trạch “Mẹ mấy con chó này! Em chào thầy ạ!” rồi mười phút sau ông lại xuất hiện, cũng với cái phong bì ấy, nhưng nội dung được thay thế bằng tờ đề thi ấn loát cẩn thận, cùng lời giải chép tay ở mặt sau. Nhờ đó tôi mới biết chữ của ông thầy Tôn rất là chân phương, rõ ràng, với cái móc đằng sau những chữ a và chữ e ngoắc lên nhọn hoắt. Ông thầy Trạch bảo đó là dấu hiệu của những người sống nguyên tắc, chính trực, nhưng nói thật là cho đến bây giờ tôi vẫn bán tin bán nghi về khả năng bói chữ của ông. Tôi không tin bói toán. Quang Tèo là một thằng hay đọc những loại sách bói toán bán thành từng đồng từng ụ trước cổng chùa Vĩnh Nghiêm trong khói nhang sặc sụa, nó từng bảo tôi những đũa viết chữ nhọn là những đũa thâm hiểm, những đũa viết chữ tròn là những đũa ba phải, những đũa viết chữ thưa là những phường dối trá, và những đũa viết chữ xoắn xuýt lấy nhau là những quân hèn mọn. Cứ chiếu theo đó mà suy thì chỉ có những đũa mù lòa đọc chữ nổi bấm sinh mới được sống cuộc đời thanh thản hạnh phúc. Nên chi tôi không tin nó. Hải Lẹo lại càng không. Hải Lẹo từng kể với tôi, năm nó lên mười tuổi có một lão thầy bói mò vào tận nhà nó ở ngoài quê, bày trò bói củi. Trước tiên lão cầm lấy cái đòn gánh đang dựng ở góc nhà, sờ ngang sờ dọc rồi phán rằng “Đòn gánh mòn hẳn, lên nước bóng loang loáng thế này, chính là dấu hiệu bà đã có tuổi.” Sau đó, thấy trước nhà nó có một hàng rào dâm bụt, lão thầy bói bèn nói mẹ nó ra bẻ một nhánh đem vào cho lão xem. Lật qua lật lại nhánh cây, lão phán “Nhánh này bị gãy, chứng tỏ số bà sau này bị tông xe què liệt, đá ỉa một chỗ, mụt mù đầy người, báo hại chồng con com bung nước rớt đến mãn đời.” Mẹ nó nghe đến đây thì

nước mũi sụt sùi khóc rằng ai nuôi con tôi, còn Hải Lẹo thì nhẹ nhàng thình lạng bước đến góc nhà, vớ lấy cái đòn gánh, từ đằng sau phang thẳng cánh vào cái đầu búi củ hành của lão bói củi kêu “Beng,” rồi trở đầu đòn gánh lại động vào xương cụt của lão kêu “Cụp.” Lão thấy bói bị hai phát trí mạng, xây xẩm mặt mày, đầu đít cùng thốn, quăng cả bị cả nài, lao ra cửa gạch chạy một hơi trời chết không nhìn lại. Không biết sau lão có gieo quẻ bói được cái cây nện vào đầu đâm vào đít lão là cây gì không, chỉ biết từ độ ấy nghe nói để đảm bảo vệ sinh an toàn lao động, đi dân nhớ ở dân thương, lão đã chuyển qua bói bài Tây, theo kiểu “Bài này có năm mươi hai lá, tức là số ông được năm mươi hai tuổi, thật là trường sanh bất tử xin chúc mừng quý khách.” Chính vì tuổi thọ Hải Lẹo dữ dội như thế, nên mỗi lần Quang Tèo mang những sách âm dương cốt tử ra đọc cho đỡ buồn ngủ giữa giờ Âm học là một lần nó lườm nguyệt, moi xa móc gần không ra gì. Nhưng cho dù tôn giáo có khác biệt ra sao mặc dầu, đến kì thi đợt ấy thì cả lớp ngoài tôi ra chỉ có hai thằng Quang Tèo và Hải Lẹo thi đậu. Chúng nó bèn đồn lại khao tôi một châu tổng tiền là hai trăm ngàn, vẫn còn lời chán so với số tiền tôi đã bỏ ra. Đó là một bữa nhậu vui vẻ hạnh phúc, Quang Tèo tay trái gãi móng tay phải quàng vai Hải Lẹo rất là vô cùng thân thiết mà rằng “Có thể mày không tin vào tài bói chữ của tao, nhưng mày phải công nhận là chữ lão Tôn nhà mình đẹp đấy chứ” và Hải Lẹo trả lời rằng “Đẹp thì vẫn đêch đẹp, nhưng tao thấy chữ lão nhìn đứng đắn, thể hiện con người đôn hậu, mày cũng có năng khiếu bói toán đấy, thế mà tao tưởng mày chỉ giỏi tài gãi móng thôi chớ.”

Bây giờ ngồi đây, càng nghĩ lại tất cả những chuyện này, tôi càng tiếc hùi hụi vì đã không vào nhà ông thầy Tôn đợt ấy. Nếu lúc ấy tôi leo đèo theo ông thầy Trạch, xông pha giữa đàn chó mà vào gặp ổng thì biết đầu lúc này ổng lại chẳng nhớ cái tình ba trăm năm chực ngàn mà nói đỡ cho tôi vài câu rồi không. Tôi dại. Mà ông thầy Trạch đã nói rồi, dại thì chết. Nên tôi chết.

¹. Âm học, tương tự như Nhiệt công trình, là một môn học chỉ các cách thức thiết kế sao cho nhà cửa vẫn phòng khách sạn không ồn ào, tránh dội âm, cộng hưởng âm gây điếc đặc hoặc lãng tai các thứ. ↪

². Nói thì nói vậy chứ thật ra tàu cao tốc ở Nhật Bản chạy mỗi năm trễ đến một phút. Đây là một trong những nỗi si nhục lớn nhất của Nhật Bản, bên cạnh việc bại trận trong chiến tranh thế giới thứ hai. Tụi học sinh sinh viên Nhật Bản đang phải ngày ngày ề cổ ra học để rửa hai nỗi nhục này. ↪

³. Josef Mengele, một thiên tử thần, cũng là tiến sĩ. Tất nhiên ngoài gây mê ra, công trình nghiên cứu của hắn còn có những vụ không gây mê. ↪

⁴. Tiếng Anh là feng shui, tiếng Tàu là 風水, là một thuật nghiên cứu hướng gió, hướng nước, hướng khí các loại để xem chúng nó ảnh hưởng gì đến phước họa của gia chủ. Một số ví dụ cơ bản nhất về phong thủy: cửa chính đâm thẳng vào bếp gây mất vận, nằm sấp dưới quạt trần khó có con, lát gạch nhà cầu màu đỏ dễ gây táo bón mà có rêu thì hay trượt té vân vân. ↪

5

Nhưng trước khi chết, hãy để tôi giã một cái. Ai trước khi chết cũng giã một cái, coi như là ngáp vớt. Sống bao nhiêu năm trên đời, chịu bao nhiêu là bất công xã hội, đóng bao nhiêu là loại thuế, mà không làm một cú giã ngáp vớt thì cũng khỉ ngu. Tôi giã một cái đã.

Đó là, nghĩ đi nghĩ lại thì tôi không đồng ý với ông thầy Tôn. Tôi không phải là người đầu tiên trong lịch sử giáo dục nước nhà bị đình chỉ. Tôi cũng không phải là người thứ hai hay người thứ ba. Từ giữa những năm hai mươi của thế kỉ trước, khi trường mới được bọn thực dân man rợ thành lập ra cho đến nay, số sinh viên bị đình chỉ hoặc bị đuổi dễ phải lên đến con số ngàn. Nếu tính rộng ra, từ khi người ta ôm cái ống tre mà tuyên truyền sự học vấn trên toàn cõi Việt Nam này, số người bị đuổi học dễ phải được tính bằng ức vạn. Nếu bạn may mắn không phải là một trong số ấy, thì để tôi giải thích thêm cho chắc ăn: “ức,” ngoài cái nghĩa là vùng ngực của các loại gia cầm và là nơi nhiều thịt nhất, được KFC tức Kentucky Fried Chicken hâm mộ nhất, còn là một từ cổ dùng để đếm mà ngày xưa những người hủ lậu người ta xài, giò người ta không xài nữa nếu không thuộc dạng hủ lậu triệt để. Gần đây thì một ức là một trăm triệu, nhưng hồi xưa hơn một chút thì một ức là mười vạn, một vạn là mười ngàn. Thế còn tiếp theo đó thì mười ngàn là một ổ bánh mì thịt, một tờ vé số Đồng Tháp chiều xổ, hoặc một lần vá xe theo thời giá do doanh nghiệp của thằng Phan cung cấp – tôi sẽ kể về thằng này cho các bạn sau. Một điều chắc chắn: tôi không biết hết tên của toàn bộ ức vạn bị đuổi ấy. Nhưng tôi biết một số điều còn chắc chắn hơn: mỗi một đơn vị trong số ức vạn bị đuổi ấy lại bị đuổi trong một hoàn cảnh khác nhau, chẳng đơn vị nào giống đơn vị nào, và sau khi bị đuổi thì chúng nó gần như ngay lập tức trở nên quen thuộc với bánh mì, sấm xe và vé số.

Ví dụ, năm lớp ba tôi học chung lớp với thằng Cầu. Thật ra tên thật của nó không phải là Cầu. Bố nó cũng không phải tên Cầu, bố nó tên Bồ hay tên Phao gì đó. Mẹ nó thì tên là Bích. Vì sao người ta gọi nó là Cầu tôi không nhớ, hoặc đơn giản là tôi không biết. Tôi chỉ nhớ năm đó cô giáo cho bài tập làm văn như sau “Chó là người bạn lâu đời nhất của con người, cho nên em hãy tả con chó nhà em đi còn chờ gì nữa.” Đó là một đề tập làm văn rất kinh điển, rất cổ kính, có thể nói là kinh điển và cổ kính như cột cờ Hà Nội vậy. Ai trong đời cũng phải tả chó một vài lần, cùng với chú lợn, cô gà trống, bé Hoa mới sinh, cái trống trường em, ông nội vân vân. Có lẽ bạn cũng còn nhớ, trên đời này lợn nào lợn nấy tuyên đều to bằng cái phích nước, gà trống nào gà trống nấy đều vỗ cánh phành phạch gáy gọi bạn dậy học bài mỗi sáng tinh mơ, mẹ bạn bà nào bà nấy lúc nào cũng vừa mới sinh em bé hôm qua, em bé nhà bạn đứa nào đứa nấy đều có cặp má lúm đồng tiền xinh xắn và cổ tay tròn từng ngần như tôm hùm, ông nội bạn ông nào ông nấy râu tóc bạc phơ như một ông tiên hay ngồi đánh cờ tướng với ông Tám nhà bên cạnh cũng râu tóc bạc phơ như một ông tiên khác, bà ngoại bạn bà nào bà nấy đều thường vừa bồm bẻm nhai trầu vừa kể chuyện Tấm Cám Thạch Sanh cho bạn nghe, còn cái trống trường bạn thì cái nào cái nấy cũng đều kêu từng từng như thúc giục bạn hãy đến trường chăm chỉ chuyên cần cho dù đài đang báo bão số bốn gió giật cấp mười một và trụ điện bị thổi ngã bổ chổng khắp khắp. Một đôi khi bạn cũng muốn tả con lợn nhà bạn to bằng bà Tư đầu xóm, con gà trống của bạn đang gân cổ gáy thì bị bà chị dâu trùm bao bố cắt cổ lấy bộ tinh hoàn cho ông bố chổng ăn lại sức sau những đêm nhún mông khó nhọc, mẹ bạn suốt ngày ăn mắm cáy sau khi bạn có đứa em gái thứ ba, bố bạn tát mẹ bạn mà bảo là bà mẹ mày cái loại đàn bà không biết đẻ đẻ cái gì cả, ông nội bạn trọc đầu vì xạ trị ung thư hay nằm vắt chân chữ ngũ trên bộ ván ngựa mà phê bình chế độ độc tài toàn trị của Saddam Hussein ¹, trong khi bà ngoại bạn ngồi bệt ngoài hiên vừa lần chun quần đềm mấy tờ tiền bán ve chai lúc sáng vừa chửi thằng ăn cắp đều giả, và cái trống trường bạn nó kêu reng reng như tiếng chuông điện, nhưng vì nhiều lí do chủ quan

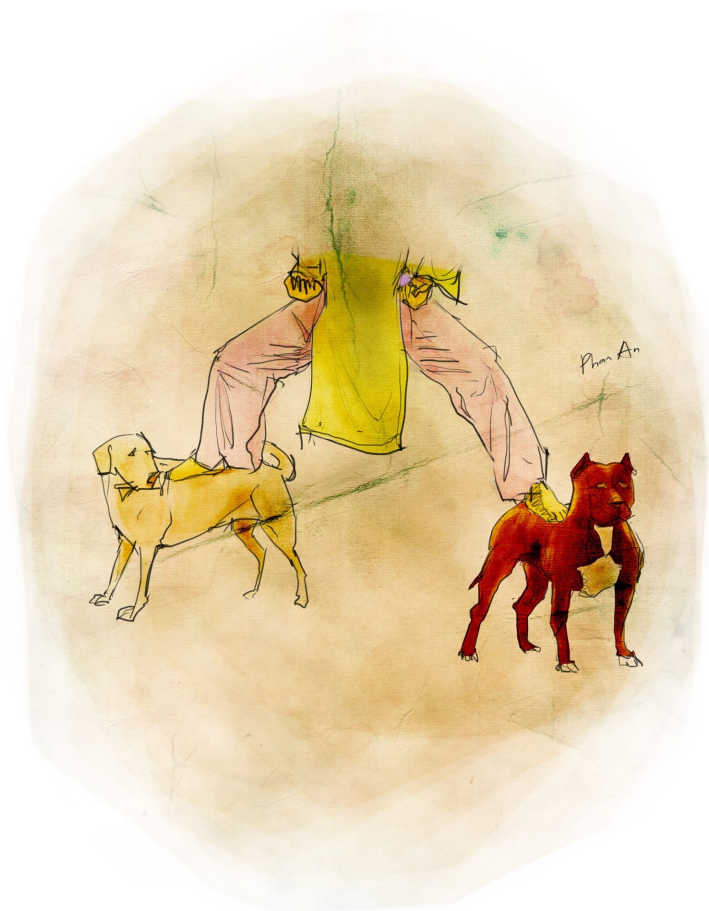
cũng như khách quan mà người ta không cho bạn được như nguyện. Dù sao thì ở đây tôi cũng không bàn đến những chuyện ngoài lề vô nghĩa ấy. Tôi chỉ bàn đến chuyện con chó.

Nay chúng ta quay lại chuyện con chó.

Đúng vậy, năm lớp ba chúng tôi được ra để tập làm văn về nhà “Tà con chó nhà em.” Cô giáo của chúng tôi dặn đi dặn lại rằng “Mấy em phải tả thiệt, không có được cộp dề sách văn mẫu, vì đứng trên sách văn mẫu mà nói thì cô có cả chồng sách văn mẫu đây, em mô làm giống sách văn mẫu là cô trừ điểm liền.” Cái giết người là ba phân tư lớp tôi ở khu tập thể, và trong khu tập thể thì người ta không cho nuôi chó. Tất nhiên người lớn có những lí do rất búa bổ mà tội con nít chúng tôi lúc ấy chưa hiểu được vì hạn chế của tuổi tác. Người ta bảo rằng “cút chó hôi như chó” và “chó sủa điếc tai, không cần chó cái khu tập thể chó chết ni đã ồn thí mẹ rồi” và “nuôi chó rồi mấy thằng dân phòng vớ bảo vệ làm cái đếu chi cho hết ngày” và “chó cái chi chi nữa, bộ mi tưởng đời ni chưa đủ chó hay là như răng?” Tóm lại là ba phân tư trong số chúng tôi không có chó mẫu để tả thực. Cho nên chúng tôi, đưa nào gia đình khá giả tí thì bật ti vi lên đợi chương trình thời sự và thấp thòm hi vọng hôm nay có tin gì liên quan đến chó, ví dụ như “bàng hoàng chó đại tung cánh bơi chó qua sông và cắn chết người ở Liên Trì Bắc” hoặc “kinh hoàng chàng trai Bắc Kinh đến nhà bạn chơi và quan hệ tình dục với chó.” Những đứa nghèo hơn như tôi thì phải chạy ra mấy bãi rác cạnh khu chợ cũ để tìm tà chó hoang, cái lủ chó ghê lở gây giờ sùng vẫn hay sủa ùng oảng và cắn nhau toạc da rách thịt để giành nhau cục xương, nào có ngờ đâu một lão ăn mày dê tiện đã dùng kế sách “tọa sơn quan hổ đấu” của Tôn Tử mà nhanh tay thố mắt. Còn thằng Câu thì may mắn hơn, bố nó là đại tá lái xe giúp cho quân khu Bảy, nhà nó có một con chó quả thật chính hiệu chó, có thể hành diện trong mọi chó: lông trắng, mũi đỏ, chân sau có khoeo kiềng, lại biết đi ia đều đặn ngày hai lần vào trong một cái hộp giấy; chính là con chó do bác Tư Bề – lúc ấy còn là dân phòng tron – kính biểu nhân dịp Trung Thu. Thế là thằng Câu phen

ấy trúng tủ. Cho nên, vừa nhận được đề là nó hí hửng nhảy chân sáo về nhà, búng lên cầu thang từng ba bậc một bất kể cái cặp táp đeo trên lưng nặng đúng mười hai kí lô, xong nó tung đòn giu-đô vật ngay con chó ra giữa phòng khách, văng rận chó ra bốn phía, và khởi sự làm bài như sau “Nhà em có nuôi một con chó tên nó là Tô Tô, nhìn từ xa Tô Tô lấp ló đằng sau hàng cây đa cổ thụ, nhìn gần thì mái Tô Tô đỏ, trước pháp phới cột cờ, nhà em rất yêu Tô Tô cũng như nhớ ơn bác Tư Bề đội trưởng đội dân phòng vì đó chính là một con chó rất khả kính.” Bài nó dài ba đôi giấy, nó viết cả ra lề. Nó tả con Tô Tô và bác Tư Bề kĩ lưỡng từ từng cái nốt ruồi nó tả đi. Bữa nộp bài, trong khi chúng tôi mặt mày méo mó thì nó vô cùng hí hửng, nó bảo lần này nó được mười điểm chắc cú, Tô Tô muôn năm, bác Tư Bề vạn tuế! Nhưng đến khi cô phát bài ra thì lạ thay, nó chỉ được sáu điểm rất bèo bọt. Lời phê của cô là “Văn em viết dài dòng quá sao lại có thể như thế được nhi, ôi rất ngô nghê.” Cô lại gạch tên con chó Tô Tô và sửa lại thành “Nhà em có nuôi một con chó tên là Mi Lu.” Cô bảo chó phải tên là Mi Lu chứ lị, cô đọc sách “Những bài văn mẫu hay lắm” và truyện tranh “Tanh-tanh ở xứ Công-gô” đều thấy người ta biên như thế, thế còn trên đời không thể có con chó nào lấp ló sau hàng cây đa cổ thụ được vì cây đa cổ thụ không bao giờ mọc thành hàng. Mất cô đâm lẹ, cô nói cây đa cổ thụ là một loại cây cô đơn và đau khổ, cũng như nước Đại Việt ta, cô đơn và đau khổ đến mức nó thường mọc lên từ một cái hột do con chim bay ngang qua đầu làng mà ỉa ra. Bình thường thì lời cô nói chúng tôi nhất nhất đều coi như sấm truyền, và thằng Câu cũng không biết nhà nó đặt tên cho chó như vậy là đúng hay sai, nhưng lần này bị cú sáu điểm, tức là điểm tổng kết của nó sẽ bị kéo xuống còn có chín phẩy sáu, tức là bố mẹ nó sẽ lấy mười trừ cho chín phẩy sáu thành không phẩy bốn mà uýnh nó bốn mươi roi, nên nó uất quá, bèn đứng lên cãi cô rằng chó nhà nó tên Tô Tô thật và rằng đứng trên chó mà nói thì cô chẳng biết gì về chó, cũng như đứng trên cây đa mà nói thì cô chẳng biết gì về cây đa nên cô đừng có mà bô bô, rằng nó sẽ về méc bố nó là đại tá lái xe giúp cho quân khu bảy, cứ mỗi chiều chủ nhật lái xe giúp đi ăn thịt chó bờ sông Hàn. Chẳng biết nó méc như thế nào mà ông bố nó lái xe giúp đến gặp cô ở

trường thật, và khi cuộc tranh cãi này lửa đến đỉnh điểm thì người ta nghe ông hái bài “khi đến trường cô giáo như mẹ hiền” có chút cải biên rằng “Tôi nói cho cô biết, ở trong trường cô vẫn là cô giáo nhưng mà ở ngoài trường cô chỉ là con chó mà thôi.” Thế là để cho thỏa chí nguyện của ông, nhà trường đã mời ông ra ngoài trường, rồi một tuần sau thì thằng Câu cũng com nắm com đùm mà ra theo. Ấy là chuyện thằng Câu con nhà bà Bích bị đuổi học mà chúng tôi thời đó đứa nào cũng biết. Chúng tôi chỉ không biết tháng sau cô giáo đi đâu mà chúng tôi không bao giờ được gặp lại cô nữa.

Tới năm lớp bảy, tôi lại gặp một vụ đuổi học khác. Lần này là thằng Lâm gấu, nhưng đầu tiêu sự vụ là thằng Khiêm mặt chuột. Thằng Khiêm mặt chuột, khi nó mới sinh ra thì ba mẹ nó định đặt tên nó là Nguyễn Bình Khiêm, nhưng sau khi đi dạo hỏi quanh quanh trong xóm thì ông bà mới tá hỏa mà nhận ra rằng hóa ra cái tên này trùng với tên với một ông chí sĩ nào đó đã ôm bom ba càng từ thời kháng chiến chống thực dân

Pháp đồ hộ nước ta, nên cuối cùng ông bà quyết định đổi dấu mà đặt là Nguyễn Bình Khiêm. Thằng Nguyễn Bình Khiêm là một thằng không có gì đặc biệt hơn thiên hạ, chỉ trừ ba việc sau đây. Việc thứ nhất là nó học dốt vào loại siêu cấp vô địch, chủ trương không có đối thủ, không bị lung lạc, không hề nhân nhượng. Nó nói nó xưng đệ nhị thì không thằng nào dám xưng đệ nhất, mà khi nó xưng đệ nhất thì cũng không con nào dám giành vị trí đệ nhị vì khoảng cách quá xa. Không ai biết được nhờ vào phép màu nào mà nó lên được lớp bảy, vì ngay cả cái bảng cửu chương khi đọc nhanh nó vẫn thường bắt chước ông Lại Văn Sâm trên ti vi mà cho tám nhân tám bằng bốn mươi tám phẩy năm. Khi người ta nhả nhận sửa bốn mươi tám thành sáu mươi tư thì nó đại diện luôn cho ông Lại Văn Sâm mà gân cổ lên cãi, và sử ra ngay cái việc thứ hai là ia đùn. Nó rất hay ia đùn mỗi khi xúc động, cũng như người khác khi hồi hộp thì chảy mồ hôi tay. Nhưng nó không lấy cái việc si nhục ấy làm điều. Nó cứ ia đùn đều đều, rất thân nhiên và vô cùng ngang nhiên. Lúc nào ia xong, cái mặt nhỏ như mặt chuột của nó cũng vênh lên, và nó bắt đầu nương theo làn hương mà đi tưởng khuynh khuynh từ trong lớp ra đến chỗ cái vòi nước máy ở góc sân, đi tới đâu mọi người dạt ra tới đó, làm như nó không phải là thằng Khiêm mặt chuột vừa bình xong đang đi rửa đít mà là Hít Le đang đi duyệt binh đầu tận bên Đại Đức. Ai cũng ghét nó, nhưng không ai dám làm gì nó. Vì có cái việc thứ ba rất quan hệ là, mẹ nó chính là bà cô Trân chủ nhiệm dạy môn sinh vật. Nó là con của bà. Con ruột hẳn hoi. Nó với bà từng chung nhau một dây rún – bà truyền chất dinh dưỡng và trí tuệ và các loại bệnh di truyền cho nó qua cái dây rún ấy. Có đứa cả quyết rằng ia đùn cũng là một loại bệnh di truyền, nhưng tôi không tin mấy. Dù sao cũng chưa ai thấy bà cô Trân ia đùn bao giờ cả. Chúng tôi chỉ thấy đầu mỗi tiết sinh vật bà lại lù lù bước vào lớp như hung thần genie mới lặc lè chui ra khỏi cái chai bottle. Tượng tá bà mập ú na ú nụ, cản hết cả ánh mặt trời, làm cái bóng của bà đổ về phía trước che tối nguyên một nửa lớp kiểu mấy phim kinh dị, cái loại phim mà mấy đứa nhân vật chính bị dồn vào góc tường, ôm nhau gào cha khóc mẹ thay vì bỏ chút công trò qua cái tường cao nửa mét mà chạy trốn. Bà tiến về phía ghế giáo viên với dáng điệu

nghe ngang không thua gì thằng con đi rửa đít. Rồi bà ngồi xuống đánh “phep,” như người ta nện một cái bong bóng lợn xuống thớt, tiếng vọng qua ba dãy lớp, và tụi lớp ở hành lang đối diện nói với nhau “Tối giờ cô Trân rồi đó bay.” Bà từ từ đeo đôi kính to tổ chàng vào, liếc quanh lớp một cái từ trái qua phải rồi một cái nữa từ phải qua trái, xong bà nói rành rọt từng tiếng một:

“Chỗ ni! Giờ chừ! Kiểm choa!”

Ấy là bà nói “hiện nay và đúng ở tọa độ này, tôi đang kiểm tra đầu tiết oi hơi các em.” Nhưng cái kiểu của bà nó là như thế. Thế là cả lũ chúng tôi vội vội vàng vàng gấp hết sách vở lại, nhét vào cặp hoặc thầy vào học bàn. Đứa nào còn để một tờ giấy mở trên bàn, bà cho một điểm ngay lập tức. Chúng tôi ai cũng sợ bà như sợ cọp. Chỉ trừ thằng Khiêm ra, vì càng khắt khe với chúng tôi bao nhiêu bà càng tỏ ra hiền lương với thằng con bà bấy nhiêu. Đây chính là định luật bảo toàn hiền lương, chiếu theo định luật này thì hiền lương không tự nhiên sinh ra mà cũng không tự nhiên mất đi, nó chỉ chuyển từ người này qua người khác, qua đường rún. Bà hầu như chẳng bao giờ màng hỏi bài nó, mà có hỏi bà cũng chỉ hỏi những câu như đít con khi màu gì, con giun đất sống ở đâu, khủng long tuyệt chủng hay chưa, rồi khen ôi trò giỏi quá, đúng là con lẳng quăng biển thành con muỗi rồi, sao một em bé xinh xắn dễ thương như trò lại biết được những điều tiến hóa cao siêu đến vậy, và cho nó mười điểm. Cho nên cái thằng Khiêm, nó ị đùn một cách đầy xúc động vào tất cả các tiết học, trừ tiết sinh vật. Đến giờ sinh vật, nó tạm gác công việc ị đùn thật hệ trọng kia lại để làm vua một cõi. Nó giật tóc con này, nó châm kim vào mông thằng kia, người nó nhoi nhoi như giò. Nhưng không ai dám làm gì nó, vì cho dù nó giống giò đến mấy thì nó vẫn là con ruột của cô chủ nhiệm, nó với cô chủ nhiệm từng chung nhau sợi dây rún, và đứa nào gây rối trật tự trong lớp sẽ bị cô chủ nhiệm mời phụ huynh đến trường để công bố quyết định hạ hạnh kiểm cháu nhà một lần hai bậc.

Có điều, con giun xéo lắm cũng quẩn. Sau lần bị một điểm vì mãi mê ôn bài quên cả cất sách vào cặp, rồi lại kim châm xuyên móng phải ngồi nhón cả tuần, thằng Lâm gấu mới đồn thằng Khiêm mặt chuột vào một góc lớp, lặng lẽ tung hết các ngón nghề võ thuật. Phải nói thêm rằng nhà Lâm gấu đã bốn đời chuyên nghề trật đả chân tay và cứ đến mỗi mùa Trung thu với Giáng sinh lại đi múa lân kiếm thêm thu nhập ở đền chùa miếu mạo đạo Cao Đài và nhà thờ Cơ đốc giáo, rằng nó mới mười hai tuổi đã cao một mét bảy mươi nặng sáu mươi kí lô, tướng nó rất be, rằng nó là đứa học trò yêu dấu nhất của tất cả các giáo viên thể dục, và rằng mỗi khi đá banh, thay vì sút vào giữa hai cột quần áo thì nó lại toàn sút qua khu doanh trại bộ đội cách sân banh hai cái chung cư. Nói thì nói vậy, nhưng thật ra Lâm gấu rất hiền. Ngay cả khi nó đánh thằng Khiêm, nhìn nó cũng vô vàn hiền hậu. Mặc cho thằng Khiêm kêu gào như cha chết, nó không nói không rằng, cứ bình tĩnh hết đấm vào be sườn bên phải lại đạp qua cẳng chân bên trái, nó lên đầu gối nó lại xuống cùi chỏ, rất tử tế ôn hòa, tới mức nếu không thấy thằng Khiêm lăn qua lăn lại ắt người ta tưởng Lâm gấu đang tập dưỡng sinh cho đầu óc đỡ căng thẳng giữa hai tiết học. Khi bà cô Trân vừa lao vào lớp, vấp chân bàn ngã cái “bạch”, vừa kêu “Quó làng nước o! Quó làng nước o!” thì mặt thằng Khiêm đã sung húp, tròn quay như cái mặt heo, và nó bình một quả phải nói là thú vị trần gian có một. Bà cô Trân nhay vào giữa hai đứa, ra sức can, nhưng Lâm gấu đang hăng máu cứ đánh nhau thêm hai hiệp nữa. Nó chỉ dừng lại sau khi tiện tay quai luôn vào bả một cú đấm làm bà ngã ra, túm chi huơ huơ trong không khí, như con rùa lật ngửa, làm cả lớp tôi cùng hiệp lực toát mồ hôi mới kéo được bà dậy. Hai hôm sau thì Lâm gấu bị đuổi học, cho dù cả nhà nó đã đội lân mang trống đến trước nhà bà cô chủ nhiệm để vừa uyễn trống vừa múa lân nguyên một buổi sáng, xong lại nhất loạt quỳ lạy van xin bà cô chủ nhiệm cùng thằng con mặt tròn của bà. Rồi nhà Lâm gấu lặng lẽ dọn ra Hà Nội. Bẵng đi cả chục năm biệt vô âm tín, tự nhiên một bữa tôi thấy nó trên ti vi. Thì ra thằng Lâm gấu của lớp tôi ngày xưa bây giờ đã đường đường là tuyển thủ quốc gia môn Ủ Su, nhà nước cử nó đi thi đấu SEAGames. Trên ti vi nó đấm đá thôi rồi, tay nó chém gió nghe

phần phật, mắt nó sáng quắc tựa sao sa, nó kêu “ôi a” và linh huy chuang vàng. Còn thằng Khiêm thì sau khi tốt nghiệp trung cấp nó được tuyển vào làm gì đó bên sở điện lực thành phố, hình như là mỗi khi cúp điện thì người ta lại phân công nó cứ mười phút một lần, treo cột điện cầm bút thử chằm xem đã có điện lại chưa. Có lần về quê chơi tôi thấy nó mặc bộ vét-tông mới cáu, diện đôi giày da bóng lộn như đánh mỡ gà, ngồi chồm hồm via hè góc Lê Lợi và Lê Đình Dương uống cà phê cóc, cái mặt bậy giò, cũng như cái bụng, đã tròn tự nhiên. Lúc đó tôi định đến vỗ vai chào hỏi rằng mẹ mày giò thế nào, nhưng lại sợ làm nó giật mình. Vì rằng miệng quan tròn trề, cái thằng lúc nhỏ mỗi lần giật mình lại tung một cú ị đùn thì lớn lên cho dù có nói điện nói nước gì gì bạn cũng chớ hề tin tưởng được.

Lớn thêm một chút nữa, năm lớp mười hai, tôi ngồi chung bàn với thằng Á, tên thường gọi là Á đù. Công bằng mà nói thì thằng này đầu óc cũng không đến nỗi đù, chỉ phải cái mặt mày nó trông lúc nào cũng lò đờ vì ngủ nhiều quá. Tôi có nghe một số giai thoại về nó, ví dụ như nó có khả năng vừa đạp xe vừa ngủ, hoặc như hồi cấp hai nó từng ngủ gật ngay khi đang đứng trên bảng giải bài hình học, thế mà giống như nó có thêm con mắt sau mông, khi ông thầy toan phét vào đít nó thì nó bừng tỉnh và né qua một bên kịp thời, làm tay thầy đập đánh “bếp” vào bảng, sung vù lên. Thằng Á đù chưa bao giờ nói những chuyện đó là thật hay giả, vì cứ đến lớp là nó lăn ra ngủ ngay khi vừa đặt đít xuống ghế, đố ai hỏi được nó một câu. Thật ra bảo nó chỉ toàn ngủ thì cũng không đúng, vì cũng có những lúc điều kiện ngoại cảnh khiến cho nó không ngủ được, như giờ thể dục chẳng hạn. Và những lúc ngủ không được như thế, thì nó noi theo đường lối của Bác Hồ. Nó làm thơ. Một thằng ngủ gật lại đi làm thơ, ấy mới thật là kinh dị.

Chuyện là, năm lớp mười hai lớp tôi bị thay giáo viên thể dục. Thầy Đức đô chuyển sang dạy khối sáng, người ta điều ông thầy Trí về phụ trách lớp chúng tôi. Chúng tôi thích thầy Đức đô và không ưa ông thầy mới. Người ta bảo khi đỡ đẻ cho bà mẹ của ông, mẹ y tá chẳng biết

bông ằm ồng thế nào lại làm roi đánh phệt, mà nền bệnh viện lại lót cái thể loại gạch bông bền chắc nhất trong các chương trình quảng cáo trên ti vi là Dongtam, làm ồng bị các loại ngoại lực tác dụng từ bốn phương tám hướng mà lớn lên trở thành con người hình vuông, cao một thước lẻ ngang một thước chẵn, càn cạch lặn tới lặn lui trong một cái xã hội cao ráo, thật rất đau xót. Nhưng sự ấy thật ra xét cho cùng thì cũng không phải là điều hệ trọng, vì bạn phải đồng ý với tôi rằng bề ngoài không quyết định tính cách với số phận người ta, đến như cái anh lực sĩ to lùn kia tưởng suốt ngày chỉ biết gồng và nghiêng hai hàm răng lại nhìn giám khảo cười một cách đầy đau khổ mà nay cũng trở thành ngôi sao ca nhạc nhẹ hay biểu diễn ở sân Trống Đông và thỏ thẻ rằng “Xin cảm ơn quý khán thính giả đã yêu em hí hí.” Không, chúng tôi không ưa ông thầy Trí vì những chuyện khác: ồng đẹp môn bóng rổ là cái môn chúng tôi ưa thích mà thay bằng môn đá banh trong nhà, ồng lại bắt riêng lớp tôi đôi đồng phục thể dục với cổ áo lá trâu, ồng đeo lưng lẳng trên cổ một cái còi, và ồng hay bắt tụi con gái hít đất. ồng ngồi chễm chệ trên cái ghế gỗ ba chân, tay ồng vân vê sợi râu duy nhất mọc ra từ cái nốt ruồi đen thui to bằng ngón chân cái dính dưới cằm, cặp mắt ồng hau háu nhìn bộ môn tụi nó nhấp nhồm và bộ ngực tụi nó núng nính thập thò bên trong cái cổ áo thun thể dục rộng thùng thình trễ xuống. Mỗi khi tụi nó chống lên thì cục yết hầu của ồng chạy lên, mỗi khi tụi nó nằm bẹp xuống thì cục yết hầu của ồng lại chạy xuống, đều đặn như cái pít tông xe hai thì. Không, chúng tôi không ưa gì ồng, và cả cái điệu há mồm ra quên cả thổi còi lấy nhịp của ồng. Mà ồng cũng chẳng cần chúng tôi phải ưa. Có lần thằng Huỳnh Đức Chu Kỳ đôi co với ồng cả tiếng đồng hồ về luật nhảy ba bước, cuối cùng khi nó lễ phép bảo ồng rằng thằng anh nó có chân trong đội điền kinh thành phố và tính cho đến giờ thằng chả nhảy không phải là ba bước mà phải đến cỡ ba ngàn bước rồi, thì ồng phân định thắng thua một cách rất quyết đoán bằng cách tát cho nó ba tát, cái này tiếp sau cái kia một cách đều đặn theo luật cộng hưởng, làm nó ngã dúm dụi, bập đầu vào tường, và ồng biểu nó có

ngon thì kêu thằng anh nhảy bao bố của nó nhảy lên đây cho ông tát luôn một thề. Không, chúng tôi không ưa ông. Thế mà thằng Á ù lại làm một bài thơ rất hay về ông. Bài thơ như sau:

*Xin tự giới thiệu, mỗ là Mô Văn T
Vừa đi học nâng cao trở v`
Bằng đỏ bổ túc trung cấp dân lập thề dục
Bằng xanh cấp bổ sung môn d
Mỗ được phân công dạy lớp mười hai hăm hai
Sĩ số băm gái hăm trai
Túc nhiên là mỗ cực khoái
Đương nhiên mỗ phải ra oai
Dưới quyền của mỗ chúng hấn òng mong điếm cao
Nhất là những kẻ dám dài hơn mỗ
Chúng hấn làm mỗ cứ ngược lên mỗi gân gầy cổ
Mỗ tất phải ò cho biết tay
Đặc biệt có thằng Huỳnh Đức Trâu Cày
Cái thằng cả gan xúc phạm tới mỗ
Mỗ cho hấn ò đội số
Coi thử hấn ngóc cách chi?
Thân mỗ thời vương
Mỗ lãn nhanh hơn đi
Tướng mỗ thời tốt
Lý Đức cũng òech hơn gì!
Mỗ kịch liệt bài trừ bóng rổ
Vì hấn không có ăn ý với chiều cao của mỗ
Mỗ chỉ thích đá banh
Làm thủ môn mỗ chấn hết khung thành
Đường đi trước mặt mỗ còn dài
Dài như khoảng cách từ đầu mỗ đến trời
Mỗ còn phải nỗ lực hết sức*

Học trò mỗ phải hít đất cật lực

Một hai một hai

Một hai một hai... bái bai!

Bạn thấy đó, có đọc ngược hay đọc xuôi gì thì cũng phải công nhận đây là một tuyệt tác. Tôi không biết hồi nhà thơ Xuân Diệu còn sống ổng có bị thầy thể dục bắt hít đất lần nào không, và ông thầy thể dục có dòm ngực Xuân Quỳnh không, nhưng bảo đảm Xuân Hồng không làm được bài thơ hay đến như thế vậy. Chúng tôi chuyền tay nhau cuốn sổ của thằng Á đù và khen Á đù có chí khí, rằng đây là thể loại thơ tự do thể hiện tinh thần yêu tự do của những con người chưa được mấy tự do đang đi hàng hai cả lễ trái lẫn lễ phải như một con cừu tật nguyên. Tiếng lành đồn xa, ban đầu chỉ có những tụi lớp bên cạnh biết tiếng nó mà qua mượn bài thơ để đọc cho lâu thông, sau đến tụi lớp buổi sáng, sau nữa là tụi bên trường Trần Phú, tụi Lê Quý Đôn, tụi Nguyễn Hiền, cuối cùng bằng một cách rất mầu nào đó mà mắt thường chúng tôi không nhìn thấy được, cuốn sổ của nó lọt vào tay ban giám hiệu. Mà trong sổ, ngoài bài thơ về ông thầy Trí dạy thể dục, nó lại có thêm một bài văn tế sống bà cô Hòe dạy môn vật lí bị té lọi tay trên đường chạy từ lớp ra bãi giữ xe ô tô “để lại một mình thầy – và con cây,” một bài tú tuyệt về chuyện ông thầy dạy toán dùng chổi đuổi một đứa ra khỏi lớp học thêm vì chưa kịp nộp tiền “em đang hã hợng chưa kêu la – thầy đã vung ngay chổi lông gà,” rồi lại một bài ngũ ngôn về thằng con của ông thầy dạy hóa được đặc cách học vượt từ lớp hai lên lớp bốn “thầy ngồi kèm con học – hai cộng hai bằng ba.” Chưa hết, giữa các bài thơ thỉnh thoảng nó lại chêm những câu ca dao cải biên theo phong cách hậu hiện đại rất sáng tạo, ví như:

Trời mưa thì mặc trời mưa

cô tôi đi bừa đã có xú chiêng

hoặc

*Mưa phùn tí tách
rơi trên cặp sách,
thầy đi ì ạch
bỗng té cái "bạch."*

Đối với ban giám hiệu trường tôi thì đây thật là một tiếng sét giữa bầu trời quang đãng. Chắc các thầy cô trong ban không ngờ là giữa thời đại khô cần sỏi đá toàn bề hụi giữa chợ, giết mẹ nhét dưới hòn non bộ trước cửa nhà và hiếp dâm người già ngoài đồng mà mình lại đào tạo được một đứa học sinh có tâm hồn thi sĩ mỏng mọ cành cây đến thế, nên hình như định trao nó học bổng hay sao đó, rồi định mời báo chí tới phỏng vấn gia cảnh nhà nó sao đó, rồi lại định kiến nghị lên bộ giáo dục và đào tạo để đặc cách cho nó vào thẳng đại học không thông qua mấy vòng thi cử ngu si sao sao đó, tóm lại tôi nghe đồn là có đủ các kế hoạch để phát triển tài năng cho nó. Chi tiếc là nó không đợi được vì đã bị đuổi học ngay đầu tuần sau, sau khi được thầy hiệu trưởng xướng nguyên cả họ tên là Lưu Đông Nam Á đủ một cách long trọng trong lễ chào cờ. Thật đáng tiếc, nếu kiên nhẫn hơn thì thằng Á đủ bạn tôi đâu có phải đạp xe đi xin từng húp nước lèo về cho heo ăn mỗi sáng, mà biết đâu giò nó đã thành một nhà thơ nổi tiếng như tất cả các nhà thơ nổi tiếng khác trên đất nước này. Nó sẽ dùng dao cạo tới cạo lui cho rách cả quai hàm để nuôi râu quai nón, nó sẽ đeo kính cận để ra cái điệu mắt lồi mặc dù đêm tối bỏ kính ra nó vẫn nhìn thấy cái nhũ hoa dài thòng lònng đến háng của một cụ già khú đế đang đứng thay đồ cách đó ba tòa nhà, tay nó sẽ dắt một con nái xề mặt mày phì nộn với cái nọng dày bốn tấc mà nó gọi là nàng thơ, tối tối nó sẽ len lén nấp đằng sau cánh cửa, xuất kì bất ý gạt cẳng cho nàng thơ té oạch xuống giường và lột quần cụ tồ hô ra để làm bài thơ theo thể loại tự do, đại để như sau:

*ôi ánh sáng
ôi phệt
tôi vật vã sợi lông nách
khải huyền trên quý phúc chuyên âm trạch*

*hỡi loài người mông
lung
ôi sọi lôn
g nách
tôi móc cục cắt mũi một cá thể
mặt trời huyền thoại
tôi ăn! ô hô thiên! tôi ăn
(cục cắt mũi, không phải mặt trời)
(á lôn, mặt trời, không phải cắt mũi)
mà sao cũng được cái đuyt sao phải phúc tạp
vớí thật ra nhân sinh bản lai ăn tạp
nên chi cứ có là tôi ăn*

và sáng sáng nó sẽ ra đầu đường Nguyễn Trung Trực uống bia hơi bàn chuyện bô-xít bị voi xéo đầu trên Tây Nguyên, và nó sẽ dẫn li bia xuống bàn để đòi tự do sáng tạo, cũng giống như tất cả những trí thức râu dài đeo kiếng viễn vọng sa-lông ăn chôm chôm chấm mắt tôm khác mà tôi được biết.

Như vậy, những đứa bạn tôi, đứa thì bị đuổi vì một con chó, đứa thì vì một thằng ị trong quần, lại một đứa vì mấy bài thơ niêm luật tể chính. Rất thông cảm cho chúng nó, nhưng nói thật là chưa bao giờ tôi nghĩ sẽ đến ngày cái vận ấy ám vào mình – con chó trong bài tập làm văn của tôi tên Mi Lu đang hoang, tôi không đánh bạn, cũng không biết làm thơ. Vậy mà cuối cùng tôi cũng nhập hội với chúng nó, vì một bài đồ án cuối kì. Mà tôi đã rất cố gắng.

Thế mới đau.

¹. Saddam Hussein là một tên tổng thống I-rắc, hấn độc tài vô kể.

Cuối cùng thì vì độc tài quá mà hấn bị treo cổ, làm ông nội bạn rất cụt hứng. Mấy năm sau thì ông chuyển sang công kích

█ Gaddafi, rồi sau khi Gaddafi chết thì đến lượt Kim Jong-un. ↩

8

Trên trần, ở góc tường gần cửa ra vào có một con nhện. Tám cái cẳng của nó dài ngoằng, lông lá, nhìn gớm chết, nhưng nó lại tỏ ra tuyệt đối hiền lành bằng cách nằm hoàn toàn bất động suốt từ đầu buổi đến giờ. Chỉ có lúc lão thầy Hội vung bàn tay sáu ngón lên đập bàn và khi chuông reng kết thúc câu nói của ông thầy Tôn, nó mới uể oải nhúc nhích đôi chút. Trên lưng nó có một cái đốm màu đỏ rực hình dấu cộng, nhìn giống như cái áo giáp của lính thập tự chinh ở châu Âu hồi thế kỉ mười một. Lúc này thì Quang Tèo và Hải Lẹo đang nhảy nhau mà cùng nghiên cứu về loài nhện nói riêng và lớp côn trùng nói chung một cách say sưa, chúng nó lại thì thà thì thảo về chuyện phương Tây có Spider Man mà phương Đông lại có Tôn Ngộ Không và bày con yêu nhện nhện. Còn tôi thì ngồi thừ ra, nhìn ông thầy Tôn bằng một ánh mắt vô thức và suy nghĩ một cách đầy tiếc nuối về cái bài đồ án hoành tráng của mình.

Thật vậy, thể với tất cả các thể loại trời đánh thánh đâm từng tồn tại trên cõi đời, từ thánh nữ Giáng Đa đến thiện nam Giáng Giác Rút Xô và bồ lão Giáng Van Giáng, thể luôn với bức tượng thẳng cha David còi trướng chim sun đang đứng tự ki một mình trong góc cái phòng họp này, bài đồ án đó là bài tôi đầu tư nhiều công sức nhất từ trước đến nay. Thậm chí tôi đã cày cục mượn được của thẳng Cường học bên nhạc viện thành phố cái thẻ thư viện mà nó vẫn để lên móc lên meo trong bóp, đột nhập vào nghiên cứu cả xê-ri sách “Cách phân biệt đờn Xen-lô với đờn Công-tra-bát và danh ca Bằng Kiều đã làm điều đó như thế nào mà cuối cùng anh lại đi uýnh đờn bầu” chỉ để vẽ vẽ cái mặt bằng công trình cho ra hình cây vĩ cầm Stradivarius¹. Tôi đặt cái hành lang nằm ngang ngay ngắn ở chỗ ngựa đàn. Tôi cho trồng bốn hàng cây thẳng tắp để tạo hình dây đàn, lại ghi chú tử tế “Đây là cây vân sam, không phải cây vân sam thì làm ơn đừng trông thấy nhé, vì như thầy biết đây chỉ có ở Hóc

Môn xú ta người ta mới dám làm vĩ cầm bằng gỗ mít mà thôi.” Tôi đặt bốn cái xí bệt ở hàng chót đàn bên phải để làm toilet nữ, xong lại sắp xếp tám cái máng tiêu cho nam bên trái, đúng theo quy luật muôn đời là tham nhùng – tất nhiên ý tôi là nam tả nữ hữu. Lại tuân theo phong thủy, hai cái khe chữ S bên thành đàn được tôi cách điệu thành hai cái hồ bơi cong cong, tôi đổ phẩm màu xanh vào cho giống nước cò-lo, đường đi thì tôi dựng đá tảng, trên mỗi viên đá tảng tôi lại buộc một sợi dây thừng để cho các loại khán thính giả xem biểu diễn nhạc kịch xong thì đeo đá vào chân nhảy xuống bơi luôn. Tóm lại đó là một bài đồ án hoành tráng. Tôi nói thật. Đến như ông thấy Mẫn khi sửa bài cho tôi cũng phải gật gù khen “Được” thì bạn phải hiểu là nó hoành tráng cỡ nào rồi.

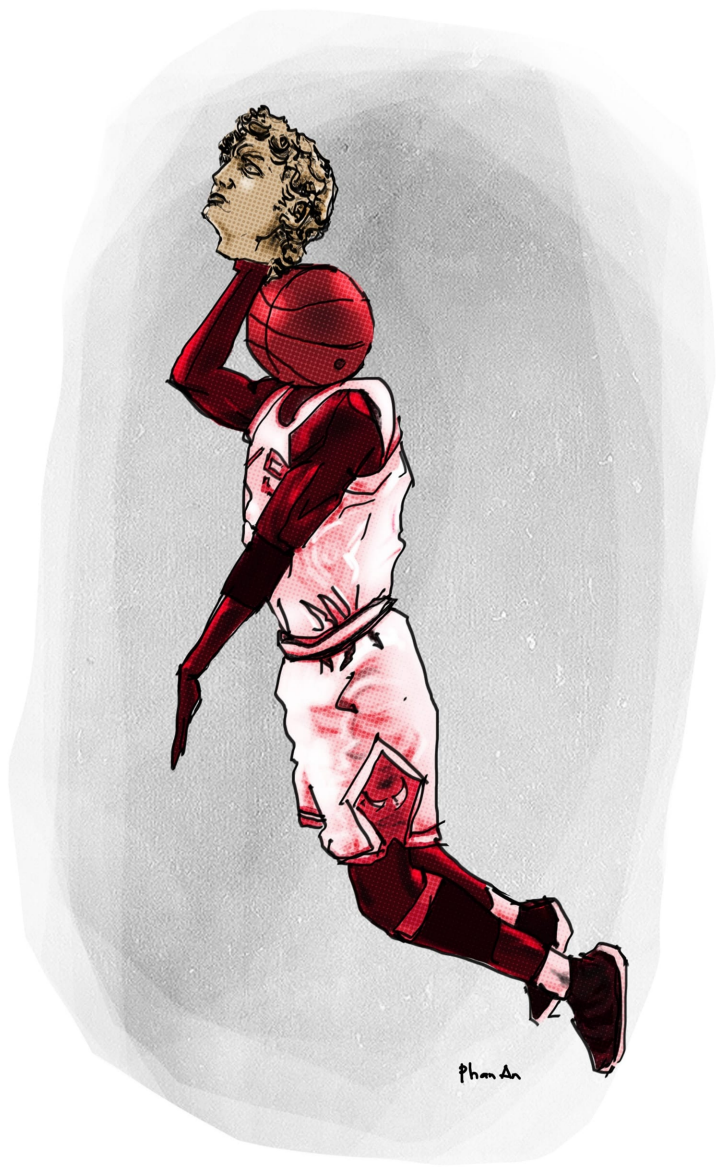
Tại vì, nếu bạn mới chân ướt chân ráo từ trên trời xuống và không biết rằng xăng lại mới thò thụt tăng giá lúc nửa đêm hôm qua, thì ông thấy Mẫn chính là một đại yêng hào nhân vật trong cái ngành này. Quả thật, trong cái ngành này không ai là chưa nghe tiếng giảng viên Đặng Mẫn, người Việt Nam duy nhất được giải thiết kế trẻ của châu Á từ những năm một ngàn chín trăm năm mươi trở lại đây. Ông từng học trường tôi, kì thi đầu vào ông được hai mươi chín điểm rưỡi vì bị trừ nửa điểm chữ xấu, và ông giựt cái giải thiết kế trẻ châu Á đó khi ông còn là sinh viên năm nhất. Nghe nói khi đi nhận giải ở Hàn Quốc thì ông đi với một ông thầy hướng dẫn, và khi người ta trao giải ông liền cảm ơn người ta bằng cả tiếng Anh lẫn tiếng Hàn, và ông nói luôn bằng cả tiếng Anh lẫn tiếng Hàn rằng ông hi vọng giải thưởng của ông sẽ làm động lực cho giới trẻ lụn bại hiện vẫn còn đang đập đá ở Việt Nam, tuy nhiên cái bực nhận thưởng này cao quá, như thế là bọn thiết kế sân khấu còn khá cạn suy; trong khi ông thầy hướng dẫn thì gio hàm răng vầu bổ vào ống kính máy quay phim mà rằng “Hê lô hi hi, gút gút, thanh kiều vé ri rất nhiều,” chỉ riêng mấy việc ấy thôi cũng đủ cho thấy cái đẳng cấp kinh điển của ông rồi. Đến lúc ông bay về, thì ủy ban nhân dân thành phố cử một đoàn cầm bông huệ ra sân bay đón ông, vậy cò Phật Đản búa xua, rồi một mụ phóng viên mới tấn tới dí mi-cò-rô vào mồm ông mà hỏi

“Chẳng hay em nghĩ gì về sự đón tiếp vĩ mô này?” và ông trả lời “Thúi.” Tờ tạp chí *Rất Đẹp (Và Thật Lan)* đã chộp ngay lấy câu nói đó, đăng lên trang bìa cùng với hình ông đang nhìn xa xăm, lại chua thêm vài lời ca ngợi khảm thối phía dưới, bên cạnh mấy mẫu quảng cáo dung dịch vệ sinh phụ nữ, và từ đó đến nay bán được hàng vạn bản mỗi số, giữ vững ngôi vị tạp chí hàng đầu của ngành, đồng thời tăng giá quảng cáo dung dịch vệ sinh phụ nữ lên gấp bốn lần. Ông học tới năm ba thì được đặc cách học vượt, và tốt nghiệp thủ khoa năm ấy, được học bổng đi Nhật, ngồi uống trà xanh đàm đạo với Tadao Ando. Ông giỏi bà cố. Khi lên lớp sửa bài lúc nào ông cũng nong nặc mùi rượu, nhưng khi ông nói thì thôi rồi, kiến thức ông vừa cao rộng vừa thâm sâu, nó tuôn chảy từ miệng ông như sông Đà vỡ toác đập thủy điện, ông tìm ra được mối tương quan mỹ thuật giữa tháp Eiffel ở Pháp và thành Himeji ở Nhật mà ông đặt tên là đồ tương, ông kể khi qua Mỹ chỉ tại vì người ta thiết kế cái nhà xí công cộng theo thuyết vị nhân sinh mà ông đứng đái không tới máng, phải đi tiểu vào cái lỗ hút nước trên sàn, ông nói “Ghế bành là ba cái đồ tư sản” và “Tụi tôi chỉ khác nhau ở chỗ tôi uống rượu từ trước năm năm mươi tuổi, còn lại thì tôi giống lão ấy toàn bộ.” Nghe ông giảng sinh viên chúng tôi chỉ còn biết há hốc mồm ra nghe và xuýt xoa “đù, đù, đù hast, đù hast mich,” có thằng hí hoáy chép, thằng nào có laptop thì mở Word ra gõ, những thằng còn lại thì bật máy thu âm chìa về phía ông càng gần càng tốt, giống như ông là đức Đạt Lai Lạt Ma đang thuyết giảng cho chúng sinh, hay Osho nói về tự do, hay là một dạng thầy bùa nào đó tương tự. Ông cạo nhẵn một bên ria mép và một bên lông mày rồi tuyên bố với những tên nhà báo tọc mạch rằng đó là sự giao thoa giữa truyền thống và hiện đại, giữa Á Đông và Tây Âu, nhưng với những ai quen biết thì ông nói đó là cách ông để tang mẹ ông, đến đầu năm nay là đã hai mươi một năm rồi. Nhà ông, ông tự dựng cột, tự lợp ngói, tự mọi thứ. Ông thuê xe chở bún, phân trâu với rom về để đắp tường, xong cho đào giếng và thiết kế luôn hệ thống pin mặt trời, ông tự hào không ăn một cắc tiền điện tiền nước nào của chính phủ, ông nói những tên thu tiền điện tiền nước chỉ còn cách lăm lét nhìn ông mà mặt đỏ mắt lăm le. Ông trở cái cửa chính nhà ông cao đúng một

thuốc năm mươi bốn phân, vừa vặn một mình ông đi, đũa nào cao hơn ông thì hoặc phải cúi lom khom hoặc đập đầu vỡ sọ, mặc kệ. Mà không phải cứ ai muốn vào nhà ông là vào. Không phải ông nuôi chó như ông thầy Tôn – ông không thích chó mèo chim chóc gì hết – mà là do phía trước sân nhà ông trồng hai hàng cau, chính giữa lát gạch đỏ mỗi viên dài hai mươi phân rộng mười phân, trên đúc chìm hai chữ “ĐM” tức là viết tắt tên ông. Không bao giờ ông khóa cổng – làm như ông đang sống đời Thái Tổ Thái Tông chứ không phải cái đời mét vuông sáu thẳng ăn cắp – nhưng khi có người mở cổng thì ông ở trong nhà dòm ra, nếu thấy chân người ta lờ bước đè lên chữ “ĐM” thì ông thẳng cánh đuối về. Sinh viên chúng tôi đũa nào cũng thích ông. Nhưng các thầy cô thì không. Ông như con ếch ương, người ông bé choắt nhưng cổ họng ông to, ông hay đứng giữa hội đồng chấm thi mà cãi tay đôi với mấy ông thầy khác dù ông ít tuổi hơn nhiều, một tay ông đút túi quần, một tay ông đặt sau đít, và ông chửi “Ngu như bò!” Ông khét tiếng vì những chuyện quái dị như vậy, tới mức năm ngoài lão Toàn Tô-nát đã trở thành thần tượng của một đồng các em sinh viên năm dưới vì bằng cách nào đó lão đã chui vào được nhà ông và khi quay về lại cuỗm theo nguyên một cái quạt tai voi hiệu Sanyo và cắm điện vào cho nó quay phành phạch suốt ngày đêm.

Với tất cả những thứ như thế, chắc bạn cũng thấy là được ông thầy Mẫn khen còn khó hơn lên trời. Từ lúc ông tốt nghiệp tiến sĩ ở Nhật Bản rồi về trường tôi dạy đến nay, số sinh viên được ông khen chắc còn ít hơn số gái thất tình treo cổ tự tử và thành ma húng tình đêm đêm đi lang thang hú khóc liên miên trong kí túc xá. Ông không bao giờ khen theo kiểu “tốt, giỏi, tuyệt, hay, tôi thích anh chị rồi đó hô hô hô” rồi vỗ đùi bành bạch như những mục nái xê đạo đức giả. Ông chỉ nói “Được!” Một cách vô cùng tiết kiệm. Suốt mấy năm học ở trường, tôi chỉ mới tận mắt chứng kiến ông “Được” với sinh viên có đúng một lần. Đó là cái lần thằng Tuấn mập vẽ bài nhà thi đấu thể thao. Ban đầu nó định vẽ nhà thi đấu bóng rổ, cũng giống như tất cả những thằng khác, đũa thì bóng chuyền, đũa thì bóng đá, đũa sân quần vợt, đũa hồ bơi. Nó biết chơi

bóng rổ lồm bồm nhò ngày xưa được bố mẹ dắt đi học cho ốm bót, vì hồi lớp sáu nó cân nặng bảy mươi ki lô. Tất nhiên lên lớp bảy nó nặng tám mươi kí, và lên đại học nó tròn một tạ tây, mặt phính như mặt con lợn, nhưng mỗi khi đi học thể dục nó vẫn ra cái điều vận động viên chuyên nghiệp mà bô bô vói tụi tôi về luật ba bước, cú úp rổ cối xay gió, cú vòng cầu, cú cao bồi, cú vác cày qua núi, và những cách tính điểm huyền bí, đầu như là bạn phải đứng xa liệng banh vào rổ, liệng càng xa bạn càng được nhiều điểm, và kỉ lục liệng thuộc về một tên da đen nhìn rất gớm tên là Michael Angelo Hô-xê. Nó nói để lập được kỉ lục đó, vào năm một ngàn chín trăm chín mươi ba hẳn đã phải chạy ra tới tận đường cái rồi quay mông về phía sân bóng, nhắm mắt liệng banh qua bức tường mà vào rổ, được ngay bốn mươi một điểm, trở thành huyền thoại của giải nhà nghề NBA. Chúng tôi bán tín bán nghi vì Tuấn mập chưa hề nổi tiếng về sự trung thực phi thường, giống như anh công an giao thông nào đó nhặt được cái bóp tiền đem trả cho người ta mà được quay phim đăng báo âm ỉ, nhưng miễn cưỡng mà nói thì nó cũng có đủ kiến thức để thiết kế một cái nhà thi đấu bóng rổ. Cho nên cái lần thiết kế đồ án nhà thi đấu tự chọn ấy, nó quyết định làm một phát. Buổi lên bài mọi việc diễn ra êm xuôi, cho đến khi nó tuột dây cây thước T, và thay vì kẻ đường ngang, cây marker của nó kẻ nguyên một đường chéo đậm đen cắt đôi tờ A1², thành ra cái mặt bằng nhà thi đấu của nó đang hình chữ nhật trở thành một cái hình tam giác nhọn hoắt. Đúng lúc đó thì ông thầy Mẫn đi qua, một tay ông để sau đít, một tay ông đút túi quần. Nhìn thấy cái bài kì dị của thằng mập, ông nhướng bên mắt không có lông mày lên hồi lâu, rồi hỏi:

“Cậu vẽ cái gì đây?”

“Dạ nhà thi đấu... rất đấu...” Tuấn mập lấp bắp, mồ hôi chảy đầy trán. Như tất cả những thằng mập khác, nó rất nhát gan và dễ xúc động, mà ông thầy Mẫn lại nói giọng ồm ồm, hình dung kì dị, và khi chăm chú làm cái gì thì mặt ông nhìn rất ngẫu, mặc dù khi nói chuyện với nó thì ông phải ngước lên tới mức xém rớt mũ. Cũng phải nói thêm là ông luôn luôn đội một cái mũ bê-rê màu đen. Lí do ông đưa ra là tại vì trên đời có quá nhiều thằng vừa ngu si dốt nát vừa hãnh tiến vô đạo, tới mức việc phải đội chung trời với chúng nó đối với ông là cả một nỗi niềm nhục nhã.

“Nhà thi đấu gì mà kì ôn vậy? Đấu kiếm à?” Ông trợn mắt nhìn nó, bên con mắt có lông mày của ông giật giật.

“Dạ đấu... đấu kiếm... rất kiếm...” Không còn đầu óc đâu để suy nghĩ nữa, Tuấn mập nhắm mắt lại, thều thào đáp bừa.

Thế là ông dùng tay vè vè một bên ria mép còn sót lại, tay kia vẫn để điềm nhiên sau đít. Hồi sau ông nói:

“Được!”

Rồi ông quay đít ông đi, để lại thằng Tuấn mập với cái mồm há hốc. Nó ngạc nhiên cũng phải, vì trước nay khi nó vẽ bài thì mấy ông thầy chỉ chăm chăm hỏi mấy câu bói móc dạng như “Tại sao mấy con chim Lạc của em lại bay theo chiều kim đồng hồ?” rồi ông thầy Họi lại chen ngang vào đại để “Hí hí nó làm gì có con chim nào lạc.” Hai tiếng đồng hồ sau, sau khi quá trình định thần hoàn tất, nó lao vào múa cọt tít mù và sửa cái bài thành “Nhà thi đấu kiếm thuật” phía góc nó lại ghi “Bản tặng thầy Đặng Mẫn rất sáng suốt,” xong nó lấy củ khoai lang khắc tên Tuấn Mập làm triện, ịn dấu đỏ vào. Khi bài nó được dựng lên chấm, ông thầy Mẫn đã tà xung hữu đột giữ vòng vây các giảng viên khác, giống như đó là bài của chính ông chứ không phải bài của thằng Tuấn mặt lợn, ông nói đây mới là phá cách, là hiện đại, và nhiệm vụ của

chúng ta phải khai nguồn sáng tạo cho bọn sinh viên, ông nói đùa nào vì cái đầu hủ lậu mà bóp chết sức sáng tạo của mấy thằng sinh viên là đùa đó ngu như bò. Con mắt có lông mày của ông giật giật, và ông quát thêm mấy câu sau đây: “Các thầy phải nhớ cho kĩ, tôi với các thầy rồi cũng sẽ chết ngóm cù đeo hết ráo, các thầy tưởng mình là thánh thật sao mà đòi bắt từ, làm người thô đã khó bỏ mẹ rồi. Cho nên tương lai của cái ngành này thì phụ thuộc cả vào chúng nó. Ví dụ các thầy có lỗ ngu không đi chung được thì dạt ra cho chúng nó đi, đừng đứng đó cản đường! Còn cái con dậu bằng củ khoai lang thì kệ mẹ tụi nó chứ, công sức tụi nó vẽ cái bài ra, tụi nó muốn đắp khoai lang khoai từ gì chẳng được!” Ông gạt ông thầy Bành văng ra một bên, ghi con số chín vào bài, và kí hai chữ “DM.” Tuấn mập đứng bên ngoài cửa kính nhìn cái cảnh sấm sét trời long đất lở đó mà nước mắt nước mũi ròng ròng, tay nó bầu tuồng tróc cả vữa. Tối hôm ấy không biết nó kiếm đâu ra bức hình của ông, cái bức ông miệng nói “Thúi” mắt nhìn xa xăm trên tờ *Rất Đẹp (Va Thật Lan)*, và nó chong đèn lên vẽ một bức truyền thần dách lâu, xong nó lộng kiếng để đầu giường, lâu lâu nó lại mua nước javel rửa kiếng về lau chùi cẩn thận. Phiền một nỗi nó lại góp gạo thổi com chung với một con bé học bên Kinh tế, mà con này lại trái tính trái nết, có lần phát ghen lồng ghen lộn lên, rồi lại hô hoán rằng “Anh pê-đê à? Anh biến thái sao?” Thế là để mọi chuyện êm thấm, sau mấy lần giải thích vô vọng, Tuấn mập bèn giọt cho mấy cái tát thật sự nghiêm túc, đẩy con bồ mặt mày sung vù ra đường, vút theo cái va-li quần áo, khóa trái cửa lại và bắt đầu ở vậy mình ên.

Đó, đó là cái lần duy nhất tôi tận mắt thấy ông thầy Mẫn nói “Được” với một thằng sinh viên. Tôi cũng có nghe ông “Được” vài phát nữa, nhưng chỉ nghe thôi chứ không được chứng kiến thực mục. Ví dụ ông “Được” khi chấm bài tốt nghiệp của một lão năm trên – lão này quê ở Tiền Giang, khi bạn bè lão thiết kế ủy ban nhân dân huyện thì lão vẽ nguyên một cái chòi nuôi rắn. Ông lại “Được” thêm một cái nữa với cái mô hình bệnh viện lạ đời của một con bé sinh viên lớp dưới. Mẹ của con bé này bị ung thư gan kì cuối, nhưng nhà nó không có tiền nên cứ phải chạy

vay mấy bài thuốc Nam của mấy tay lang băm. Bà đã uống bất cứ thứ gì có thể sắc ra uống được, bao gồm cả cò gà, vỏ cây ôi, rễ dừa nước, lá đu đủ, giun đất phơi khô cắt làm đôi vân vân, và khi chuyển vào bệnh viện ung bướu thì bụng bà đã trương phình như cái trống. Cứ chiếu theo mức tiền đóng viện phí, người ta xếp cho bà nằm dưới gầm cầu thang đầy cứt gián, trên một cái chiếu rách teng beng, cùng với một đám chuột chạy xung quanh cả đêm lẫn ngày. Những tối bà đau quá không ngủ được, người ta hay thấy con bé thân hình còm nhòm còm nhòm cồng mẹ nó đi loạng choạng, vòng hết cái khuôn viên bệnh viện tối lơ mờ lại trèo lên trèo xuống mấy cái cầu thang, vừa đi nó vừa khe khẽ hát cho mẹ nó nghe mấy bài hát ru đến khuya lơ khuya lác. Được mấy hôm thì bà nắm tay nó, trợn trắng mắt lên, duỗi chân ra, thò hất một cái, và chết ngay trên cái chiếu rách ấy, giữa mấy con chuột vẫn đang chạy lui chạy tới. Con bé đưa mẹ về chôn bên cạnh nhà rồi toan bỏ học luôn, nhưng ông thầy Mẫn đã chạy xe máy xuống tới nhà nó ở Vĩnh Long để biểu nó đi học lại, ông đài thọ tiền học phí cho cả nó và thằng em nó mới học tới lớp chín. Bọn nằm dưới đồn rằng khi ông đứng trước cái mô hình bệnh viện có thiết kế giường tầng kết hợp với gầm cầu thang thì ông khóc. Ông cứ đứng đó, bàn tay trái nắm lại nổi gân xanh lè, bàn tay phải vò cái mũ bê-rê mà đây là lần đầu tiên chúng nó thấy ông lộ khói đầu, và từ hai con mắt đỏ ngầu của ông, hai dòng nước đục lờ chảy ra. Đó là tôi nghe nói vậy thôi, chẳng biết hư thực thế nào. Nói gì thì nói, cái bộ mặt dị dạng của ông mà khóc thì chắc là buồn cười phải biết. Thế và cũng nói thêm, con bé mất mẹ ấy thì giờ ở Mỹ rồi, người Mỹ người ta cho nó cái học bổng gì đó tôi không rõ. Năm ngoái nó có lên báo, trong loạt bài gì mà “Những tài năng Việt Nam tỏa sáng chói lọi ở xứ người.” Nhà báo nói nhờ được đào tạo tại một ngôi trường danh tiếng như trường tôi mà nay nó giật được giải thưởng thiết kế quốc tế, nhà báo lại cho biết thêm rằng tuổi thơ nó rất bất hạnh, mẹ nó mất sớm cho dù đã được các y bác sĩ tận tình cứu chữa. Trên báo nó cũng nhìn xa xăm, y như ông thầy Mẫn vậy, miệng nó cũng chu lại như khi ông nói chữ “Thúi” vậy, và báo lại ghi một dòng chữ rất to rằng “Còn bạn, vâng, chính bạn, bạn đã làm gì cho Tổ Quốc hôm nay?” vâng, thật là một bài báo rất hay.

Cho nên, cái chữ “được” hiếm hoi phát ra từ miệng ông thầy Mẫn khi ông gật gù nhìn cái mặt bằng nhà hát hình cây đàn Stradivarius làm tôi sướng rêm. Những ngày lên bài, tôi vừa vẽ vừa hát “Tiếng đàn bầu của ta, cung thương là tiếng mẹ, cung trầm là giọng cha í ơ,” điệu thuốc vát vèo noi miệng, tôi gằn giọng lại rung thanh quản như danh ca Trọng Tấn, rất là ngẫu côi. Bọn Hải Lạ Quang Tèo cũng lâu lâu tạt qua khen “Ghê nha ghê nha,” giống như những thằng bạn nổi khố mà ai trên đời cũng có ít nhất một lần, nhưng tôi biết tòng là lũ chúng nó chỉ đợi bài tôi được điểm cao để làm có bắt tôi mua bia về chiêu đãi. Chúng nó thừa biết một khi ông thầy Mẫn đã khen thì ông sẽ giành chấ, mà một khi đã giành chấ rồi thì ông sẽ bảo vệ bài tôi như đã từng bảo vệ cái nhà thi đấu kiếm thuật của thằng Tuấn mập, và ông sẽ cho điểm không tiếc tay. Tôi đã nhầm tính, Hải Lạ là cái thằng cùi bắp, chùng vại ba chai bia là lẩn quay, Quang Tèo cao đô hơn, được năm chai, cộng với hai chai tôi uống nhìn theo phương pháp tiết kiệm của Đảng và Nhà nước là mười chấ, thêm cơm chấy với xoài xanh các thứ, không quá trăm rưởi ngàn. Trăm rưởi ngàn thì tôi liệu chùng có thể đương cự được. Tôi chỉ sợ ông thầy Mẫn lẩn ra ồm thoi.

Mà hóa ra tôi lo hã. Cuối cùng thì ông không ồm không đau gì sất.

¹. Đàn Stradivarius là một loại đàn vĩ cầm nổi tiếng do dòng họ Stradivari chế tạo. Nghe nói âm thanh của nó rất hay, nhưng cụ thể hay như thế nào thì tôi không biết, vì tất cả những kiến thức âm nhạc tôi được học hồi Trung học cơ sở còn không đủ để tôi phân biệt được tiếng vĩ cầm với tiếng đàn nhị nữa. ↩

². Khổ giấy A1 có kích thước là 594x841mm, dùng cho những bài đồ án cỡ trung bình vào năm 3 hoặc cuối năm 2. Năm 1 thì chủ yếu dùng A3 và A2, còn từ năm 4 trở đi thì dùng A0. Bài tốt nghiệp thì dùng mười sáu tờ A0 một lúc. ↩

13

Ngày bài tôi được dựng lên để chám cũng là ngày ông thầy Mẫn về thăm trường lần chót. Đúng chín giờ sáng, chiếc xe tang chở cỗ quan tài của ông chậm chậm tiến vào trường, qua cánh cổng bên có đắp bức phù điêu xoắn ốc chống ngược, dừng lại trước sảnh để dự lễ viếng, hay lễ truy điệu, hay là một cái lễ con mẹ gì đó mà tụi tôi không biết tên. Tại đó thầy hiệu trưởng của chúng tôi đường bệ bước lên cái bục, đằng hắng vào mi-cô-rô một cái, lại khạc hai cái cho thông giọng, rồi rút tờ giấy gấp tư từ trong túi quần ra, khởi sự đọc một bài dài bắt đầu bằng “Kính thưa quý vị đại biểu, lại kính thưa chư vị quan khách. Sau vụ án đốt sách chôn thầy mà chúng ta đều biết ấy, Khổng Tử có nói rằng...” Tiếp theo đó là một trung đoàn những “than ôi,” “hỡi ôi,” “trời ôi,” “ông ôi bà ôi” và tất cả những ôi từng có mặt trên trần gian, trong khi từ khắp các phía người ta bắt đầu hi mũi vào khăn mùi soa và vỗ tay, ban đầu còn lệt đệt ngập ngừng, sau thì âm ào như lũ phi công tư bản Huê Kỳ lái máy bay liệng bom đầy khí thế trong chiến dịch *Bão táp sa mạc*. Đợi cho tiếng vỗ tay lắng xuống, lão tài xế bèn giật cần số, đạp chân ga, chiếc xe tang lại chậm chậm lăn bánh trở ra, queo qua ngã Võ Văn Tần đi mất. Cái lệt từ xưa đã vậy rồi, mỗi khi có ai chết đi, bao giờ cũng có cái nghi thức ấy, cái nghi thức trong một ngàn một vạn nghi thức mà khi còn sống ông thầy của tụi tôi vẫn nhỏ toẹt vào. Nhưng nay thì ông chết mất đất rồi, cái việc ông cần làm cứ phải là nằm thẳng cẳng giữa sáu tấm ván thiên thôi, người ta muốn diễu ông đi đâu thì diễu, người ta muốn vỗ tay thế nào thì vỗ ¹.

Ông thầy Mẫn không ốm đau gì cả. Người ta nói ông bị nhồi máu cơ tim vì huyết áp ông cao mà lại thức khuya nhiều. Nghe kể lại, giữa lúc đang hăng hái giảng về mấy cái vườn zen rải cát và đám đèn đá của tụi Nhật Bản thì tự nhiên ông ôm ngực ngã ra. Chờ chưa kịp đến bệnh viện thì ông đã vội ngưng thở. Rất vội. Ông không có được cái phong thái điềm

đạm của ông thầy Tôn. Cứ chiếu theo Lão Tử² mà nói thì đời ông cái gì cũng vội, mà lại chẳng bao giờ kịp. Còn chiếu theo Lư Quang Vũ mà nói thì ông là kẻ lữ hành tất bật, suốt đời vội đi suốt đời nóng ruột, chưa đến nơi đã chết lăn quay ra rồi.

Trời hôm ấy không có gì đặc biệt, chim vẫn bay và mây vẫn hót, trời không nắng trời cũng chẳng mưa, chỉ có chút gió xoáy mà hồi nhỏ người ta vẫn hù chúng tôi là gió ma, cái loại gió vẫn hay cuốn bụi mù tung lên dưới gốc mấy cây dương ngoài nghĩa địa. Tụi sinh viên chúng tôi đứng hai bên sảnh trường hết nhìn mấy tờ giấy vàng in hàng chữ Tàu màu đỏ bầm xoay xoay bay đằng sau chiếc xe màu đen có chạm hình con rồng lại quay sang nhìn nhau, đũa nào đũa nẩy mặt mày ngo ngác.

Vậy là xong. Người ta chết, ấy cũng là chuyện thường thôi. Rất thường. Tôi nhớ cái cảnh ông thầy Mẫn một tay đút túi quần, một tay để sau đít, vừa đi đi lại lại vừa giảng bài oang oang trong phòng học, nhớ lúc ông mất đà suýt ngã chống gong trên bục giảng vì người đã lùn một khúc lại còn ráng kiếng chân vẽ cho thật tròn cái vòng xoắn ti lệ vàng, nhớ ông chửi “Ngu” và gạt người ta té chúi nhủi sang hai bên trong những giờ chấm đồ án, nhớ điệu cười nhếch mép khinh bỉ và cái cách ông xé đôi tờ tạp chí giấy bóng chụp hình tòa cao ốc lợp kính có dãy cột Corinth³ phía trước sảnh. Thăng Tuấn mập nhắm mắt lại, nước mắt nó chảy thành dòng không buồn quệt. Hải Lẹo mắt nháy liên tục. Quang Tèo không nhắm cũng không nháy mắt, đầu nó cúi nhưng cặp mắt nó long lên dưới cặp lông mày xếch, nhìn rất dữ dằn. Tôi nhìn tụi nó mà đoán có lẽ tụi nó nhớ ông thầy của chúng tôi. Chúng tôi nhớ ông thầy của chúng tôi. Nhưng ai mà chẳng phải chết. Người giỏi chết mà người dốt cũng chết. Người khôn chết mà người dại cũng chết, chỉ những đồ giả chết là sống, cho dù là sống thối nát, sống bản tiện, sống vật vờ vất vưởng. Có phải thần thánh đâu mà đòi bất tử – làm người thôi là đã khó bỏ mẹ rồi. Lễ viếng kết thúc thành công tốt đẹp, chúng tôi đồng chí đồng lòng vỗ tay một lần sau rốt, rồi tản ra vĩa hè phía sau trường ngồi uống cà phê,

đội kết quả bài đồ án. Trong thi ca nhạc họa người ta nói những lúc như thế này thì cà phê đắng lắm, rồi từng giọt buồn rơi, rồi chi chùng đó thôi, rồi hỗn thấp thoáng thấy bóng thấy Mẫn về chìm trong đáy cốc, đôi mắt u buồn thiên thu. Chi lác. Lác tắt thây. Tụi nhạc sĩ chó đẻ. Li cà phê vẫn như thế thôi, pha sẵn, ba phần khoai lang hai phần vỏ bắp, nhờ nhờ như nước cống, uống vào lờ lợ. Tôi phân công thằng Quang Tèo vào xem chấm bài, rồi tháo đôi dép đút quai lót đít ngồi, châm điếu thuốc rít một hơi và nghĩ ngợi lan man không biết ông thầy Mẫn chết rồi thì bài đồ án của tôi ai sẽ lãnh chấm chính, thầy Bành chăng, hay thầy Tư, hay là một thể loại nào đó như cô Kim chú Thảo. Sau đó tôi vẫn vụ tự hỏi nằm trong quan tài chật chội như thế thì làm sao ông đút tay túi quần với đặt tay sau đít được, với không biết cái mũ bê-rê của ông người ta vứt đâu rồi. Xong tôi lại lo, không biết lúc người ta vào viếng tang ở nhà ông, lúc người ta khiêng quan ra cổng, lúc người ta đốt nhang và vứt loạn xạ mớ giấy vàng mã, lúc người ta rên ri khóc lóc và đấm ngực, lúc người ta làm bộ mặt u sầu, lúc người ta nhắm mắt lờ đờ và cúi gằm xuống đi như thằng tử tù vừa ăn xong tô phở hút xong điếu thuốc cuối cùng và đang ra pháp trường chịu bắn mất xác, thì có ai cả gan giẫm chân lên hai chữ ĐM hay không.

¹. Chỉ trừ thằng Minh cụt, vì thằng này bẩm sinh không có bàn tay, nó vẽ bài bằng cách kẹp bút vào cùi chỏ. Nhưng cũng nhờ cụt tay mà nó được biểu dương trên ti vi, lại được biểu diễn nặn tượng bằng cùi tay và mồm, nên cuối cùng nó cũng không lấy sự tật nguyện làm điều. ↩

². Lão Tư là một lão ở Trung Quốc cổ đại, chuyên thuyết *vô vi* tức thị “không hành vi gì cả.” Lão ấy nói rằng cứ từ từ, cuộc sống không cần phải vội đâu. Nói xong thì lão từ. ↩

³. Là một loại cột có từ thời Hy Lạp hoặc La Mã cổ đại. Cũng

như tất cả các loại cột khác, cột Corinth dùng để chống nhà.

Nhưng khác với những loại cột thông thường, đầu cột Corinth có đắp phù điêu hoa lá các loại, để cho đẹp, nhìn cho sang, phù hợp với giai cấp quý tộc. ↩

21

Bài tôi được bốn điểm.

Nếu trí nhớ các bạn tốt, thì khi ngồi uống cà phê tổng tiền ông thầy Mẫn, tôi đã quét qua bốn cái tên trong đầu. Trừ cô Kim và chú Thảo là hai nhân vật chỉ có trong trí tưởng tượng phong phú của loài người những lúc đứng dưới vòi sen nước nóng, thầy Tư và thầy Bành là những người hoàn toàn có thật. Nếu trí nhớ các bạn tốt hơn nữa, thì khi kể chuyện ông thầy Tư ăn cú đập rớt chực, tôi đã hứa sẽ kể cho các bạn nghe về ông thầy Tư. Nay thời cơ đã đến, tôi sẽ thực hiện lời hứa của mình tại đây.

Đây, ông thầy Tư thân mến của chúng tôi trạc chừng ba mươi lăm tuổi, đầu tóc bù xù, da dẻ mốc thếch, mũi tẹt, môi trề, răng cái mả. Để cho cái vẻ ngoài xinh xắn ấy được hoàn toàn, ông mặc thêm chứng hôi nách rất nặng. Đến mức bọn con Cẩm thẳng Huy, những đứa thuộc thành phần con ngoan trò giỏi của lớp, sáng nào cũng com đùm com nắm đi học từ lúc bốn giờ và chen nhau ngồi bàn đầu để nghe thầy giảng rõ hơn, mỗi khi đến tiết của ông cũng đành phải mang khẩu trang than hoạt tính vào và dạt xuống cuối lớp, đánh nhau để giành chỗ ngồi gần cửa sổ, mở lòng ra mà đón hướng gió. Nhưng vì một lí do bí hiểm nào đó mà ông không chịu hiểu cho chúng nó, ông cứ khoanh tay trước ngực, nách trái kẹp tay phải, nách phải kẹp tay trái, nhìn na ná cái tượng Oscar mà người ta vẫn thường hay đem tặng cho mấy người diễn tuồng hay nhút bọn, và thỉnh thoảng ông lại len lén đưa hai ngón tay lên mũi người như mấy bà già hít dầu cù là trên xe đò. Những lúc ấy, đôi mắt ông lim dim đầy khoái cảm, mặt ông hơi ngửa ngửa mặt lên trời như đang cảm tạ Thượng đế ban cơn mưa lành; đứng ngoài nhìn vào bảo đảm người ta không biết đó là ông thầy Tư đang thưởng thức mùi hôi nách dách lâu của mình và thầm nguyện cầu Đức Chúa Lòì cho mọc thêm hai cái mũi

nữa ở hai bên xương quai xanh, mà có khi lại tưởng đâu là một tiên nữ vai đeo đàn hạc đang ngửi đóa păng-xê mới hái ngoài nội, hay là một nhân viên kiểm thử nước hoa đang chuyên cần làm việc trong xưởng, hay là một thằng nghiện đang ngồi xồm bên vệ đường hít lấy hít để keo con chó từ một cái bọc ni lông trong một buổi chiều quá vãng.

Nói cho đúng ra, chúng tôi tôn trọng tuyệt đối sở thích của ông thầy Tư. Vì rằng, con người là một loại động vật có vú rất phức tạp. Ý tôi là con người rất phức tạp. Không ai giống ai. Và bởi vì không ai giống ai nên bạn đừng có cố công ép uống sở thích của người khác làm gì. Tôi nói ví dụ, cái xóm quê tôi ngày xưa có ông Luận lãng mạn kia là tổ trưởng tổ dân phố. Tất nhiên ban đầu ông không phải là Luận lãng mạn, ông chỉ là Luận như tất cả các Luận khác. Nhà ông mở quán cơm chay, quán bán đậu hủ chiên xù và hay phát bài Woman in Love của nhà nghệ sĩ Barbra Streisand. Những lúc không chạy bàn cơm chay giúp vợ thì ông ngồi đánh cờ tướng ngoài quán cà phê cóc với ông Tây thiên lợn, ông đi mã, kéo pháo, tấn xe, chống sĩ mạnh mẽ dứt khoát thôi rồi, ông đẩy con tốt qua sông “roẹt” một phát, đập con tượng một cái “cốp” vỗ cả bàn cờ, và ông cười rất sang rằng “Ha! Ha! Ha! Con bồ của anh rứa là ăn cứt đó hi!” và ông Tây thiên lợn nhăn mặt cự nự “Ông nói chi thì nói đừng nói đưng tới con bồ tui, hấn đang nằm ở nhà hấn đợi tui can chi tới anh mô na” rồi hai ông khởi sự tát nhau khí thế. Chà, cái ông Luận, làm quán chay nên ông sống tốt đời đẹp đạo lắm. Chính ông đã khởi xướng ra vụ “xóm văn hóa quyết tâm không có giết người để cướp của” rồi đi đến từng nhà để tuyên truyền cái quyết tâm ấy, thành thử sau đó tất cả những thằng lỗ tay giết người để cướp của trong xóm đều phải khai man một cách tro trên ra rằng “bị cáo giết ảnh vì ảnh đẹp trai hơn bị cáo mà lại nhìn bị cáo với ánh mắt sỗ sàng,” “bị cáo giết ảnh vì trời hôm nay có gió Tây Tây Nam làm bị cáo trúng gió mê sảng,” “bị cáo giết ảnh là vì bị cáo có thói quen suu tập tiền mới, mà khi ảnh rút tiền trả công bom xe thì bị cáo thấy ảnh có tiền mới đây một bốp,” hay “bị cáo chỉ giết người vu vơ mừng giao thừa mà thôi” vân vân, và nhờ thế mà né được án dựa cột. Nói chung là cái quyết tâm của xóm nói chung và của ông nói riêng thành công rất là vang dội, thế là ông được thành phố gọi lên tuyên dương, tặng bằng khen có con dấu đỏ hấn hoi, rồi mua vé tàu tăng cường cho ông ngồi ghế xúp đi chơi thủ đô một chuyến. Tôi sẽ không kể cho bạn nghe chuyện ông bị bọn xe ôm mang giày tây bóng và thắt cà-ra-vát ở ngoài đó chém cho hồ be như thế nào, chỉ kể rằng trong cái tuần rong chơi cuối trời quên lãng ấy ông đã có dịp ở một cái khách

sạn ba sao, như ông nói, tên là 3★ Hotel. Chuyện sẽ chẳng có gì to tát, nếu cái khách sạn ấy không nằm trên một con đường mà đầu đường có trồng một cây hoa sữa. Cứ đúng nửa đêm, như con ma le, hương hoa sữa lại bò bò vào phòng ông theo lối cửa sổ, chui vào mũi ông và bắt ông ngủ. Cái mùi thoang thoang thơm thơm của nó làm ông đâm ghiền, tới mức khi trở về ông đã mở một cuộc tọa đàm về hoa sữa, ông bắt loa kêu gọi tất cả các hộ dân trong tổ bốn tham dự cuộc tọa đàm ấy, và ông phát bánh đậu xanh Rồng Vàng mua từ Hà Nội ngàn năm văn vật về cho người ta ăn, mỗi người như vậy là được bốn thỏi bánh đậu xanh, cùng với một tách chè tàu. Đợi mọi người ăn uống xong xuôi rồi, ông mới cầm cái tô đi quanh biểu mọi người góp tiền vào để mua cây hoa sữa về trồng trong hẻm, cứ một hộ là hai cây, ai không chịu đóng thì ông đòi “Trà bánh đậu xanh lại đây.” Sau đó ít lâu thì cả xóm tôi đầy cây hoa sữa như ý nguyện của ông, và đến mùa thì cành lá rợp rợp, hoa nở khắp khắp, mùi thơm bay tứ tung, và ông cứ chiêu đến lại ra đứng trước hiên hít hà, rất là một sự mãn nguyện. Người ta bắt đầu gọi ông là ông Luận lãng mạn, tuy rằng cũng có những người làm biếng chỉ gọi tắt là Luận lãng. Nhưng ông lãng không được mấy lâu. Sau một tuần bán bún mắm dưới tán của bốn cây hoa sữa một lúc và phải ngửi mùi hương nồng nặc của chúng nó, bà Bảy đâm mất ngủ, nhức đầu quáng mắt và bắt đầu gặp ruồi bỏ vào tô thay cho hành phi. Sau đó đến lượt thằng Phi đi học đến mười giờ tối không thấy về, và khi đi tìm thì ông Tây thiên lợn té ngựa thấy thằng con học sinh xuất sắc toàn quận đang đeo khăn quàng đỏ mà ôm một gốc cây ngoài đầu đường cười hi hi, rồi nó lại múa điệu con công, nó uốn cổ ra phía trước rồi lắc hông cho bố xem, rất khí thế. Ông Tây thiên lợn bèn vội vã lái xe với vận tốc bảy mươi cây số một giờ chở thằng Phi lên bệnh viện tâm thần tuốt trên Hòa Khánh khám, bác sĩ bảo nó ngủ nhiều hoa quá nên đâm ra ngớ ngẩn, thế là ông phóng xe tốc độ tám mươi lăm cây số một giờ chạy về nhà, lôi con dao thiên lợn ra, lao qua nhà ông Luận lãng mạn. Tối ấy người ta thấy ông Luận lãng mạn lao vọt ra từ quán com chay, hai tay đùm lấy bộ hạ, chạy quanh mấy gốc hoa sữa, vừa chạy ông vừa kêu làng, trong khi ông Tây đuổi theo sau, mắt long sòng sọc, tay huơ con dao sáng

quác, cũng kêu “Thằng Luận lằng mi đứng lại! Mi vác dái mi chạy đi đâu? Mi đứng lại tau thiên!” , và sau rớt là bà Luận lằng mạn chạy lặc lè, cặp vú thây lầy này tung tung ra hai bên, bà gào lên “Tôi lạy anh Tây, anh đừng thiên chồng tôi! Chưa thiên đã ù ù cạc cạc rồi, thiên xong thì còn làm ăn cái chi được nữa anh Tây ôi!” Tấn tuồng ấy diễn ra đến khuya lác khuya lơ mới hạ màn, và tất nhiên sau này mỗi khi có hội thao sồn sồn cấp quận thì xóm lại cứ ba người đi thi đấu marathon để lãnh cúp vàng, nhưng cái chính là sáng hôm sau đó chính ông Luận lằng mạn đã phải bỏ tiền ra thuê người chặt sạch đám cây hoa sữa, ông đứng nhìn mấy cái cửa máy quay ò ò mà nước mắt nước mũi giàn giụa, ông buồn vô hạn, ông tiếc bánh đậu xanh thì ít mà tiếc hoa sữa thì nhiều.

Đó, để cho các bạn thấy rằng phàm ở đời thì chúng ta không nên ép uống về sở thích cá nhân của nhau, ông thầy Tư ông mê mùi hôi nách kệ ống, ông muốn người sao đó thì người, miễn sao đừng dí hai ngón tay vào mũi sinh viên bắt người theo là được. Ngay cả cái việc ông nghiện coi phim con heo và có lần đã cùng ngồi coi suốt bốn tiếng đồng hồ rờng với thằng Minh cụt khi nó mang ổ cứng di động tới nhà ông xin chép tài liệu Cơ học công trình¹ – và khi về nhà thì cái máy tính của nó mọc thêm một cái thư mục tên là “Phim cua thay Tu vào xem đi hay lam” nặng tám mươi gigabyte, có đủ da đen, da trắng, da vàng, chó, ngựa, quái vật xúc tua vân vân – thì cũng vậy thôi, không ảnh hưởng gì đến chúng tôi. Thậm chí tôi còn hưởng sai được thằng Minh cụt một ít, vì sau chừng một tháng ngồi nhà luyện phim chán chê thì nó này ra một ý tưởng kinh doanh sáng tạo vãi mọi linh hồn: nó lên góc Tôn Thất Tùng – Bùi Thị Xuân mua một thùng đĩa DVD trắng về, sử phần mềm Nero Burning Rom chép phim ra, in nhãn True Color và hì hụi dùng hai cánh tay cụt khiêng lên trước cổng trường đứng bán với giá năm ngàn đồng một bản, nó lại quảng cáo rằng “Phim hay lắm, các bạn cùng coi với mình cho vui, chứ tay mình cụt vậy có coi nhiều cũng chẳng làm ăn được gì các bạn ạ.” Thế là tụi sinh viên ra vào đây cổng trường, mà bác bảo vệ thì đứng vờ đim hai mắt ngủ, để lắng nghe Minh cụt nói bô bô.

Đợt ấy Minh cụt lời được tận hai trăm ngàn, mà tôi cũng ăn hôi được hai bữa cà phê liền. Cho nên, tôi không có gì để trách ông thầy Tư, nhất là khi vào cuối học kì tôi cũng nhờ ông thầy Trạch moi được của ông tờ đề rồi cùng với thằng Hải Lạ thức đến ba giờ sáng để vẽ trước ra giấy cái biểu đồ mô-men uốn trong thanh thẳng, rồi bữa thi đó tụi tôi làm bài nhanh hơn thiên hạ cả chừng ba chục phút.

Nhưng ông thầy Bành thì khác hẳn. Ông bắt người ta phải tuân theo sở thích của ông. Mà cái sở thích của ông lại là cái sở thích giết người. Ở đời, cái ấy mới là ngặt.

So về tuổi thì ông thầy Bành già hơn ông thầy Tư một chút, cỡ chừng bốn mươi. So về dung mạo thì người ta đoán ông cỡ sáu mươi. Thế còn so về tính tình thì ông phải là trường sinh bất lão. Nên chi sinh viên gọi ông là ông Bành Tổ. Ông Bành Tổ cổ hủ một cách rất quái gở. Ông không thích hình tròn. Ông không thích hình e-líp. Ông cũng không thích hình hi-pêc-bôn hay pa-ra-bôn chi chi cả. Ông chỉ thích hình chữ nhật và dạng đặc biệt hoàn hảo của hình chữ nhật là hình vuông mà thôi. Mọi thứ trước mắt ông phải thẳng thớm, vuông vức. Ông ghét những thứ không vuông vức. Đến cái hình tam giác với hình bình hành ông không cũng không ưa. Ngay lúc này thì ông đang ngồi đối diện với tôi, mặt mày quạu quọ, hai cái lông mày của ông châu lại với nhau như hai con sâu róm, có lẽ vì thứ nhất là cái bàn hình trứng, thứ hai là tôi không giống bố, mặt tôi không phải mặt chữ điền. Ông nhip nhip chân, khạc một cái rõ to, rồi nhổ phẹt. Ông nhìn bãi nước bọt bay ra theo một đường cong với ánh mắt thất vọng, và cất giọng đều đều:

“Các anh các chị không ngay thẳng. Cong quẹo. Tôi không chấp nhận được những con người như vậy. Cong quẹo. Không ngay thẳng. Những con người như vậy tôi không chấp nhận được.” Rồi ông nhổ thêm một cái nữa, lần này mạnh hơn, bãi nước bọt bay thẳng ra phía trước, lông mày ông giãn ra, và ông cười mãn nguyện.

Lạy trời, nhưng ông không cần nói, không cần khạc, không cần nhổ thì chúng tôi cũng đều biết ông không thích những thứ cong queo. Tất nhiên người ông gù gù, nhưng cong queo thì ông không thích. Hải Lẹo chẳng hạn, là một trong những đứa biết rõ nhất. Vốn là một thằng pê-đê bay bổng sáng nhặt lá trưa đá ống bo, năm ngoái khi thiết kế bài trường mẫu giáo nó đã toan vẽ một đồng phòng ốc hình bầu dục chụm vào cái sân chơi chính giữa hình tròn, xong nó lại giật các khối lan can gác lửng cho lồi lõm, lại trang trí bằng cách lợp mái bằng các loại gạch màu đỏ vàng da cam các kiểu, từ trên nhìn xuống giống y như bông hoa. Nó lấy làm khoái chí với ý tưởng ấy lắm, nó đã đặt tên sẵn là Trường mẫu giáo Hoa Lài (còn gọi là trường Trăm Hoa Đưa Nò), nó còn mua đất sét màu ở mấy cái cửa hàng bán đồ chơi con nít về định làm cái mô hình đặt bên cạnh để minh họa². Nhưng lúc nó mới lên nét chì thì ông thầy Bánh đã mặc áo ca rô quần tây là thằng li đi ngang qua với tướng điệu như Michael Jackson đang nhảy điệu rô bốt búng chim. Ông dừng lại nhìn một hồi lâu, nhân trung của ông dài ra chừng tám tấc, rồi ông hỏi:

“Bong bóng lợn à?”

Hải Lẹo lật đật trả lời rằng thua thầy đây không phải là bong bóng lợn mà đây là trường mẫu giáo Hoa Lài, còn gọi là trường Trăm Hoa Đưa Nò, đây là cánh hoa, đây là nhị hoa, đây là lá, đây là cỏ, đây là trời xanh, đây là mây trắng, đây là ong, đây là bướm, đây lại là chim. Ông liền nhìn dọc nhìn ngang, rồi nói tiếp:

“Chim với bướm gì. Tôi hỏi anh một câu thôi: anh có xây được cái nhà này không?”

Khi Hải Lẹo trả lời rằng không, vì nó không phải là thầu xây dựng, nhưng nó có đọc một số tài liệu nước ngoài, trong đó nó thấy người ta dựng mấy cái nhà còn kì hình dị tướng hơn nhiều mà còn đạt giải thiết kế của các thể loại ban bệ quốc tế, thì ông khạc một cái, bắt đầu nhíp nhíp bàn chân mang giày đế vuông mà rằng:

“Tôi nói với anh một câu thôi: anh đừng có nói với tôi chuyện nước ngoài. Chuyện nước ngoài là cái chuyện nước ngoài. Còn chuyện nước mình là cái chuyện nước mình. Cái chuyện nước mình thì anh không nói lẩn qua cái chuyện nước ngoài được. Cũng như cái chuyện nước ngoài thì anh không nói lẩn qua chuyện nước mình được. Không ai lẩn nước mình với nước ngoài được cả. Tôi làm cái nghề này bao nhiêu năm. Bao nhiêu năm tôi làm cái nghề này (Hải Lẹo há mồm định nói “Thưa thầy em không biết hi hi” nhưng ổng đã giơ tay làm hiệu chặn nó lại). Bao nhiêu năm tôi làm cái nghề này. Mà tôi chưa thấy thằng nhà thầu nào làm được cái nhà nào tròn như cái nhà này. Một cái nhà tròn như cái nhà này thì không thằng nhà thầu nào làm được. Nhà gì mà tròn như cái nhà này? Đây không phải là cái nhà (Hải Lẹo lại há họng toan phân bua rằng “Dạ đúng rồi thưa thầy, đây không phải là cái nhà mà là cái trường hi hi” nhưng ổng đã lại giơ tay lên chặn họng nó). Không cái nhà nào tròn như cái nhà này. Không thằng nhà thầu nào của nước mình xây được cái nhà nào tròn như cái nhà này. Anh muốn xây cái nhà tròn này thì đi ra nước ngoài kiếm thằng nhà thầu nước ngoài. Nhưng tôi nói với anh, tôi không nói với anh chuyện nước ngoài. Tôi nói với anh rồi, tôi đang nói với anh chuyện nước mình. Vì anh với tôi không sống ở nước ngoài. Anh với tôi đang sống ở nước mình. Mà cái chuyện nước ngoài không lẩn vào chuyện nước mình được. Không ai lại đi lẩn chuyện nước mình với chuyện nước ngoài được. Tôi thậm ghét những đứa đem chuyện nước ngoài lẩn vô chuyện nước mình. Nước mình là nước mình mà nước ngoài là nước ngoài. Đây tôi chỉ nói ngắn gọn vậy thôi. Nước mình là nước ngoài mà nước ngoài là nước mình. Anh dẹp cái nhà tròn này ngay cho tôi.”

Thế là Hải Lẹo tiu nghiu như con chó bị nhúng nước, mắt nó long lanh ngấn lệ cũng như con chó bị nhúng nước, và nó nhìn xuống đất, dí dí hết chân nọ lại chuyển sang chân kia, như em bé vừa bị mẹ đánh vì tội đem con chó đi nhúng nước và được quay phim lên chương trình Em yêu động vật trên VTV3. Đợi ổng đi khuất dạng rồi, nó mới nghiêng rặng quăng mấy cục đất sét vào tường kêu đánh “bẹp” một phát, tòe ra kết

hợp thành hình bông hoa. Rồi nó bặm môi lại, cắm đầu gôm cho kì sạch sẽ mấy đường chì, xong nó vung cây ê-ke lên và bắt đầu vẽ cái trường mẫu giáo hình vuông, trong đó mọi thứ đều có hình vuông: phòng ốc hình vuông, lồng cầu thang hình vuông, giếng trời hình vuông, bàn ghế hình vuông, la-va-bô hình vuông, bồn cầu hình vuông, lỗ hút nước hình vuông, thậm chí những hình cây cối, em bé và cô giáo đặt trên mặt bằng với mục đích minh họa đơn thuần cũng hình vuông nốt. Nó đặt tên cho cái trường mẫu giáo của nó là TRƯỜNG MẪU GIÁO LEGO, xong rồi nghĩ đi nghĩ lại, nó chua thêm một dòng phía dưới: CÒN GỌI LÀ TRƯỜNG MẪU GIÁO TETRIS. Bài đó nó được ông thầy Bành cho tám điểm, con số tám đỏ chói nhìn y chang chữ H được bịt kín hai đầu. Tám điểm cho một bài đồ án không phải là chuyện hôm nào cũng thấy. Nhưng cái thằng ki bo bản tiện Hải Lẹo, nó không đãi anh em được bữa bìa bọt nào cả. Nó bảo “Nhục nhẽ lắm chúng mày ơi” xong cuộn bài lại nhét xuống gầm giường, nó lại bảo “Mẹ mày, cuối cùng thì mày cũng tròn nhé.” Rồi nó nằm xuống bên cạnh giường, cuộn người nó lại luôn, như con chó cái canh đàn con mới đẻ, hễ ai lọ mọ đến gần đòi xem qua bài tám điểm là nó tấp dứt gân chân.

Đến lúc này thì các bạn đã biết chuyện gì đã xảy ra cho cái bài đồ án của tôi rồi. Đúng thế, ông thầy Mẫn ung dung khen bài tôi rằng “Được!” rồi xuất kì bất ý bỏ ra nghĩa trang nằm, để lại cái bài đồ án hoành tráng của tôi cho ông thầy Bành Tổ chấm. Vốn dĩ ông thầy Bành đã không ưa đường cong, ổng lại còn chẳng khoái gì ông thầy Mẫn, nhất là từ cái đợt ổng bị ông thầy Mẫn gạt cho té chúi nhủi. Cho nên, nghe Quang Tèo kể lại, ông Bành Tổ đứng trước cái mặt bằng hình cây đàn Stradivarius dách lầu của tôi một hồi, nhân trung của ổng dài ra chừng tám tấc. Ổng hết nhìn tới lại nhìn lui, mặt mày có vẻ đăm chiêu suy nghĩ lắm. Xong rồi ổng rút trong túi ra cây thước, đo từ đầu đàn đến đuôi đàn, ổng đo ngang, đo dọc, đo cái eo đàn, đo sợi dây lông ngựa, mọi thứ. Cuối cùng ổng mới quay sang nhìn mấy ông thầy khác với một vẻ ngo ngác đầy

chân thành, giống như thằng cha trong phim quảng cáo thuốc diệt giun đũa giun tóc giun móc giun kim. Nhưng ông không hỏi “Em thua thầy thuốc Fugacar diệt trừ giun như thế nào?” Mà ông hỏi:

“Sao lại có cái chày ở đây?”

¹. Là một môn học chỉ cho bạn cách thiết kế các loại dầm xà chịu lực để sao cho, nói ví dụ, một cái cao ốc hai mươi lăm tầng bị ăn bớt một nửa khối lượng thép vẫn có thể đứng vững trong vòng hai năm. ↩

². Mô hình minh họa cho bài đồ án là một trò khá hay. Có những đũa vẽ bài như hạc, chỉ đáng bốn điểm, nhưng nhờ dụng công thức khuya chống mộng làm cái mô hình bằng xốp mà được các thầy thương tình cho 5v, tức là 5 Vót, mà chúng nó hay gọi là 5 Vui. ↩

34

Con nhện lại nhúc nhích. Đang ở góc tường, tự nhiên nó chạy xuống bám vào đầu rèm cửa sổ. Chỗ đó, một tia sáng mặt trời buổi chiều chênh chếch rọi vào đúng cái lưng của nó, làm hình chữ thập đỏ sáng rực lên, óng ánh như bụng một con đom đóm. Hồi còn nhỏ, ở quê, có một dạo cứ tối tối ăn cơm xong tôi lại chạy ra đường bắt đom đóm bỏ vỏ vỏ trứng, chúng tôi thi nhau xem thằng nào bắt nhiều đom đóm hơn và vỏ trứng của thằng nào sáng nhất. Những con đom đóm ban đầu còn sáng nhấp nháy rất mỹ miều, bay qua bay lại trong cái vỏ trứng một hồi thây đều tắt ngóm, lăn quay ra chết cả lũ, xác dồn lại dưới đáy vỏ trứng thành một đống đen đen mà lại có mùi hôi hôi.

Quang Tèo xúi tôi mang bài đi khiếu nại. Nó nói bài tôi đẹp ngắt trời ai ai cũng thấy, nó nói trước khi bài tôi được chấm thì tụi năm dưới lấy máy ảnh ra chụp đến cháy đèn flash, nó lại nói chính thầy Mẫn khi còn sống cũng khen, mà thầy Mẫn đã khen thì là thiên hạ vô địch, lời thầy đối với sinh viên cũng như sấm truyền, không có lí do gì mà đang từ cây đàn vi ô lông lướt như sợi cước lại tro trên trở thành cái chày như ông thầy Bành nói. Nhưng tôi không nghe nó. Tôi không phải là thằng có đủ dũng khí để đứng lên cãi lại thầy cô. Tôi không được sên si như người ta. Thấy cô đối với tôi cũng là cha mẹ. Ví dầu con lợn bay qua, thầy cô nói con gà tôi cũng nói theo. Thấy cô đặt đầu tôi ngồi đấy. Từ nhỏ tới lớn tính tôi đã vậy rồi. Thêm nữa, tất cả những vụ chống đối thầy cô trước giờ tôi được biết đều có một kết cục chẳng ra cái ôn vật gì sất.

Tội nghiệp, thằng Phan bạn tôi hồi học lớp mười một lại không có được cái đức tính quý báu đó. Bản chất nó là một thằng vui vẻ hòa đồng, những buổi sinh hoạt lớp cuối tuần vẫn thường xung phong lên bảng hát bài hát trộm gà “cái cánh nó xé ra chiêm bọ cái chân nó cắt đem phơi

khô,” vừa hát nó vừa rút dép lê ra đập bàn giáo viên phèng phẹt để lấy nhịp và ngoáy phao câu tí mù. Nó lại được cái tốt mồm, mỗi lần đi học quần sự hay hội diễn thể thao thể dục gì đó lại được cử làm đội trưởng; nó vươn cổ ra, ngửa mặt lên trời, hô “Bước đều! Bước! Một hai một hai một hai!!!” văng nước bọt, giọng nó to tới mức những lớp khác ở góc bên kia của trường cũng nghe thấy và bắt đầu chân trái đá chân phải, đi loạn cả lên, mắt sạch điểm thi đua, rồi thằng lớp trưởng phải chạy đi méc “Thưa thầy bạn chó Phan lùn ở lớp 11/22 hô to quá nên lớp em không giảm đều được” và ông thầy Trí quát “Em nói ai lùn? Em nói đều tôi đó hả?” rồi đuổi nó đi chỗ khác. Tất nhiên tụi lớp khác cầm thằng Phan lăm, nhưng ở lớp tôi thì nó là người hùng, được anh em nhất tề bầu làm lớp phó lao động, mặc dù thỉnh thoảng nó cũng đem truyện sex lên trường dấm dúi đọc và mượn cây thước kẻ của con Loan bần trên để đo chim. Thế mà đến cuối kì nó lại được hạnh kiểm trung bình. Là tại cái mồm xom xom vô kiểm soát của nó mà ra cả.

Tại vì lớp tôi năm ấy có bà cô dạy Địa rất ngẫu. Tôi nói thiệt, trong suốt mười mấy năm đi học tôi chưa thấy bà cô dạy Địa nào ngẫu hơn bà. Mặt bà đanh lại, xám xịt, lưỡng quyền bà nhỏ một cách dị thường, lại có một cái nốt ruồi to chà bá ở bên mép mà thỉnh thoảng bà lại thè lưỡi liếm một phát cho nó bóng nhờn lên. Bà mang đôi guốc cao dễ đến hai tấc, gót nhọn hoắt như cây đinh, và mặc áo dài gấm đen đính hạt cườm thêu hình con công, hoặc con rồng, hoặc con phượng, hoặc một giống vật quái đản nào đó mà hồi nhỏ mẹ bạn vẫn thường đem ra dọa để bạn ăn cơm được ba bát – cùng với ông kẹ nấp trong góc nhà, con ma le nấp dưới giường và chú công an nấp sau gốc cây ngoài phố. Nghe đồn nhà bà có mấy trăm cái áo dài, không biết có phải vậy không, nhưng đúng là suốt một học kì chưa bao giờ tụi tôi thấy bà mặc trùng cái nào. Bà lại xức nước hoa, cái loại nghe mùi như mùi thuốc lá hạng nặng – cho dù tụi con gái lớp tôi trâm trồ bảo nhau rằng bảo loại ấy là đắt tiền lắm, chỉ thua mỗi loại mùi ruồi giấm và loại mùi nước đái bò – và mỗi khi kiểm tra thì bà đi lên đi xuống, tay cầm chai dầu gió xanh Singapore xịt không ngừng vào mũi. Thế còn cái giọng bà thì, Phạm Duy nói giọng

danh ca Duy Khánh như tiếng chuông đồng, như thông reo trên đồi Vọng Cảnh, nhưng tôi đồ rằng ông chưa gặp bà cô của tôi nên mới dám nói nhăng như thế, phỏng ông gặp rồi thì cỡ Duy Khánh chắc ông cũng chỉ coi như vại cà nằm chái bếp mà thôi. Giọng bà lanh lảnh, xuyên vào tai người ta như cái dùi, bà giơ tay phải ra phía trước, xéo lên phía trên khoảng mười lăm độ, mắt bà nhìn thẳng, hai chân bà đứng nghiêm, và bà hô như người ta duyệt binh, rằng “Các em rất là may mắn vì Việt Nam ta được thiên nhiên vô cùng hậu đãi đó hi, tài nguyên khoáng sản của chúng ta là mệnh mông hi, phía Bắc chúng ta gánh khoáng sản phía Nam chúng ta gánh thóc gạo lúa còn miền Trung chúng ta thì gánh cái đòn gánh đó hi” “Việt Nam ta rùng vàng biển bạc, mưa thuận gió hòa, giàu có muôn đời đó hi” “Các em phải tự hào vì sinh ra là người Việt Nam vinh quang, con Lạc cháu Hồng, da vàng máu đỏ đó hi” “Tôi đã đi Pháp đi Mỹ đi Nhật, người Pháp người Mỹ người Nhật đều ngưỡng mộ Việt Nam ta vì chúng ta đánh họ chạy té re ¹ đó hi” “Tôi tiết lộ cho các em một bí mật quốc gia ni đây hi, chính là do bạn thân của tôi làm phát ngôn viên bộ ngoại giao nói cho tôi biết, là chúng ta đang gấp rút chuẩn bị quy trình xây nhà máy điện nguyên tử đó hi, tới chừ là vẽ gần xong cái móng rồi đó hi. Xây xong nhà máy điện nguyên tử nó rồi thì nền kinh tế của nước ta sẽ tăng trưởng phi mã, trong vòng một kế hoạch năm năm là lên tốp đầu thế giới liên hi, tụi tư bản chỉ còn nước hít khói đó hi.” Tôi đây thì hốt nhiên thẳng Phan cười kho kho, nó nói:

“Răng nghèo mà dóc kinh rửa hi.”

Cái câu thất ngôn đó phát ra khỏi miệng nó khoi khoi mà lại có sức mạnh như một quả bom đế quốc. Tụi khốn nạn lớp tôi bắt đầu lăn ra bàn cười hô hố và vỗ tay. Thăng Kỳ lại còn đập tay *high five* với thẳng Phan đánh “bộp,” và chúng nó cùng kêu “Ồ Dê!” Nhưng bà cô Địa bà không cười cũng không vỗ tay. Thay vào hai hành động thân thiện đó, bà làm một hành động khác, công bằng và run rẩy mà nói thì có hơi kém phần thân thiện. Bà xông xộc bước xuống chỗ thẳng Phan đang ngồi, tà áo dài thêu con công của bà bay phấp phới như hoa hậu quý bà

nào đó đang trình diễn trên sàn thời trang Paris, và bà *high five* một quả trực tiếp lún mặt thẳng Phan, làm nó văng thẳng vào găm bàn. Khi nó ôm má xuyết xoa chui từ găm bàn ra và ngửa cái mặt lún lên nhìn bà với ánh mắt ngơ ngác như muốn hỏi “cô hai phai em chi mà mạnh rứa” thì bà quát ra một câu thất ngôn ứng đối như Mạc Đĩnh Chi qua cửa ải, rằng:

“Răng mà cậu mất dạy rứa hi!!!”

Cuối học kì đó, thẳng Phan bị xếp loại hạnh kiểm yếu. Lo lắng cho tương lai tối tăm của thẳng con đốn mặt, mẹ nó liền đập heo đất lần giải rút, tất tả đi mua một can dầu mè hai chục lít vác tới nhà bà cô Địa. Trong ánh đèn nê ông sáng choang ở phòng khách nhà bà, bà mẹ thẳng Phan tấm tấc khen rằng “Nhà cô đẹp thiệt, chu choa con chó ni hai mươi triệu à, đất hơn thẳng Phan con em rồi, rứa hấn có ăn cứt không cô, hi hi, dạ em giỡn chơi rứa thôi, dạ thưa cô dầu ni thơm lắm nê” rồi mở nắp can dầu ra nâng lên đến mũi bà cô cho bà ngửi tại chỗ. Xong bà lại nói “Xin kính cô can dầu mè ni nê, cái ni chính là tấm lòng yêu thầy cô, yêu đất nước, yêu dòng giống Bò Lạc máu vàng da đỏ chi chi nó, mà nhứt là yêu nhà máy điện tự tử chi chi nó của em với thẳng Phan con em nê.” Bà cô Địa nhòen miệng cười, hai tay bà xoắn vào nhau, bà nói “Chu choa chị bày vẽ chi cho mệ rứa hi, em Phan nhà mình tui lạ chi nữa, em nó là hiếu động lắm, có tương lai sáng chói lắm đó hi, đất nước mình giàu mạnh như bây chừ chính là công lớn ở lứa học sinh như em Phan nhà mình đó hi, thôi chừ ri, chị để can dầu lại đây, chị đi dễ từ từ thôi, coi chừng con chó hấn tương cứt hấn cắn đó hi.” Nhờ can dầu mè ấy mà hạnh kiểm của thẳng Phan được vọt lên thành loại trung bình, tuy rằng trong học bạ của nó cuối cùng người ta vẫn ghi “Bảng bố tổ quốc, thiếu lòng tin vào nguồn năng lượng hạt nhân.” Với cái học bạ như thế, thẳng Phan nghiễm nhiên có một chỗ đứng trong đội ngũ đi nghĩa vụ quân sự năm sau, cho dù nó cao chỉ một mét rưỡi và cận đến bảy độ rưỡi. Buổi tập trung lên đường, nó đứng phía trước hàng, oai vệ như một chú lùn trong bộ quân phục thùng thình, cặp mắt nó nghiêm nghị nhìn thẳng về

phía trước sau cặp kính, thỉnh thoảng liếc nhìn bà mẹ nó như nàng Bạch Tuyết đang hôn hờ khoe với hàng xóm “Coi tề, coi thằng Phan con tui hần mới ngẫu kính chưa tề.” Sau hai năm trong quân đội, lúc trở về thằng Phan trở thành một người có kỉ luật khác hẳn. Sáng nào cũng vậy, đúng năm giờ rưỡi là nó bật dậy rửa mặt đánh răng rồi tập thể dục dụng cụ, nó hít xà đơn xà đôi nhuần nhuyễn, xong đến sáu giờ nó ăn sáng, sáu rưỡi nó uống cà phê, bảy giờ nó vác đồ nghề ra ngã tư và bắt đầu chống hông bơm xe đạp đến tám giờ tối, nắng cũng như mưa không bao giờ ngại ngại. Thậm chí cái năm quê tôi bị bão, thằng Phan vẫn kiên cường bám trụ cái ngã tư ấy, tuyệt đối tuân theo cái kỉ luật sắt ấy. Nghe người ta kể rằng, trong khi bà mẹ với con em gái nó cuống cuống chạy tới chạy lui trong nhà, lấy dây chuỗi buộc lại cửa màn mái tôn và chêm giấy báo vào cửa sổ, thì nó vẫn đứng uy nghiêm trong cái áo trấn thủ màu xanh lá, trước những cơn gió thổi phần phật, bên tấm biển “Bom Xe Đạp Ko Đâu Rẻ = Đây!??”, mặc cho mưa quất rất mặt và cột điện đổ lủng chông chung quanh, nhìn nó hiên ngang như một tượng đài mẹ Nhu. Khi báo Tuổi Trẻ cử phóng viên đến tận ngã tư phỏng vấn nó rằng chân lí nào, niềm tin nào đang tung bay đằng sau thể đứng ngầu côi đã bao nhiêu năm ấy, nó bảo nó đang đợi cho đến ngày Việt Nam ta xây dựng nhà máy điện nguyên tử và trở thành đất nước phát triển nhất thế giới, nó tháo kính ra lau, nó trò tay quẹt mồ hôi chảy rùng rùng trên trán và than rằng biển bạc đã cạn queo rồi, rừng vàng đã trọc lóc rồi, chó răng mà cái nhà máy nó hần lâu tới rứa hi.

Nhưng vụ thăng Phan như thế là vẫn còn nhẹ, vì dù sao nó cũng vẫn có được một công việc ổn định, còn hơn khối thăng tốn biết bao nhiêu tiền học thêm năm lớp mười hai chỉ để thi tốt nghiệp sáu môn được ba điểm rưỡi mặc cho các cô thầy giám thị đã cong đít giải bài giùm, và cuối cùng phải đi làm những nghề nghiệp kì quặc như lau nước đá, bơm bánh xe lửa, quay cánh trực thăng, hoặc đường cùn hơn nữa thì đóng

một khoản phí nhỏ hàng tháng để có chân trong đội hình kéo thang máy cho mấy cái chung cư cao cấp mới xây mỗi khi cúp điện. Thằng Hùng thấy để lại không được may mắn như thế.

Hùng thấy để hơn tôi hai tuổi nhưng thi rớt đại học một năm, khi tôi mới vào trường thì nó mới học tới năm hai, và cái mặt nó lại non choẹt, nên sau hai tuần ở chung phòng trọ thì tôi với nó mà y tá chi tó loạn cả lên, không còn ra cái phép tắc lễ độ gì nữa cả. Nó là một thằng gốc Hà Nội, bố làm gì đó ở Bộ, nhà rất giàu. Tướng nó dong dỏng cao, gầy gầy, da dẻ trắng trẻo, nó để tóc dài gần nửa lưng trông rất thư sinh, nhưng lại chửi thề luôn mồm và sò hũu một bộ óc kì quặc. Tôi chưa thấy ai dốt về số má như nó. Nó vẽ rất đẹp, nhưng trong cái đầu nó hình như không có con số cũng không có bất kì một thứ logic nào, chỉ có màu sắc hoa lá và chim chóc các loại. Cho nên khi đi thi đại học lần thứ nhất, tuy rằng bài vẽ lão già theo góc ba phần tư của nó được chín điểm ruồi, nó vẫn rớt thẳng cẳng vì môn toán chỉ được không điểm hai lăm. Nó bảo được không điểm hai lăm thật ra cũng là nhờ trước khi nộp bài nó đã kịp viết “Kính thưa thầy em không biết làm bài nào cả, chỉ xin thầy cho em nửa điểm để em đỡ mang nhục với gia đình và xã hội” rồi mang lên nộp. Đến lần thi sau thì nó đậu, nhờ ông bố nó bằng một cách nào đó đã rút trót lọt bốn mươi triệu sáu trăm năm mươi bảy nghìn đồng, cho dù đến tận bây giờ nó vẫn chưa biết bố mình rút tiền cho ai và phần lè của món tiền ấy rơi vào đâu. Tóm lại là Hùng thấy để đường hoàng bước vào cổng trường đại học, và thậm chí còn nhanh chóng nổi tiếng toàn trường nhờ tài vẽ vôi hoa lá chim muông của mình. Bài vẽ mỹ thuật của nó, bét nhất cũng được tám điểm, cá biệt có lần nó vẽ tượng David nhìn từ sau mông được cho mười điểm trừ, và cái lần nó vẽ Athena từ chân vẽ lên được mười điểm cộng. Có điều, nó tự hào về môn vẽ của mình bao nhiêu thì lại khổ sở nhục nhã về những môn tính toán bấy nhiêu. Những giờ Cơ học, Nhiệt học, Âm học, Điện học², nó ngồi nghe giảng bài như vịt nghe sấm, mồm nó há ra, chảy dãi, mắt nó lơ đãng như mắc dại, nó ngáp liên tục không ngừng nghỉ. Đến lúc thi thì càng tệ hại hơn, nó đến trường sớm phải chùng hai tiếng, cứ thấy đũa nào học hành khá

khảm tí ló mặt tới là nó ba chân bốn cẳng chạy đến nở nụ cười xun xoe, nó nắm tay người ta lắc lắc như bạn thân lâu ngày, và nó nói “Chút nữa vô phòng thi mà ngồi gần tao tí nhé hi hi, thi xong ra chỗ bà Nhã uống cà phê tao trả tiền, hút nữa không tao còn cả bao đây, thôi xú-vo-νια mà luôn, bấu gì cái hộp quẹt.” Trong phòng thi nó loe ngoe như con trùn, hết nhìn tới nhìn lui lại nhìn qua nhìn lại, nó thì thà thì thào “Ê Bảy, suýt, thằng chó, ê cu đĩ, ê thằng mặt phò, bài này làm sao mà? Diễm ơi Diễm câu này sao nữa hả bạn?” xem tướng bộ rất hèn hạ. Đến cuối giờ được thằng Bảy vớt cho cục giấy, nó mừng còn hơn cha chết sống lại, vội vội vàng vàng mở ra chép lấy chép để theo kiểu dấu vô cục thành số tám, dấu căn bậc hai thành chữ V, dấu pi thành số mười một. Chuông reng hết giờ, khi tụi tụi đã ra hành lang đứng bàn tán xôn xao thì nó vẫn còn cặm cụi ngồi viết mót trong phòng, giám thị quát dữ quá thì nó vội vội vàng vàng ghi vào cuối bài thi dòng chữ rằng “Xin thầy cho em qua môn này em lạy thầy” rồi mới chịu nộp. Cái khổ nhục kế ấy, tuy rằng khá bần tiện, nói một cách công bằng đã giúp nó chặt vật qua được năm nhất. Nhưng sang đến năm hai, tức là khi tụi vào trường, thì các thầy đã nhả mặt thằng Hùng thầy đề. Hùng thầy đề không còn được du di nữa, mặc dù nó đã tìm cách linh động hóa cái câu kết bài trừ danh của mình thành các phiên bản uyển chuyển mềm dẻo như “Em lạy thầy vạn lạy mớ lạy,” “Em nghiêng răng cắn cò ngậm vành,” rồi những lúc cùng cực quá nó lại ghi “Hu hu thầy ơi” các thứ. Kết thúc đợt thi lần một của học kì hai, sau khi nhận con dê-rô thứ tư ở môn Quang học³, đem cân đối bù trừ với loạt điểm vẽ kĩ thuật với đồ án thì nó được có bốn phẩy ba, và cầm chắc trong tay một vé đình chỉ.

Ngay giữa giờ tuyệt vọng ấy, Hùng thầy đề được Trầm Tử Thiêng từ trong trại cải tạo báo về cho một tin vui. Nó nghe giảng hồ đồn về cái bảng bầm lộng kiếng treo trong phòng khách của ông thầy Tượng. Nó lại nghe rằng bắt đầu từ năm ấy trường tụi thực hiện cuộc cách mạng văn phòng điện tử gì gì đó để ăn theo cái đề án gì gì đó của chính phủ, rằng cho dù trong cái đề án đó người ta tham những đến cả trăm tỉ, thì điểm số của bọn sinh viên chúng tụi vẫn đã được chuyển hết từ mấy cái

tủ hồ sơ vẫn bám đầy mạng nhện ở phòng đào tạo sang một cái máy tính đặt trong phòng thực hành tin học, cái máy mới mua bụi chà bá, đặt trên cái bàn có xích sắt ở chân, và rằng ông thầy Tượng nắm mặt khẩu cái máy tính ấy trong tay – chính thế, ông xăm cái mặt khẩu vào cánh tay, gồm tám dấu hoa thị liên liền. Thế là bỗng nhiên Hùng thấy đề với ông thầy Tượng thành bạn nhậu chí thân, Tượng đi chơi Hùng đi học, Tượng ngang dọc Hùng vọc tới nơi, một tuần liên tục hôm nào người ta cũng thấy Tượng với Hùng dắt nhau đi ăn thịt chó trong hẻm Võ Văn Tần. Đến tuần thứ hai thì Hùng thấy đề từ đầu lao xe về, xông vào phòng, vừa búng tay tróc tróc vừa nhún nhảy bảo tôi:

“Anh mày thoát rồi nhé thằng em mặt phò. Tốn mười chai chẵn. Lão già giảm giá cho tao đấy, nhờ một số lượng đùi chó, chứ bình thường phải là mười hai chai kia. Hó hớ quả này anh vững như cái bưng nhé.”

Xong nó huýt sáo bài “Giàu chưa chắc sướng mà nghèo thì chắc chắn khổ” của Michael Lang và trong một tâm trạng hứng khởi đã mặc độc cái quần tà lòn mà đi ngược kiểu moonwalk quanh phòng. Nhưng nó chỉ làm trò bước giăng được có ba ngày vòn vện. Ngày thứ tư, Quang Tèo chạy đến hót hơ hót hải gọi “Anh Hùng thầy đề ơi anh bị đình chỉ rồi chết mẹ!” và thằng Hùng thầy đề đang nằm vắt chân chữ ngũ trên cái giường tầng roi đánh ụch ngay xuống đất, cái quần tà lòn móc vào cây đinh mắc mùng rách toạc lòi mông đít, nó vừa ôm mông xuýt xoa vừa quát tướng lên “Cái đuyt ai bảo mày thể thằng mặt phò này?” Sau khi nghe Quang Tèo vừa gãi mông vừa thể sống thể chết trên có Thiên Văn dưới có Địa Lí, đất có Thổ Công sông lại có Hà Bá rằng chính mắt nó thấy tên dzé của sinh viên ít học Nguyễn Tấn Hùng lớp 01A1 trong danh sách đình chỉ dán trước cửa phòng đào tạo, thì Hùng thầy đề cuống quýt rút ngay điện thoại ra, mở danh mục Favorites gọi cho Thịt Chó (Thầy). Quang Tèo và tôi, chúng tôi lúc ấy tâm trí hoang mang nên không theo dõi được đầu đuôi câu chuyện, nhưng nghe lồm bồm thì cuộc nói chuyện của nó với ông thầy thịt chó nặc danh ấy diễn ra một cách vô cùng tuyệt vọng như sau:

“Vâng thưa thầy em là Hùng 01A1 đây, thầy quên em rồi à, vâng đúng là Thịch Chó (SV) đây mà. Dạ vâng, thịch chó ạ, chính thế, một số lượng lớn các đui, với vốt-ka Hà Nội một dung tích nhiều, sao em vẫn bị đình chỉ là sao thưa thầy, vâng thầy kiểm tra lại giúp em với ạ. Sao cơ? Thấy bảo thầy nhầm á? Á? Thấy nhầm qua thằng Nguyễn Tấn Hưng á? Á? Dạ không em có dám nhại gì thầy đâu ạ, tôn sư trọng đạo, tiên học lễ hậu học văn mà thầy, què đầu tiên của tất cả các loại què... Sao cơ? Thấy bảo tại vì không có dấu á? Á? Không có dấu là thế nào, máy móc thế đếch nào mà lại không có dấu? Sờ ốc dấu sắc, sờ bướm dấu huyền, bộ gõ Việt Khê đấy, cứ thế mà gõ vào thôi! Không sửa lại được à? Cái gì mà bút sa gà chết, bút sa gà chết là cái chó gì, thầy đừng có chơi trò Trúc Xanh với tôi, này là cái máy tính chứ có phải bút tích gì đâu, gà với lại chà vẹt, máy tính thì phải có phím Clear chứ, tôi còn lạ gì cái đồng máy móc xích vào chân bàn của thầy, thế còn gà thì không chết mà là tôi rách quần lòi cả trôn đây này! Sao cơ? Thầy đùa với tôi đấy à, bảo cho thầy biết thằng này không dễ chơi đâu nhé, Tấn Hùng chứ đếch phải Tuấn Hưng đâu, tôi không phải ca sĩ đâu mà nghe thầy gáy đàn. A! Cái đuyt mẹ lại còn dọa tao à, thằng láo, thằng mặt phò chó chết, đơi bố máy đấy!”

Xong rồi mặc cho tôi với Quang Tèo ra sức cản, nó cứ mặc nguyên cái quần rách đít, phăm phăm lao lên xe phóng đến nhà ông thầy Tượng. Nhưng ông đã khóa cổng sắt cắt dây chuông mà cố thủ trong nhà không chịu ra. Hùng thấy đê đứng bên ngoài tung quần trong gió, hò hét chửi bới chán chê xong lại chuyển sang hát vọng cổ Lan và Điệp “Tượng ơi mở cửa anh vào, để anh leo rào là chết mẹ Tượng nha” đến tối mịt mà không thu hoạch được thành quả gì rõ rệt, đành hậm hực về nhà. Tối hôm ấy nó vẽ liền một tờ truyền đơn trang trí rất đẹp, tuyên những là hoa cỏ và đường diêm, nó lại vẽ thêm cái lỗ chó chui, trên có tám biển “Khoa Tin Học.” Nguyên văn tờ truyền đơn của nó ghi như sau:

“Thầy Tượng nhận tiền hối lộ của sinh viên!!!

Mười triệu đồng nhưng mất lé!!!

Sinh viên mất tiền mà vẫn rớt? Tại sao sự ~~bất công~~ vô lí dưới mái trường xã hội chủ nghĩa???

Những thằng thầy lé không nên đi dạy Pascal!

Những thằng mặt phò không được ăn thịt chó!!!”

Sáng hôm sau nó đem tờ ấy đi photocopy màu, rồi đeo khẩu trang vào và đi vòng vòng rải truyền đơn khắp trong trường. Nó lại đứng trước cổng trường, thấy đứa nào đi ra đi vào cũng chặn lại nhét truyền đơn, nó lại dặn “Đọc đi nhé bạn, cái này bí mật lắm đấy, một mình bạn được biết thôi.” Đến trưa thì nó thanh toán xong xấp truyền đơn năm trăm bản, hoan hi trở về phòng trọ ngủ. Tuần sau thì bố nó nhận được tờ quyết định thôi học của thằng con do nhà trường gửi về tận nhà. Ông học tốc ra sân bay mua vé máy bay hạng thương gia, xong na cái thân béo phệ vào Sài Gòn, tìm gặp thầy hiệu trưởng, nhưng đã khí muộn, vì thầy đã bảo ổng rằng “Xin lỗi anh nhưng tôi cũng không phân biệt được Nguyễn Tấn Hưng với Nguyễn Tấn Hùng bởi vì đối với những giảng viên đây tình yêu thương chúng tôi thì tất cả các em sinh viên yêu mến đều như là những búp trên cành biết ăn ngủ biết học hành là ngoan, thế nên cái truyền đơn của em Hùng con anh là một sự báng bổ thánh hiền, anh có biết Khổng Tử không, chính là đốt sách chôn thầy, thế còn thầy Tượng thì là một giảng viên gương mẫu đến giá trị vô cùng, chúng tôi chưa hề nhận được văn bản có con dấu nào từ bên trên gửi xuống phàn nàn về thầy, không một con nào cả! Thế và ai bảo lần này anh gặp tôi thế, anh đừng hỏi tôi về bảy ngàn lé nữa có được không?” rồi tiễn ổng ra khỏi phòng, và ổng cúi tiết lộ luôn thằng con về lại thủ đô. Từ cái buổi nó với hai cánh tay Grudge cào cấu vô vọng trên mặt đường nhựa trong khi hai cẳng chân bị ông bố kéo lê xềnh xệch từ cổng nhà trọ ra đến tận sân bay ấy, thằng Hùng thấy để đẹp trai tài hoa bạn tôi trở thành một thằng du đãng vừa thất học vừa thất nghiệp, tuổi thanh xuân của nó đang từ mòn mòn như cô thiếu nữ tuổi mười ba còi trướng lộ khe dưới ánh trăng rằm lại thành ra rất vô nghĩa và buồn tui, ban ngày

nó gác tay lên trán làm trò ngã tư thế sự ngu khò cho thật đầy, ban đêm nó lái xe hơi đầu nhọn thân vát cạnh bánh vuông bật đèn gầm mở nhạc xập xình chạy quanh quanh hết vũ trường này đến quán bar nọ để kiếm gái, mặc cho bố nó vẫn ngày ngày đập bàn đòi đưa tình hình đi điếm của cả dân tộc ra luận bàn tại kì họp quốc hội, rằng với tình hình thanh thiếu niên hư hỏng đi chơi đi ngày càng nhiều như hiện nay thì liệu chúng ta có nên xem làm đi là một nghề hợp pháp hay không, và những đứa đi chơi đi có cần xuất trình sổ hộ khẩu hay không, thế còn những dân nhập cư chưa có hộ khẩu chi có giấy báo đóng tiền điện muốn chơi đi thì phải làm thế nào. Thịnh thoảng nhớ bạn, tôi cũng gọi nó hỏi thăm tin tức đời sống thân thế và sự nghiệp, lúc nào thì vào quốc hội thay cho ông bố sắp về vườn, nhưng lần nào nó cũng trả lời rất vắn tắt “Đang đá phò, sẽ gọi lại cho thẳng cu đi sau.”

¹. Trước đó tôi chỉ nghe người ta dùng từ “tê re” để miêu tả ia chày. Chính là nhờ bà cô dạy Địa mà tôi biết từ này cũng có thể dùng trong quân sự và chính trị. ↩

2

². Điện học, tương tự như Âm học, là một môn học dạy cách thiết kế mạng lưới điện trong các công trình, ví dụ điện cầu thang ra sao mà điện sản thượng lại như thế nào. Ngoài ra nếu bạn may mắn thì ông thầy dạy môn này cũng sẽ chỉ bạn cách quay máy phát điện để phòng khi cần kíp. ↩

³. Quang học, tương tự như Điện học, là một môn học dạy cách thiết kế công trình sao cho ánh sáng chiếu vào đúng nẻo, buổi sáng tránh hướng Đông mà buổi chiều lại né được hướng Tây vùn vùn, nhằm giữ cho con người ta đỡ bị quáng gà mà không cần phải uống vitamin A hằng ngày. ↩

55

Với hai tấm gương hùng vĩ ấy, tôi quyết định không khiêu nại gì cả. Một phần cũng là vì cái bài đồ án này không chỉ có mình tôi rớt. Hải Lạ rớt. Quang Tèo rớt. Lũ lười biếng chúng tôi rớt đã đành, đến con Hương gà siêng năng chăm chỉ vậy cũng rớt. Lớp tôi có cỡ một chục đứa đẹp trai xinh gái cùng thi đua rớt thẳng cẳng. Bên A1 và A3 lại có thêm hai chục đứa nữa. Tức là tôi không cô độc. Đó là chưa kể, những thằng may mắn không bị rớt sẽ về phụ chúng tôi. Làm một việc gì mà có bạn có bè cũng vui hơn, mà cũng dễ thành công hơn, xưa nay vẫn thế. Như Bill Gates chẳng hạn, ông không lập ra cái hãng Microsoft ấy một mình. Larry Page cũng không lập ra Google một mình. Đến như cái thằng Thu Đạm đầu bò đầu bướu cũng lại là cái thằng khôn khéo hơn người, vì rõ ràng làm sao mà nó có thể trèo tốt lên mái nhà mà rình người ta cho được nếu không có thằng Hưng Beo công lên vai cho nó bám vào gờ tường trước? Bên Tây người ta coi trọng khả năng làm việc theo nhóm, bên Mỹ người ta thích diễn trò gang bang rồi quay phim lại đi bán si, bên Nhật người ta nói ba người Nhật là cục vàng mà ba người Việt chỉ như là cục sắt, có lẽ cũng là từ cái nhẽ như thế.

Năm lớp chín tôi ngồi cùng bàn với thằng Dương. Nó là một thằng già hơn tuổi, mặt mày lúc nào cũng có vẻ nghiêm trọng, và nó lại mọc râu với lông nách trước tiên, nên chúng tôi nhất tề gọi nó là thằng Dương cụ. Ban đầu thì Dương cụ được bầu làm thủ quỹ của lớp nhờ cái vẻ chín chắn hơn người của nó, nhưng mới được nửa học kì thì nó đã lấy tiền quỹ đi chơi trò đua xe Modo hết ráo cả, nên cô chủ nhiệm quyết định chuyển nó sang làm lớp phó kỉ luật sau khi nghiên rằng xuất tiền túi ra mua tre đan ổ đựng cống chào trong ngày hội Đoàn. Nói một cách công bằng thì với tư cách một thằng lớp phó kỉ luật, Dương cụ rất là ngay thẳng. Nó xin cô cho ngồi bàn cuối, bên cạnh tôi, bất chấp việc bị cận đến bốn độ rưỡi, chỉ để mỗi tiết học lăm lăm cuốn sổ thi đua, rình

xem đũa nào nói chuyện trong lớp thì đánh dấu lại đặng cuối tuần đứng lên phê bình bằng thứ giọng Bắc già lơ lớ, đại để “Tôi không đồng ý với thái độ của bạn,” “Là thiếu niên nhi đồng và tất nhiên cũng là thiếu nhi, chúng ta phải cố gắng học hành để khỏi phụ lòng bố mẹ thầy cô và mái trường,” “Đề nghị bạn Chi Đồi đừng ngoác mồm ra cười nữa mà hãy nghiêm túc lắng nghe bản kiểm điểm tuần này” vân vân. Dưới sự quản lí mẫn cán và hà khắc của nó, chẳng bao lâu lớp tôi trở thành cái lớp có kỉ luật nhất trường, năm thì mười thuở mới có đũa đi trễ, cúp cua hoặc không đeo huy hiệu. Thấy hiệu phó kỉ luật lấy làm hài lòng lắm, đến mức thầy đã tuyên dương nó trước trường ba tuần liên tục, chính thầy là người khởi xướng cách nói ví von “thẳng như Dương cụ,” và mỗi lần gặp nó thầy đều âu yếm xoa mái đầu xoắn tít mà gọi nó là “Dương cụ của thầy.”

Chi có điều thầy không biết rằng cái thẳng Dương cụ ngay rất thẳng của thầy ấy, ở trường gương mẫu bao nhiêu thì khi về nhà lại hư hỏng bấy nhiêu, chứ hoàn toàn không phải là thẳng Dương cụ ngoan rất ngoan như thầy nghĩ.

Vốn Dương cụ ở trong một cái xóm phức tạp, bên trái nhà nó là một động điểm ế, bên phải nhà nó là một ổ đẽ, thế còn đối diện nhà nó lại là nhà mù Luyến lé. Nếu các bạn chưa đoán ra ngay thì tôi xin bật mí rằng sờ dĩ bạn bè thân hữu gần xa nội ngoại của Luyến lé gọi Luyến lé là Luyến lé là tại vì Luyến lé bị lé. Luyến lé năm ấy tầm bốn mươi tuổi, mắt Luyến lé lé một cách rất nảo nề, tới mức nếu chức năng thị giác của mù không có vấn đề thì ắt là mù có khả năng nhìn thấy hẳn một bên lỗ tai. Mặt mù có sẹo, sau gáy mù xăm thánh giá, thân hình mù to béo như hộ pháp, lông tay mù rậm rì như để cạnh tranh với lông nách và lông mũi, vốn cũng có mật độ và cường độ hơn người. Mù khởi nghiệp bằng nghề bỏ sữa đậu nành trước cửa nhà mọi người trong phường từ lúc tờ mờ sáng, sau đó nhờ bán được rất nhiều giày da dép nhựa chẳng biết từ đâu ra mà cuối cùng tích góp được một số vốn liếng nhất định, mở một tiệm internet năm máy dùng modem điện thoại. Khi Dương cụ, dưới sự

huống dẫn tận tình của anh Thu Đạm, tạo được địa chỉ email Yahoo *duongcutthat@yahoo.com* (để phân biệt với những thằng Dương cụ già) và bắt đầu tự gửi cho chính mình cái truyện ngắn lãng mạn tình cảm tuổi mới lớn tên là *Ba chị em hàng xóm* để nghiên cứu dần dần thì Luyến lé khệ nệ khệnh từ đâu về một cái máy đánh bạc. Đó là một cái máy thùng bằng thép tô vẽ rất nhiều hình thù quái gở, chung quanh treo đèn nê ông, trên có ba cái trục quay, một cái khe để nhét xèng, và một cái cần bọc cao su. Bạn mua xèng từ Luyến lé mặt mày vui vẻ, mỗi xèng như vậy là năm trăm đồng, nhét vào lỗ xèng rồi giựt cần. Tiếng nhạc nổi lên rộn rã như xe rác, đèn chớp tắt liên tục hoành tráng đến mức có thể làm Edison chết sùi mép vì tự sướng bốn mươi hai lần trong đêm, rồi ba cái trục bắt đầu quay, ban đầu còn chậm, sau thì nhanh vun vút, đến độ mắt thường không nhìn thấy được. Một hồi đèn tắt, nhạc tắt, trục dừng lại, Edison ngừng tay, nếu bạn được ba trái chanh, ba số bảy hoặc ba con mụ mình người đầu chó sói đít có đuôi thì xèng ở đâu tự nhiên sẽ đổ ra như thác, bạn sẽ cuống quýt lượm xèng rồi đem đến chỗ Luyến lé để đổi tiền, mỗi xèng như vậy là năm trăm đồng, cho dù mặt mày Luyến lé lúc này không còn tỏ ra vui vẻ cho lắm nữa. Chúng tôi gọi đó là trò quay xèng¹. Quay xèng là một trò chơi rất hồi hộp lí thú, lí thú đến mức bác Tư Bể đội trưởng dân phòng cũng lâu lâu tạt vào làm vài ván giữa những giờ đi tuần mệt nhọc, và vì tất nhiên Luyến lé rất yêu thương dân phòng đã hết lòng vì bình yên khu phố nên bác Tư Bể thường được Luyến lé cho chơi miễn phí. Dương cụ cũng thích chơi, nhưng ngặt nỗi Luyến lé không thích Dương cụ bằng bác Tư Bể nên Dương cụ phải chơi nợ, và chỉ sau vài tuần thì nó nợ hẳn hai trăm ngàn. Đối với tụi con nít chúng tôi hồi ấy, năm chục ngàn đã là một khoản tiền khổng lồ không mơ thấy nổi, thằng nào mỗi ngày được bố mẹ cho năm ngàn tiêu vặt đã là thuộc diện nứt đổ đổ vách. Thế mà nhà cái thằng Dương cụ lại không phải hạng có của ăn của để gì, thành ra nó phải đi học thêm ba môn cùng một lúc để lừa bố mẹ lấy tiền học phí đi quay xèng gỡ gạc. Khốn nỗi cái trò quay xèng ấy không phải là một trò quay xèng thông thường, vì Luyến lé có thể mở cái thùng ra, bầm bầm chính chính mấy cái nút gì đó, và xác suất trúng xèng sẽ giảm mỗi đợt như thế là năm lần, nên càng

cố gỡ thằng Dương cụ lại càng thua. Cuối cùng, tới cái hôm nó nghe lời anh Thu Đạm, hai thằng buộc sợi chỉ vào long đèn ² giả làm đồng xèng, nhét vào khe, giựt cần chơi rồi lại rút ra, cứ thế luôn luôn, và bị mù Luyện lé phát hiện nhờ vào sự tinh tường của đôi mắt lé, rồi bị mù tung cú sút vào bộ hạ đập cả chim, rồi bị mù cấm cửa và đòi nợ ngay, thì Dương cụ hoàn toàn tuyệt vọng. Đường cùng, nó với Thu Đạm bàn nhau đi trộm xe đạp bán kiếm tiền.

Thế là một buổi tối nọ trời mưa rả rích, hai thằng lén lút chui vào bãi giữ xe của trường cấp ba. Tại đó Thu Đạm lựa một chiếc nhìn có vẻ đắt tiền, rút miếng giẻ lau cùng với viên phấn mang theo mình, chùi số cũ ghi số mới bảy mươi tư, chính là số trên cái thẻ mà bằng một cách nào đó nó đã ăn cắp được. Sau đó nó tinh bơ liệng cái thẻ xe xuống bàn và dắt xe ngang qua mũi lảo Được bảo vệ đang há mỏ ngủ gà ngủ gật, đường hoàng tiến ra cổng, theo sau là thằng Dương cụ mặt mày tái mét, người run lẩy bẩy, hai chân đi chụm với nhau phần vì sợ, phần vì lạnh, phần lại vì di chứng chim đập. Đi được một đoạn, Thu Đạm quay sang bảo:

“Mi cời áo ra.”

“Chi rứa anh?” Dương cụ ngo ngác.

“Mi cứ cời ra, mi mặc áo tau, tau mặc áo mi, để đánh lạc hướng, chó ăn chi mà ngu rì?”

“Dạ em hiểu, em cời liền. Anh thiệt là có tài thao lược, mà làm thơ lại hay nữa, nghe cứ như chim hót” Dương cụ cười xun xoe.

Năm phút sau, khi lảo Được và bác Tư Bê đuổi đến nơi, miệng hô hoán bỏ làng, thì Thu Đạm đã thượng lên yên xe, cong mông lên đạp mà vọt mất. Nhìn thấy Dương cụ mặc cái áo thun đen có chữ “No One Sees Me Do It – I Want To Talk To My Lawyer” đang lơ láo vừa quỳ lạy vừa xua tay rồi rít bên vệ đường, lảo Được hét lên một tiếng và búng chân lên trời tung ngay một đòn cắt kéo, trong khi bác Tư Bê thì liệng cây dùi cui từ xa. Hôm ấy phải chặt vật lằm Dương cụ mới chạy thoát về đến nhà

với cánh mũi gãy vẹo sang một bên, hàm răng thiếu mất hai chiếc so với lệ thường, và thân hình bầm dập. Nhưng hôm sau thì Thu Đạm đã bán chiếc xe được sáu trăm ngàn và chia cho Dương cụ một nửa, vừa đủ để nó quyết toán nợ nần với mẹ Luyến lé. Sau phi vụ đầu đời thành công quá sức tưởng tượng ấy, Dương cụ mặc nhiên coi Thu Đạm là người anh hùng của lòng mình, đi đến đâu nó cũng ca ngợi Thu Đạm lên đến tận mây xanh, nó chế ra bài *Huyền sử ca một người mang tên Đạm*, nó bảo anh Thu là nhà lãnh đạo chiến lược kiệt xuất đời nay, nó bảo nhờ anh Thu nó mới hiểu được thế nào gọi là tinh thần đồng đội, thế còn các bạn là đội viên thiếu niên tiên phong dưới mái trường xã hội chủ nghĩa mà lại đếu biết đoàn kết lại để cùng nhau ta đi lên thì thật đáng phê bình, để nghị bạn Chi Đồi đừng có ngoác mõm chó ra cười nữa.

Tiểu là khi qua tuổi dậy thì, con người ta hay thay tâm đổi tính. Dương cụ không phải là ngoại lệ, nhất là sau cái vụ Thu Đạm bị bác Tư Bề nhét chim vào ống bô đến sung tấy lên và trở thành thằng Cu Đen thì hình tượng anh Thu trong lòng nó hoàn toàn sụp đổ. Thành ra sau đó thì nó đi ăn trộm xe máy một mình, bị bắt một mình và hiện giờ đang ngồi tù một mình.

Nay thì tôi nghĩ, vẽ một cái bài đồ án, xét cho cùng, thật ra cũng như chuyện Thu Đạm với Dương cụ ăn cắp xe đạp thôi, càng nhiều người làm càng dễ thành công. Cũng như câu chuyện bó đũa mà chúng ta đã học thời tiểu học vậy, nếu mọi người ôm lấy nhau và lấy dây chun buộc ngang lưng nhau lại thành một đồng thì sẽ trở nên bất khả chiến bại.

Nên chi tôi quyết định không kiện cáo gì cả mà sẽ toàn tâm toàn ý vẽ lại bài đồ án.

Nhưng các bạn có biết một cái nước tên là Cam-bốt hay không? Ấy là nước anh em của ta, thuở xưa cùng rên xiết dưới gót giày đinh của thực dân, nay được giải phóng khỏi ách thực dân rồi thì cùng nghèo mạt rệp như nhau. Duy có điều để vươn lên tầm vóc tối cao của thế giới thì nước ấy không đốn rừng đầu nguồn, cũng không xây dựng nhà máy điện

nguyên tử, mà lại tập trung vào hai thứ: khu đền cổ ở Angkor và sông bạc. Từ năm hai ngàn trở lại đây, khi chúng ta bận tổ chức lễ hội và ngắm rùa bay cùng với pháo bông trên bầu trời đêm huyền diệu thì bên Cam-bốt sông bạc mọc lên như nấm sau mưa, bên trong có hẳn khách sạn miễn phí, đồ ăn miễn phí, hồ bơi miễn phí, gái đi miễn phí, thậm chí đến cái dịch vụ béo bở một cách huyền bí ở ta là giữ xe đạp thì ở sông bạc Cam-bốt cũng được miễn phí nốt. Về các hình thức cờ bạc thì ngoài cái máy quay xèng cổ điển kiểu Luyến lé ra họ còn có các thể loại dựa trên năm mươi hai quân tú lơ khơ của bọn Tây tư bản như bài cào hai lá, bài cào ba lá, xì dách, tiến lên, phỏm, bài mặt ngẫu Texas³, xong rồi họ lại có cả mặt chược, xếp đô-mi-nô, quăng xúc xắc, búng đồng xu, quay bàn roulette vân vân, bất kể góc gác cội nguồn, trò nào cũng hồi hộp và hấp dẫn. Người Việt Nam hiền hậu lương thiện và trung thực quanh năm suốt tháng chỉ biết bán mặt cho đất bán mồng cho trời chúng ta, thỉnh thoảng cũng dậy sớm bắt xe buýt chạy qua đó xoay chơi vài vòng roulette (chính là cái nón tròn trang trí những vân đen đen đỏ đỏ rất bắt mắt, na ná cái mà anh Long Vũ của ta cách đây mấy năm vẫn hay quay), giống như một cách thư giãn sau những giờ đồng áng mệt nhọc, mặt mày ai nấy căng thẳng hình sự, mồ hôi túa ướt mặt ghế phủ nhưng thành những hình số tám sẫm màu, đến khi hết tiền thì về nhà mua xăng tưới đốt nhau để được lên báo Phụ Nữ Thủ Đô. Trong khi đó thì bộ thuế vụ Cam-bốt cử người mặc áo vét-tông đen đeo kính đen, mỗi tháng đến các sông bạc này để chào và thu thuế, những năm mùa màng thất bát cũng được tạm tạm chùng vài chục triệu đô la Mỹ.

Tại sao tôi kể cho các bạn nghe tất cả những chuyện này? Tại vì đúng lúc chúng tôi biết được điểm đố án lần một thì trường tôi có kế hoạch đưa thầy cô đi Angkor Wat tham quan một chuyến.

Việc này từ lâu đã thành cái lệ. Cứ mỗi năm trường tôi lại sắp xếp cho giảng viên đi du lịch một lần, gọi là để mở mang tầm mắt, cập nhật tri thức. Tất nhiên những chuyến du lịch này cũng chỉ vòng vòng các nước Đông Nam Á và do bọn công ty du lịch tổ chức, theo kiểu phát mủ

trắng có vành đội đầu rồi đứng chàng hàng dựa vào cây cột lấy thể trên xe buýt và cô nói “các anh chị vừa đi ngang qua làng cùi, xin hát tặng anh chị bài nhạc chế Hàn Mặc Tử bị ghê ha ha hay nhỉ,” nhưng cũng đủ cho các ông thầy về ngôi vừa sửa bài vừa thao thao bất tuyệt với sinh viên về hệ thống đường sá mịt mù bụi khói ở cái đất lạc hậu Lào cùng với cái thói bạ đâu lạy đấy của bọn rách việc Thái Lan. Ông thầy Tôn chẳng hạn, ông từng tâm sự với chúng tôi rằng ông rất thất vọng về cái thiết kế âm học trong chùa chiền Thái Lan, ông bảo cái sóng âm do bọn sư thầy ở đó gõ mõ tụng kinh nó bay đi muôn phương chứ không tập trung lại một chỗ để tạo nên sự giao thoa, nên chỉ ông không hiểu sư thầy nói gì, mặc dù ông đã luyện cả bộ năm đĩa CD “Bước đầu học Phật,” mấy cái đĩa CD này giúp con người ta sống thật với bản ngã của mình, không làm những điều trái với lương tâm, cũng không phát âm những lời gian dối. Ông thầy Tư thì đưa ngón giữa tay phải lên mũi hít một hơi dài rồi nhăn mày nhíu mặt lại mà nói rằng các em có biết không, không khí bên Singapore cực kì ô nhiễm, không phải như người ta nói đâu, cái gì mà không được ăn kẹo cao su, tôi ở khách sạn năm sao ăn kẹo thổi bong bóng trét tường hoài có thấy gì đâu, cái tụi tào lao hèn hạ có bao giờ được ở khách sạn năm sao đâu mà nói như biết rồi, ở Singapore người ta sửa đường nhiều nên bụi bặm khắp nơi, nhất là ở những khu vực có khách sạn năm sao như khu tôi ở, vì người ta chạy xe hơi nhiều quá mà lại không có ý thức bảo vệ môi trường, tôi ở khách sạn năm sao bên ấy có một tuần mà như bảy ngày dài đằng đặc đã trôi qua, mỗi lần đi ra đi vào cái khách sạn năm sao là tôi phải nín thở, hôm nay check out khách sạn năm sao về gặp lại các em tôi mới lại được thở không khí trong lành thoải mái. Nói xong ông lại đưa ngón trỏ tay trái lên hít một hơi nữa, cánh mũi ông phập phò phập phồng, rồi ông nhắm mắt lim dim đây khoai cảm.

Tóm lại thì các thầy cô giáo có kế hoạch đi thưởng ngoạn khu đền Angkor Wat khi chúng tôi biết điểm đỗ án lần một. Thế theo cái kế hoạch bất khả xê dịch ấy, cuộc thưởng ngoạn vĩ mô kéo dài từ thứ ba tuần này cho đến thứ ba tuần sau nữa, tức là tổng cộng năm ngày chẵn,

theo phép tính trừ mang tính chất cách mạng có thể làm Leonardo da Fibonacci bỏ nhào từ trên cầu thang xuống đất của lão thầy Hội trường khoa. Quang Tèo đồ rằng lão dư một ngón tay nên cộng trừ thành thạo có hơi nhầm lẫn, chuyện này thật giả ra sao tôi không bàn. Nhưng tóm lại thì để các thầy cô được yên lòng trên chặng đường thăm thú đá ong, bậc thang, phù điêu, tượng thần lộn lèo, rêu và cây dương xỉ, những thăng rớt bài lần một chúng tôi có hai ngày cuối tuần để vẽ lại hoàn tất và nộp lên cho các thầy cô chấm.

Ấy quả là một cú đánh trực diện vào cái quyết tâm vẽ lại bài của tôi. Hoặc là một cú lên gối vào hạ bộ. Hoặc là một cú kho atemi vào gáy. Chúng tôi lăn ra đất giãy đành đạch, tay ôm gáy, tay lại ôm hạ bộ. Vì không ai có thể hoàn tất một bài đồ án năm tư trong vòng hai ngày. Ngay cả can bài cũng là chuyện bất khả. Hai ngày cho một bài đồ án cỡ giấy A0, thăng lẹ tay nhất cùng lăm cũng chỉ can xong kịp nét kim, còn lại những cây cối trang trí, rồi chữ nghĩa, rồi lại màu mè, có tài thánh cũng không làm nổi. Có thể các thầy cô trong lúc mê say với viễn cảnh du hí thánh địa đã vô tình hay hữu ý mà nâng tâm những thăng sinh viên rớt bài thành thánh thần cả chẳng, việc ấy tôi không được rõ lắm. Cái việc duy nhất tôi rõ là, khỏi phải nói, những đũa chẳng may rớt bài lần một tụi tôi nháo nhào như cái chợ. Như ong vỡ tổ.

Như ruồi.

¹. Một số nơi còn gọi đây là trò đánh bát. Tôi không biết tại sao lại gọi vậy, vì ở đây không hề có bát đĩa gì cả. Mặc kệ, xóm tôi cứ đoàn kết và thống nhất gọi là trò quay xèng. ↪

². Trong kĩ thuật, long đên, hay còn gọi là vòng đệm, là chi tiết được làm bằng thép mỏng được đặt giữa đai ốc và chi tiết máy ghép, có tác dụng bảo vệ bề mặt chi tiết máy khỏi bị cào xước khi vặn đai ốc, phân bố đều tải trọng giữa đai ốc và bề mặt chi tiết

ghép, đồng thời có tác dụng làm tăng diện tích tiếp xúc giữa đai ốc và bề mặt chi tiết ghép, do đó sẽ làm giảm ứng suất dập xuống. Sách kĩ thuật ghi như thế. Các bạn không hiểu ư? Không sao, tôi cũng đâu có hiểu, tại vì hình như có nhiều cái được đưa vào sách giáo khoa không phải để người ta hiểu. Các bạn chỉ cần biết long đên có hình dạng và chất liệu na ná đồng xèng của Luyên lé, thế là đủ. ↩

³. Tên quốc tế gọi là Texas Hold'em Poker, là một loại bài mà người chơi phải làm cái mặt ngẫu thiệt là ngẫu để người ta khỏi dòm cái mặt mà đoán bài mình. Nghe đồn tay chơi giỏi nhất thế giới bộ môn này bị bệnh trĩ kinh niên, nhưng tôi không chắc hư thực ra sao. ↩

89

À, ruồi. Nhện ăn ruồi. Đôi khi tôi thấy một cái mạng nhện bỏ hoang, trên có xác một con ruồi chết, khô quắt, đong đưa. Nhện ăn ruồi. Nó giăng lưới bẫy ngang bẫy dọc trong một xó tối tăm bản thiu nào đó. Lưới nó có chất dính, dính được ruồi. Đợi cho ruồi dính vào lưới, nó sẽ đu dây như chú thợ điện đến để bọc ruồi lại thành một mớ búi nhui rồi tiêm nọc độc vào mình ruồi, mặc cho nạn nhân vùng vẫy và kêu làng “ôi giời ôi.” Chất độc sẽ làm lục phủ ngũ tạng của con ruồi xui tận mạng tan chảy sạch bách ra thành nước, và nó trở thành một cái bình hồ lô đúng nghĩa. Con nhện sẽ cắm vòi vào cái bình hồ lô ấy và từ từ hút nước trong bình một cách đầy khoái cảm, như người ta hút sinh tố trên vỉa hè Phan Xích Long bên Bình Thạnh vào những buổi tối trời nóng nực vậy. Tôi chưa được chứng kiến thực mục bao giờ, nhưng đã đọc được chuyện đó trong sách. Có những con nhện ăn lẫn nhau, lại cũng có những con nhện cái chuyên môn ăn thịt nhện đực, nhưng đa số chỉ ăn ruồi. Ruồi ăn phân, nhện ăn ruồi, chim ăn nhện, người lại ăn chim và vãi ra phân cho ruồi ăn, ấy là cái vòng sinh thái khép kín, trong ấy mọi loài tương hỗ lẫn nhau. Ngày xưa tôi mê món sinh vật, thích trồng cây chiết cành nuôi cá, tóm lại là vườn ao chuồng các thứ. Cái năm tôi học bà cô Trần cùng với thằng con ỉa đùn khốn nạn của bà thì sự ham thích ấy có giảm đi đôi chút, nhưng vẫn còn khá dồi dào. Tôi cũng thích giàu nữa, vì khi giàu tôi có thể nuôi chó và làm văn tả nó một cách chính xác và thành thực. Tổng hợp hai niềm đam mê ấy lại, tôi quyết định sẽ làm giàu bằng một ngành nghề gì đó liên quan đến thú vật, nên năm lớp mười hai tôi đi tham gia một chương trình tư vấn nghề nghiệp do trường tổ chức. Tôi còn nhớ rất rõ cảnh tượng mục béo trở mắt nhìn tôi, đẩy cặp kính lên xuống trên mũi, vận dụng toàn bộ sức lực để nín cười khi nghe tôi hỏi “Em yêu động vật, em nên học ngành nào?” Ban đầu thì mục ngộ nguậy trên ghế, sau thì thân hình phì nộn của mục rung bần bật, rồi cổ họng mục phát ra những tiếng lục khục như con gà thiến. Phải nói

là tôi rất thương những người béo và cái ghế của họ khi họ nín bất cứ một thứ gì. Mụ lấy hết sức bình sinh để định thần, vơ chai nước sôi trên bàn, ngửa cổ ra uống một phát cạn queo, đằng hắng hai ba lần cho thông họng, rồi nói:

“Em có thể học thú y.”

Tôi bảo mụ rằng tôi không thích thú y, vì lúc bé tôi đã chứng kiến một thằng cha thú y kia bị đánh nhừ tử, người ta nói tại vì hắn không lo tiêm cho heo mà toàn lựa lúc ông chủ heo vắng nhà để đi tiêm bà chủ heo, cho dù hắn tiêm hơi bị hay, chỉ mới vài mũi mà da dẻ bà đã hồng hào và cái bụng bà phình lên trông thấy. Tôi lại đồ rằng học thú y thì khó mà giàu được. Mụ suy nghĩ lung lăm, mụ vò đầu bứt tóc đến hói tiết, hồi sau “A” một tiếng, búng tay kêu “tróc,” đắc ý bảo:

“Em nên học kiếm lâm! Bắn chim! Bắt cá! Cưa cây! Vê lều! Vừa gân gūi súc vật vừa chóng giàu!”

Nên cuối cùng thì tôi ngồi đây.

144

Đằng kia, thằng Kiên mũi gãy bên lớp A3 đã đứng lên và đang ra sức giải thích rằng hai ngày để vẽ bài quả thật là không đủ, nên chỉ cái việc bọn em đã làm quả thật là vạn bất đắc dĩ, lại nên chỉ theo các điều luật của nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, bọn em đáng được hưởng tình tiết giảm nhẹ, đó là chưa kể ông nội em là liệt sĩ kì cựu trong ngành, đến nay đã được dễ bốn mươi năm liệt sĩ rồi. Nó hùng biện rất hay, như Gymnastoras. Các thầy lắng nghe màn hùng biện của nó với một vẻ dửng dưng, như những gốc cây cổ thụ. Tôi thì nhìn con nhện đang bám gần cửa sổ mà tự nhủ không biết nó kiếm đâu ra ruồi mà ăn trong cái phòng máy lạnh bí bưng này. Có thể nó cũng như tụi tôi, chật vật trầy trụa, cố gắng sống sót qua từng con trăng bằng một cách thức huyền bí nào đó chăng.

Nhưng thôi, trở lại với cái bài đồ án. Chuyện con nhện là chuyện lâu dài, và nó vẫn còn toòng teng ở đó, muốn kể lúc nào cũng được.

Khi tôi cũng đang nháo nhào cùng chúng bạn thì lão Bàng xuất hiện. Lão cùng quê với tôi, học trên tôi hai khóa nhưng lại thi năm lần mới đậu, thành ra lão hơn tôi đến bảy tuổi. Tôi quen lão nhờ một lần đi ké xe về quê. Nếu bạn là sinh viên, hoặc đã từng qua quãng đời sinh viên chính cống – tức là ở Việt Nam, trong một trường đại học Việt Nam – hoặc bạn là một thằng cha đi từ Quảng Ngãi vào Sài Gòn để ban ngày đi đánh giày, ban đêm bán dạo trứng cút với chả bò hai bên bờ kè, thì hẳn bạn biết về vấn nạn tàu xe ngày Tết. Năm hết Tết đến, người ta ùn ùn về quê để mặc đồ mới đi lên đi xuống trong xóm và sà vào mấy bàn bầu cua đặt huơ đặt nai. Khốn nỗi, ở nước ta hiện nay người mê bầu cua thì nhiều mà lượng tàu xe thì có hạn, nhất là khi dân vẫn ngựa cổ lên trời chò đường sắt cao tốc đến phọt cả trái khế ra ngoài mà chẳng thấy tầm hơi đâu cả. Cho nên hằng năm cứ vào dịp tháng Chạp, các bến xe

và ga tàu lại đông nghìn nghịt, người ta xếp hàng mua vé, người ta nằm ngồi la liệt, người ta chửi nhau như chưa bao giờ được chửi, trong khi đại diện hãng tàu xe cùng với đại diện bộ giao thông vận tải thì bá vai bá cổ nhau lên ti vi nói rằng năm nay về cơ bản đã giải quyết xong vấn nạn vé chợ đen, chúng tôi đã dùng sơn trắng quét tuốt luốt các loại chợ, giờ thì đừng hòng có chợ đen nữa nhé, goodbye chợ đen, you would never ask me why; và rằng mua vé ư thật là dễ dàng, bạn có thể mua vé trên mạng hoặc đến các đại lí trên cả địa bàn thành phố mà không hề để lại sẹo, tha hồ mặc xip đi bơi cùng bạn bè khắp nơi ới, thế và xin cảm ơn kem nghệ Nazarel cùng với sơn Nippon đã tài trợ chương trình này.

Năm đó tôi đã canh ngày còn hơn con gái canh tháng, đúng nửa đêm cái hôm bắt đầu bán vé trên mạng tôi đã xông lên trên trang web, gõ địa chỉ *staging.muavetau-nazarel-nippon.com.vn* rồi gõ Enter cái “cộp” rất ngẫu. Nhưng tôi không thấy bán vé gì sất, tôi chỉ thấy cái hàng chữ “Connectons too much, nazarel, please came back when latter, nippon” màu đỏ cứ vừa chạy ngang vừa nhấp nháy trên nền trắng, cùng với giọng một con mụ rồi hơi cứ hát inh ỏi rằng “Ngày hôm nay thên thành con đường lớn, tàu anh đi trong yêu thương chào đón” xen lẫn với tiếng còi tàu thỉnh thoảng lại tu tu, cùng với những tiếng thét vang vang khó hiểu mà tôi đoán rằng là của những thằng cu cợ bị tàu cán chết dẹp giữa đường ray. Thế là tôi liệng con chuột vào mặt thằng chủ hàng Internet mà chửi nó là đồ lừa đảo khốn nạn, rồi không trả tiền mà cứ thế lót tót chạy ra ga. Nhưng cho dù đã cầm cái ghế xúp mà lẫn lộn ở nhà ga suốt ba đêm liên tục, mắt đỏ đờng đờng như mắt cá chép, mũi nhô má hóp như con cá ngão, tôi vẫn không kiếm được tấm vé nào. Đúng lúc tôi định ra bưu điện gửi thư tem thông báo cho gia đình rằng Tết này nhà ta không chừng sẽ thiếu một chân uýnh phôm đấy, thì Quang Tèo bảo nó có quen một ông anh cùng quê với tôi, nhà rất giàu, làm tập đoàn khách sạn, có xe hơi riêng, rằng Tết này ông đi xe hơi về quê, xe còn thừa chỗ, và rằng nó có thể xin cho tôi đi ké hoàn toàn miễn phí. Thấy tôi có vẻ chần chừ e ngại, nó bảo vớt mẹ cái sĩ diện giẻ rách của mày đi, mày muốn ngồi ghế nệm xe hơi máy lạnh ngủi nước hoa hay

muốn chui hố xí xe lửa người cứt, mà ông anh tao lại rất phóng khoáng chịu chơi, này nhé đây chi là đi ké xe thôi, ổng mà cao hứng thì có thể cho mày nguyên cả cái xe không tiếc. Thế là tôi gói ghém quần áo, cuộn cả tấm thư pháp “Vạn sự như ý” của thằng Hưng Sẹo lại mà đi nhờ xe nhà lão Bàn cùng với lão và ông anh họ lão, dọc đường cứ sờ tới sờ lui tấm thư pháp mà thắm nguyện cầu cho cái hứng của lão cao lên.

Cuối cùng thì Tròi Phật cũng thể theo ý nguyện của tôi, cái hứng của lão Bàn cao lên thật. Tròi Phật lại hào phóng bổ sung thêm cho cái hứng của thằng cha tài xế và ông anh họ lão cũng cao nữa. Khoảng giữa trưa thì đi đến chân đèo Cù Mông, xe đang bon bon đột nhiên thắng “két,” đánh một vòng chữ U, tấp vào một cái quán lợp lá lợp xụp bên đường. Thấy ba người oai vệ xuống xe bước vào, lão Bàn còn quay lại ngoắc “Vô đi cu,” tôi cũng chân thấp chân cao lọt tọt bám theo, mồm hỏi “Ăn cơm gà hả anh? Ăn mì bò hả anh?” Nhưng hóa ra không phải. Thay cho hai món đặc sản ấy, có hai con mục trạc ba mươi tuổi đang ngồi quanh chiếc chiếu rách chơi xóc đĩa với hai thằng cha hộ pháp mặt mày bặm trợn, trước bức tượng phật Di Lặc đang phĩnh bụng cười hề hề. Một mục mặc cái áo bà ba màu tím hoa cà, người gầy đét, cao để phải đến hai thước, răng hô một thước ra phía trước và một thước xuống dưới, tức là chiều dài răng bằng một căn bậc hai thước, mắt lại lác thiên lác địa. Mục kia người lùn tịt, mặc cái quần jean bó cặp đùi núng nính và cái áo thun xanh lơ, cái mặt bự xự những phần là phần nhẫy nhựa mồ hôi. Thấy chúng tôi bước vào, hai mục lập tức chồm dậy và lao về phía chúng tôi như hai con chó sói bị bỏ đói lâu ngày, các mục không mặc xú chiêng, thành ra hai cặp vú dài thượt như mấy quả cà dái dê cứ quăng qua quăng lại, đũng quần các mục ướt chèm nhẹp, tôi không biết nước chảy từ ngọn nguồn nào ra mà ruồi xanh bay theo thành từng đàn, vừa bay chúng nó vừa kêu vo ve xem chừng hí hứng. Lúc ấy tôi hốt hoảng nhảy qua một bên để tránh, còn lão Bàn thì đã dọm bước chân trái lên, nhưng thằng cha tài xế và ông anh họ của lão đã nhanh tay hơn, mỗi người cặp tay một mục, hi hả đi ra chái sau. Thấy tôi với lão Bàn đứng tần ngần ở đó, một trong hai thằng hộ pháp hỏi:

“Răng hai anh không chơi?”

“Dạ em không biết chơi” Tôi rụt rè nói.

“Còn con mô mô mà chơi?” Lão Bàng thất vọng nói.

“Chơi em nề hí hí” Thằng hộ pháp kia đang xọc tay vào quần tự nhiên ngông lên cười duyên, nói.

“Thôi con lạy mợ” Lão Bàng ngao ngán nói.

“Không chơi thằng em em thì thôi, để em kêu con ni cho anh chơi. Hấn ngon lắm, múp rụp. Gấp mấy lần hai con tề.” Thằng hộ pháp đầu tiên nói.

“Rứa thì chơi” Lão Bàng hí hửng nói.

Thằng hộ pháp bèn bước ra đường và biến mất, để lại lão Bàng cứ nhấp nha nhấp nhòm nhìn ra cửa. Chừng mười lăm phút sau hắn quay trở lại cùng một con mụ. Con mụ này quả thật gấp ba lần hai mụ kia gộp lại, nếu tính về mặt thể tích. Mụ khoảng gần năm chục tuổi, tóc đã lốm đốm hoa râm, da đã bắt đầu điểm đồi mồi loang lổ, giá mụ không đi bộ mà ngồi chồm hồm nhảy chụm hai chân thì ắt hẳn người ta tưởng nhầm là một con cóc ghè vĩ đại. Mụ thờ hào hển, mỗ hôi mỗ kê nhể nhại, bốc mùi như nôi cám lợn mà xem chừng mụ đã bỏ dờ trên bếp để ba chân bốn cẳng chạy đến đây. Cái bụng mụ béo phệ, to một cách thậm phi lí, vẫn còn phập phồng lên xuống, và mụ nhìn chúng tôi đăm đũa như nhìn đấng Sáng Thế, qua đuôi mắt rẽ chân chim chằng chịt của mụ ngời lên hàng trăm hàng vạn những tia hi vọng vằng dương tỏa sáng khó có thể diễn tả hết bằng lời. Thấy tôi lúng túng ngó ra chỗ khác, mụ hơi cụt hứng, bèn quay sang lão Bàng lúc này mặt mày như cái bị rách, lấm lét nhìn lão với một vẻ then thùng quái dị.

“Chơi không anh?” Hồi lâu mụ sè sẹ đánh tiếng hỏi.

“Chi như bà nội tui rứa mà chơi cái chi” Lão Bàng ngán ngẫm trả lời.

“Anh nói kì hè, chơi thì chơi thôi rằng phải nói em như bà nội hè. Mà chơi thì chơi cái nó chó còn chơi cái chi nữa hè.” Mụ cười ngược ngáp. Nụ cười vẽ lên trên cái mặt chè bè mồm meo của mụ thành một cảnh tượng vô cùng tóm lợm và quái gở, hơn cả nụ cười của đức Di Lạc vẫn đang ngồi nghe rằng giữa mấy ngọn đèn xanh xanh đỏ đỏ chớp chớp trên nền nhà.

“Thôi không chơi” Lão Bàng dứt khoát nói.

“Con em đang đói anh oi, em không có sữa. Chồng em cũng đói, em cũng không có sữa anh oi. Chơi em đi anh, em giám giá cho còn hai chục ngàn.” Mụ khẩn khoản van nài, mắt mụ đăm lẹ. Những tia hi vọng đã vụt tắt ngóm như ánh nắng cuối chiều, hai con mắt mụ trở nên lò dò đằng sau mấy sợi lông quặm đầy ri nhèm, như mắt người chết trôi trên sông những năm trời lụt to.

Hình như chỉ đợi nghe có thế, lão Bàng vội vàng nhét hai chục ngàn vào tay mụ. Và hình như cũng chỉ chờ có chừng ấy, mụ vội vàng nhét tờ tiền vào cặp quần rồi quay đi, chắc đi mua sữa cho thằng chồng, cặp mông to như hai cái lông bàn của mụ lúc lắc phải-trái, phải-trái. Vừa may lúc ấy thằng cha tài xế đã xong ca, đang cùng với mụ áo tím đi ra, mặt mũi hần vừa bơ phờ vừa thỏa mãn. Như một chiếc xe tăng, lão Bàng liền rồ máy, quay xích sắt, xịt khói từ sau lưng, giương nòng, xình xích lao đến mụ áo tím. Nhờ có bản năng nghề nghiệp đã thâm sâu và tuôn chảy trong máu từ thời hồng hoang hồng bàng hồng xiêm hay hồng lâu mộng gì gì đó, mụ hiểu ý ngay, liền lấy gót chân phải làm trụ, lấy mũi chân trái làm điểm đỡ, quay người sang phải một góc một trăm tám mươi độ, bước đi. Thằng cha tài xế lật đặt đặn với theo:

“Nhớ nói hần rửa đi cho sạch Bàng hi.”

“Rửa đi cho sạch em hi.” Lão Bàng ngược lên dặn mụ áo tím, mụ nhìn xuống cười thấu hiểu, nhìn hai người như trong hình quảng cáo thuốc đánh răng, hàm răng mụ như muốn vỡ vào chóp đầu của lão, rồi hai người khuất dạng đằng sau tấm liếp. Ngồi bên ngoài, tôi nghe tiếng

nước chảy tồng tồng, rồi những tiếng da thịt đập vào nhau phành phạch, tiếng đầu giường tồng vào cánh liếp bồm bộp, tiếng lão Bàn thò hì hà hì hục, và tiếng con mụ kêu la vang trời, ban đầu còn chậm, sau nhanh dần, lúc khoan thì như gió thoảng ngoài, lúc mau lại sầm sập như trời đổ mưa, thật là không thua kém một bản giao hưởng hào hùng nào của đoàn ca múa nhạc trung ương có các thể loại kèn trombone trumpet saxophone kèn đồng kèn lá chuối kèn Trần Mạnh Tuấn ò e. Thằng cha lái xe mới đầu còn gật gù ngồi nhịp một chân, sau lão đạp pedal đôi hai chân, tay lão vung vẩy đánh các tum và xèng, sau cùng thì chân căng bán loạn không nhịp kịp, lão đành ngồi thông ra mà trở mắt, chặc lưỡi:

“Thằng Bàn ngó roi roi rứa mà kinh hè.”

Hai mươi phút sau thì chúng tôi đã an tọa trên xe. Lão Bàn lim dim mắt khoan khoái, nói “Cha cái bự, hấn lắc như con lắc đồng hồ. Mà cái con hấn kêu mới đã chó, như thiến heo.” Và lão cao hứng tới mức cứ đi một chút lại bắt xe dừng lại để vừa đứng đái bên vệ đường vừa ca hát ồm ồm. Nhưng tuyệt nhiên lão không đá động gì đến việc cho tôi chiếc xe. Thằng Quang Tèo chỉ bốc phét.

Như thế, lão Bàng xuất hiện đúng lúc tôi đang ngồi bệt trên vỉa hè uống cà phê mà tâm trạng rối rùi. Lão để tóc dài đến vai, mặc cái quần jean bạc rách lòi cái quần tà lòn màu cháo gà bên trong nhìn rất lãng tử, kết hợp với áo thun cổ lá trâu màu tím – vì rằng kể từ đợt về quê ấy lão đâm ra mê màu tím cũng như thích bài hát *Ngàn thu áo tím* do ban nhạc Deep Purple trình diễn. Lão hát đầu qua một bên để giữ trọn tóc người cho đẹp, rồi bắt đầu quờ tay trước mặt tôi, bộ điệu như đuổi ruồi. Nhưng tôi không động đậy.

“Rầu thì đi chơi gái” Đuổi ruồi một hồi, cuối cùng lão nói.

“Không có tiền” Tôi nói.

“Tau cho mượn” Lão nói.

“Em vẫn chưa biết chơi” Tôi nói.

“Chưa biết tau chi cho dễ lắm” Lão nói.

“Bài đồ án chưa xong” Tôi nói.

“Rứa thì vẽ nhanh lên” Lão nói.

“Vẽ không kịp” Tôi nói.

“Không kịp thì cạo đi” Lão nói.

“Cạo là cái chi chi em không biết” Tôi nói.

“Không biết tau chi cho dễ lắm” Lão nói.

Thế là lão chỉ tôi cạo.

Để cạo bài, trước hết bạn phải kiếm được từ một thằng nằm trên một cái bài cũ, điểm càng cao càng tốt. Cái bài này, ngoại trừ tên tuổi, mã số sinh viên, lớp khóa của thằng ấy sẽ còn có điểm, con dấu tròn của khoa, và chữ kí ông thầy chấm bài ở góc, cũng với các thể loại lời phê. Bạn sẽ dùng một con dao cạo, ti mẩn cạo tới cạo lui cho kì sạch mấy thứ ấy đi, rồi vẽ lung tung lên những là người và cây và xe hơi để che mọi dấu vết, cuối cùng để tên của bạn vào rồi tươi tỉnh mang đi nộp. Rất đơn giản. Hóa ra cạo bài, cũng như chơi gái, theo cái cách của lão Bằng nói là một công việc đã có từ khi cái trường này được thành lập, nếu không muốn nói là từ thuở hồng hoang khai thiên lập địa. Lão nói cái sự tích bà Nữ Oa đội đá vá trời, hay nguồn gốc của những hình vẽ mắt hai bên thuyền độc mộc, hay chuyện quân sĩ nhà Trần xăm chữ Sát Thát lên cánh tay, chẳng qua đều là những ẩn dụ bóng gió xa xôi của việc sinh viên cạo bài, trải qua bao thág năm vật đổi sao dời, bãi bể hóa nương dâu, qua hết miệng thơm đến mồm thối của những quân bán nước và những phường cướp nước mới thành ra như ngày nay. Lão nói lão đã cạo năm

lần như thế, cả năm lần đều trót lọt. Thậm chí có lần lão cạo một bài sáu điểm, khi chấm lại được chín, và cái thằng sáu điểm ấy, vì sự uất hận, đã chửi lão như con và toan đi tố cáo, cuối cùng lão phải đưa nó thêm hai trăm ngàn cho yên chuyện.

“Tin tao đi, thần không biết quỷ không hay” Lão nói.

“Phép mầu” Tôi nói.

“Bách chiến bách thắng” Lão nói.

“Diệu ác kẻ” Tôi nói.

“Gia Cát tái sinh” Lão nói.

“Khổng Minh tái chế” Tôi nói.

Tôi lon ton đi tìm ông thầy Trạch. Ông mò tù sắt, lôi ra một bài thiết kế nhà hát được chín điểm của tụi năm ngoái. Nhưng ông không đưa cho tôi vội.

“Anh có chắc là anh muốn cạo không?” Ông hỏi.

“Dạ em chắc thưa thầy” Tôi nói.

“Cái này năm ăn năm thua nhé” Ông nói.

“Có ai biết đâu thầy” Tôi nói.

“Ai bảo anh thế? Hơ hơ.” Ông cười phì qua lỗ mũi. “Cả cái trường này còn ai là không biết chuyện sinh viên các anh cạo bài?”

“Vậy hà thầy?” Tôi ngơ ngác hỏi.

“Chứ còn gì nữa! Đợt đồ án nào xong lại chả có mấy chục anh đi xin bài về cạo. Các thầy biết cả đấy. Giống như khi các anh quay bài thôi, các thầy đứng trên bục các thầy nhìn thấy hết. Các anh tưởng các anh qua mặt được các thầy. Hơ hơ, các anh hơi bị nhầm. Trúng lại có đòi nào khôn hơn vệt.”

Tôi chột dạ. Thì ra là thế. Chúng tôi là trứng, các thầy là vịt. Chúng tôi thì lẩn lẩn, các thầy thì vừa tắm ao, ria cánh, đập chèo hồng, vừa mở cho toác sọ. Thì ra là thế. Lão Bàng khốn nạn lại phét lác. Lão với Quang Tèo, hai anh em kết nghĩa phét lác đã thành tật.

“Vậy sao không thấy ai bị ki luật hà thầy?” Tôi lại hỏi.

“Chi tiêu. Hơ hơ. Hai chữ ấy thôi. Thế anh chưa biết à? Khỏi trả lời. Nhìn cái mặt anh là thấy anh đếch biết rồi. Chi tiêu, hai chữ ấy huyền diệu lắm. Không biết chi tiêu là gì à? Tưởng chi tiêu là cái loại chi khâu mố trĩ à? Dốt! Hồi xưa các anh học được học sinh giỏi là nhờ đâu? Trường các anh thi tốt nghiệp đỗ chín mươi chín phần trăm đúng không? Khỏi gặt, là nhờ đâu? Nhờ chi tiêu, chứ thi cử cái đếch gì mà siêu phàm thế, các anh cả thầy lẫn trò dốt như lợn, nước mẹ gì! Các anh mà giỏi thật như thế thì cái đất này nó đâu có đến cơ sự nghèo khó hèn mạt như bây giờ. Chi tiêu, cũng như cầu tiêu, là rất huyền diệu. Các thầy biết tổng là bọn các anh làm trò gian lận, nhưng không đánh rớt các anh được. Vì đánh rớt các anh thì hụt chi tiêu. Trên sẽ hỏi: Dạy dỗ cái đếch gì mà để sinh viên mười thằng lại rớt mất bảy tám? Dạy kiểu lợn à? Các thầy sẽ bị đá đít khỏi trường. Nên phải giả mù sa mưa, nhắm mắt cho các anh đậu. Mà không phải chỉ riêng chuyện điểm số bài vở, nhé! Ví dụ, năm vừa rồi anh có nộp Đoàn phí không? Lại nộp mặt ra đấy à? Anh còn đếch biết là có một thể loại phí là Đoàn phí đúng không? Tôi lạ đếch gì cái hạng các anh, lười như hủi, có bao giờ vác cái mặt tới trường đâu mà biết Đoàn phí với chẳng Đảng phí. Các anh thì biết đếch cái con mẹ gì về phí! Thế này, thằng Đoàn viên thì ở nhà ngủ khoèo, thằng chuyên cần đi học lại chỉ là Đội viên mố mố. Cho nên năm vừa rồi các thầy thu Đoàn phí hụt mẹ nó cái chi tiêu. Hơ hơ. Hụt chi tiêu thì biết xử lí thế nào? Như anh thì anh xử lí thế nào? Đoán xem? Đấy, mặt lại đực ra như ngỗng ia. Nghe đây! Các thầy mới lấy tiền túi đập vào, cho đủ chi tiêu Đoàn phí. Số tiền ấy, các thầy sẽ cạo lại các anh sau. Thấy huyền diệu chưa? Tôi đã bảo rồi, chi tiêu, cũng như là cầu tiêu, chính là những chữ huyền diệu lắm!”

Ông ngừng lại, thò tay móc mũi búng “tách” một phát, rồi nói tiếp:

“Anh muốn cạo bài thì tôi đưa bài cho anh cạo. Tôi chẳng tiếc gì anh tờ giấy bỏ đi. Nhưng tôi báo trước, kì này đang có động. Anh có làm gì thì cũng phải cẩn thận kĩ lưỡng. Có biến thì phải gọi tôi ngay, để tôi còn liệu đường mà cứu. Thôi bài đây, giờ thì rút!”

Ôi mặc kệ đời, tới đâu thì tới. Tôi ôm bài về. Lão Bàng đã chống cây chổi đọi sẵn nơi cửa như hòn vọng phu, liền sử dụng sức mạnh của kinh nghiệm, rút dao cạo giầu trong túi quần ra cạo khí thế. Lão chống hông xoay bài ngang dọc, hết cạo tới lại cạo lui, phồng mồm ra sức thổi bột giấy phù phù. Xong lão lúi húi pha màu, lão trộn nguyên một lọ xanh cô-ban với một lọ đen thành một cục đặc sệt mà lão dùng để phết vào bài từng mảng từng mảng, che hết những dấu giấy rách, rõ là vô cùng chuyên nghiệp. Chừng một tiếng sau, cái bài xinh tươi mỹ miều từ của một thằng Nguyễn Duy Hoàng ất ơ nào đó đã đường hoàng trở thành bài của tôi, có tên tôi to đùng chễm chệ. Trong con húng chí lão còn định ghi thêm “Bài được hân hạnh cạo bởi Lê Bàng” nhưng may tôi can kịp. Lão đứng lên, phúi phúi đít quần, hất đầu qua một bên để giữ tròn tóc người cho đẹp, rồi nói:

“Xong rồi hi.”

“Giờ đi chơi gái hả anh?” Tôi hỏi.

“Giỡn mi thôi chó dẫu sôi lửa bỏng ni mà gái gú cái chi chi. Chừ tau phải qua cạo giùm cho cu Quang Tèo nhà mình.” Lão nói.

“Xong rồi chơi gái?” Tôi lại hỏi.

“Không, xong Quang Tèo tau lại cạo cu Hải Lẹ” Lão nói.

“Xong Hải Lẹ thì chơi gái chứ?” Tôi vẫn chưa hết hi vọng.

“Không, xong cu Hải Lẹ tau lại qua cạo giùm cho tụi A3. Cu Kiên mũi gãy nhờ tao từ hôm qua rồi.” Lão nói “Mà cái thằng, làm trai cho đáng nên trai, không học hành thì thôi, đã lỡ học hành thì chí thú học hành.”

Mi suốt ngày nghĩ chuyện chơi gái như rúa thì rút bài là phải rồi, không có oan ức chi mô na. Thôi tau đi đây, rúa hi.”

Thế là, hất cái đầu qua một bên để giữ trợn tóc người cho đẹp, lão đi.

Tôi vẫn chưa được chơi gái.

233

Và mãi cho đến bữa nay tôi vẫn chưa được chơi gái.

Mặc dù, nói cho cùng thì chơi gái không phải là chuyện gì lớn lao, cũng như cái thằng Tú sau khi vô tình sờ được tay con bạn đã về thức khuya viết nhật kí rằng “Hạnh phúc đâu phải gì lớn lao lắm, nó nằm ngay trên bàn tay trên từng ngón tay.” Hằng ngày đọc báo tôi vẫn hay thấy chuyện ông thầy này ông thầy nọ chơi gái, rồi ông thầy này ông thầy nọ xông vào nhà trọ cưỡng hiếp học sinh – tôi nói học sinh chứ không phải nữ sinh, tức là unisex, để có thể thỏa mãn được mọi trường hợp. Mới hồi nãy đây, trước khi vào phòng họp, ngồi vệ đường uống cà phê tôi cũng đọc được tin một con bé lớp chín trên tờ báo sáng sớm, báo nói nó đúng là tương lai của đất nước mai sau, còn nhỏ mà giỏi công nghệ lắm, nó dùng điện thoại di động màn hình rộng 4,5 in-sơ không cần phím bấm, không cần nhìn, nhắm mắt nhấn tin cho ông thầy dạy Văn của nó rằng “Thầy ơi nhớ mang bao cao su nha thầy,” chính là thần đồng thời nay. Tất nhiên báo không nói rõ nội tình sự vụ sau đó, rằng điện thoại của ông thầy có ngoài vùng phủ sóng không, rằng sự tréo ngoe ông thầy có mang thì nó không có mang và ông thầy không mang thì nó có mang là thế nào, và liệu sự nhớ quên nhỏ nhặt của ông thầy đó có ảnh hưởng đến hạnh phúc lứa đôi hay chẳng, nhưng chừng ấy cũng đủ để chúng ta kết luận rằng giữa giáo dục và gái gú, ít nhất trong trường hợp này, là có mối quan hệ vô cùng mật thiết.

Còn nếu các bạn không tin ở báo chí, thì ít nhất cũng phải tin ở tôi. Năm lớp mười, tôi học giáo dục công dân với thầy Sừ. Đinh Sừ. Các bạn có thể cãi rằng đinh rất là cứng nhọn, đinh không bao giờ sừ, đã sừ thì gọi là bún chứ còn gì là đinh nữa, nhưng tôi biết làm thế nào, vì kinh nghiệm bản thân cho thấy thầy ấy quả tên Đinh Sừ thật. Nhà thầy Sừ với nhà tôi ở cùng chung khu phố, nhưng rất ít khi tôi thấy thầy ngoài

đường. Nghe nói vợ thầy mất sớm vì suy nhược, thầy không có con cũng không có họ hàng gì, chỉ sống thui thủi một mình trong ngôi nhà nhỏ nhỏ trong khoảng sân be bé có cây xoài lá rụng, ngoài có cái cổng sắt lúc nào cũng khóa im im. Chỉ có con Loan là thỉnh thoảng gặp thầy, nhờ những lần đi thu tiền rác giùm ba nó là ông Hai Cụt. Ông Hai Cụt người gốc Bắc, là thương binh cụt chính cống nên được phong vị trí thu tiền rác và các loại tiền khác; bình thường thì ông chống nạng lọc cọc đi thu tiền rác của cả phố, nhưng những khi trái gió trở trời thì cái chân không cụt của ông sinh ra đau nhức, và ông phải sai con Loan đi thay thế. Con Loan năm ấy mười lăm tuổi, tóc dài, da hồng, miệng hơi hô nhưng được cái hay cười nên thành ra cũng khá có duyên. Nó chơi khá thân với tôi và thằng Phan, chính là cái con mà thằng Phan hay mượn cây thước kẻ để đo chim, nhưng tôi nhớ là đã kể với các bạn nghe về việc này rồi, nên bây giờ tôi sẽ tập trung kể về thầy Sừu và chỉ một thầy Sừu mà thôi. Tóm lại mãi đến khi vào cấp ba, tiết giáo dục công dân đầu tiên thấy thầy Sừu đĩnh đạc bước vào lớp, tôi mới biết thầy là giáo viên. Thầy đã già rồi, năm ấy thầy đã hơn năm mươi tuổi, đầu thầy lơ thơ hơi mốc, nhưng dáng điệu thầy rất điềm đạm, thầy thắt cà vạt xám mịn, thầy mặc áo sơ mi trắng quần tây úi thẳng nếp, giày tây đen bóng chìn chu, thầy đeo kính trắng, mồm thầy chúm chúm, và thầy dạy hay lắm, nghe thầy giảng về tồn tại của xã hội và vai trò của thực tiễn đối với nhận thức lịch sử duy vật duy tâm thân chủ thể tồn tại khách quan vận động kinh phương pháp luận biện chứng khuynh hướng mục tiêu khoa học viễn tưởng bỏ rệp thì không chê vào đâu được. Cái đặc biệt hơn cả là thầy mê đọc Truyện Kiều và biết làm thơ, những lúc rảnh rỗi thầy lại đọc thơ cho chúng tôi nghe. Thầy sẽ lặng lẽ nhìn ra sân trường vào một buổi chiều mưa phùn nhè nhẹ có những chiếc lá rơi chao nghiêng, mấy cánh hoa phốt hồng là tả và bóng chú bảo vệ cầm dùi cui ngồi trong lô cốt mờ mờ ảo ảo như một bức tranh sơn thủy, một hồi bỗng nhiên thầy cất giọng ngâm nga:

*Duy tâm chui dưới gầm bàn
Siêu hình giáo dục tuôn tràn công dân
Cộng đồng xã hội xoay vần
Trăng soi đáy nước hồng quần tụt ngay*

hoặc là:

*Duy vật Lê Nin thế giới quan
Thật chân biện chứng đứng hai hàng
Cu con khóc ngắt ngoài cửa ải
Các Mác siêu quần rộng thênh thang*

Tất nhiên lúc ấy chúng tôi còn nhỏ dại không hiểu hết sự thông tuệ trong thơ thầy, nhưng chúng tôi cũng mang máng thấy rằng thơ ấy thật hay, thật nhiều hình ảnh, thật có âm hưởng vi vu, khổ đầu theo phong cách lục bát mà khổ sau lại nghiêng về hướng tứ tuyệt, theo thằng Á đù nói thì thầy đã đạt đến đẳng cấp Đẳng Vương Các của Đình Bội. Và cái dáng gầy gầy nghiêng nghiêng của thầy, cái điệu bộ thầy hơi ngửa mặt lên trời, cái giọng trầm hùng của thầy cất lên, cổ họng thầy rung rung, cặp mắt thầy nghiêm nghị mà ấm áp đằng sau cặp kính, cặp môi thầy chúm chím khi ngâm thơ, sao mà đẹp lạ. Chúng tôi mê tít thầy. Thằng Mai Văn Phép được huy chương vàng bơi ốc trong hội khỏe Phù Đổng thành phố đã lên ti vi nói rằng tuy giỏi tất cả các môn thể thao nhưng em yêu nhất, quý nhất là môn giáo dục công dân, và ghét nhất, giận nhất là những bạn không nhận thức được rõ ràng chủ nghĩa duy vật biện chứng. Còn con Loan thì từ đó chính thức trở thành tay thu tiền rác của cả khu phố thay cho ông Hai Cụt, nó thu tiền nắn nổ lăm, không quản đêm hôm mưa gió, đầu có tiền là Loan cứ thu, nhưng Loan về nói với bố là thầy Sừ nghèo lắm, nhà thầy chỉ có một phòng ngủ, một cái giường, một phòng khách và một bộ xa-lông thôi, êm lăm, rất tội bố ạ, nên Loan sẽ thu tiền thầy thành nhiều lần.

Thế rồi một buổi trưa đi học về tôi thấy ông Hai Cụt đang đứng vung cây nạng bên hàng rào nhà thầy Sừ mà chửi bới loạn cả lên rằng làm thằng thầy giáo nhân dân mà như thế à, bố mày ôm súng AK xung phong đến cụt cả chân không phải để cho những thằng thầy lợn như mày đi ngủ với con gái nhà người ta đến có chữa nhé, mày khốn nạn vậy nên con vợ mày nó trốn xuống suối vàng là đúng lắm, đuyt con mẹ mày chứ lì. Tất nhiên thầy Sừ của chúng tôi lúc đó chưa phải là thầy giáo nhân dân, thầy chỉ mới được đề cử danh hiệu nhà giáo ưu tú thôi, nhưng ông Hai Cụt không màng sự thật ấy. Ông chửi rất kinh, có lẽ còn kinh hơn cả cái lần vạch quần quay chim trước nhà ông Luận lãng mạn mà đòi lương thu tiền rác. Ông vừa chửi vừa nhảy loi choi, ông hươ cây nạng mãnh liệt, và ông kêu “Thằng Sừ dâm tiện bước ra đây!” Nhưng thầy Sừ không ra. Thấy đứng bên kia hàng rào, đằng sau cánh cổng đã được khóa cẩn thận, trong bộ quần tây áo so-mi trắng nếp, mặt thầy hơi ngửa lên trời, thầy nhìn ông Hai Cụt nhảy bằng ánh mắt ám áp mà nghiêm nghị đằng sau cặp kính, rồi một hồi thấy cất giọng trầm hùng, thanh quản thầy rung lên, môi thầy chúm chím, thầy nói:

“Mi có ngon vô đây!”

“Mày ra đây!”

“Mi vô đây!”

“Mày ra đâyyyyy!”

“Mi vô đâyyyyy!”

Rầm một cái, ông Hai Cụt lấy hết sức bình sinh táng cây nạng i-nốc vào cánh cổng, làm nó đổ sập xuống, một đám bụi mù bốc lên, thấy mờ mờ bóng ông lao tót vào như chiếc xe tăng tiến vào cổng dinh Độc Lập. Thầy Sừ có lẽ hơi bất ngờ trước chất lượng cổng nhà mình, nên tôi thấy mặt thầy hơi biến sắc, thầy không ngẩng mặt lên trời nữa, thầy hạ mặt xuống, thầy giơ chân trái mang chiếc giày tây bóng lộn lên trước, thầy lại đánh hai tay sang trái, và thầy bắt đầu chạy quanh sân. Nhìn thấy lúc

này rất giống thằng Kêu Ghè, nếu các bạn còn nhớ, chỉ khác là trong khoảng sân bé bé của thầy không có cái cầu cống nào cả, nên chi thầy không liều thân nhảy xuống cống như Kêu Ghè được. Thầy cũng không chạy ra ngoài đường được, vì người ta đã kéo đến đứng chắn tầng tầng lớp lớp ở cống, không cho thầy đi. Thật là một sự éo le hiểm trở. Thầy cầm mặt mái mốt chạy quanh sân một vòng, rồi hai vòng, rồi ba vòng, rồi như cảm thấy không có kết quả gì khả dĩ, thầy bèn đứng lại, tay phải thầy vớ lấy cái chổi dựng ở bờ rào, tay trái thầy cầm cái ki xúc rác hộ thân, dạng chân ra thủ thế. Thấy vậy, ông Hai Cụt cũng dừng lại, và nhún hai phát, nghiêng răng phóng cây nạng về phía thầy. Thấy né qua một bên kịp thời, cây nạng xé gió bay đánh soạt ra ngoài đường, làm chiếc cà vạt xám trên ngực thầy bay phất phật, nhưng trước khi thầy kịp mừng thì bà Hai Cụt, cũng cụt như ông chồng, đã chạy đến liệng cây nạng của mình vào tiếp tế. Đến lượt thầy, thầy cũng bậm môi ném cái chổi vào đầu ông Hai Cụt, nhưng ông nghiêng đầu tránh được, vì rằng ông có không ít kinh nghiệm bắn nhau thu lượm được từ những cuộc chiến cả oai hùng lẫn không mấy oai hùng trong quá khứ. Mất món vũ khí, thầy tuyệt vọng vung ki xúc rác lao vào quyết một phen sống mái thư hùng, miệng thầy chồm chồm kêu “Hãy dô” để bổ sung nhuệ khí. Ông Hai Cụt cũng không hề thua kém, ông lảng lạng mà hăm hờ xông lên. Sau một hồi vờn nhau thì ông Hai Cụt lựa thế chọc cây nạng của bà vợ vào cổ thầy Sừu một phát, làm thầy té lăn quay ra đất. Bà Hai Cụt liền chống tay xuống đất, nhảy phốc vào. Đám đông bên ngoài hò reo vang dội. Tôi ngơ ngác hết nhìn người thầy đáng kính của mình nằm chằng hàng trên nền sân nhóp nhúa, cặp kính vàng đầu mất, miệng chồm chồm kêu “Cứu tôi với, cứu tôi với, chi tại hai hòn duy vật chúng nó mâu thuẫn biện chứng thôi mà, cứu tôi với các ông các bà ơi,” lại nhìn hai ông bà cụt đang cười trên bụng thầy, nhún nhảy lên xuống, nhổ nước bọt vào mặt thầy và tát thầy tụi bụi, không hiểu ra làm sao cả. Khó hiểu hơn nữa là tôi không thấy bóng dáng con Loan đâu, trong khi nó là đứa yêu quý thầy nhất, và những lúc đầu sôi lửa bỏng này đáng lẽ nó phải có mặt để can gián cho cả hai phe. Phải đến gần nửa năm sau tôi mới gặp lại nó, nói đúng hơn là nhìn thấy lại nó. Lúc ấy bụng nó đã lùm

lùm một đống, nó nằm ngửa một cách bình thản dưới gốc cây sao bên bờ sông, một chân co, một chân duỗi như đang mò, quần áo ướt sũng dính bết vào làn da tái tái, đôi mắt nó khép hờ, miệng còn ri ri vài dòng cát, trong khi ông bố cụt chân của nó quỳ ngả ngả nghiêng nghiêng bên cạnh, ngơ ngác bảo “Con ngồi dậy đi, bố mua bộ xa-lông cho con rồi, ôm lắm con, ngồi dậy rồi bố con mình về nhà đi con” còn mẹ nó thì từ xa đã quăng cả nạng, té sập, và kêu gào ba hồn chín vía “Loan ơi, về ăn cơm trúng với mẹ Loan ơi,” náo động cả một khu chợ.

Việc ấy đối với tuổi thơ của chúng tôi là một kỉ niệm buồn. Con Loan chết đuối – hoặc đơn giản chỉ là nhảy sông tự tử giống như hàng chục hàng trăm những đứa con gái chưa hoang khác, như người ta đồn – không còn ai cho mượn thuốc nữa, thằng Phan đành buồn bã bỏ tật đo chim. Tôi cũng buồn, tôi nghĩ về thầy Sừu mà liên tưởng đến thằng Thu

Đạm và cái số phận hẩm hiu của nó, tôi nghĩ giá khi hiệp dân con bé thiếu năng đó nó vừa tiến hành hành động vừa ngâm một số câu thơ nhất định thì đâu đến nỗi phải vào trại cải tạo thiếu niên hư hỏng, tôi lại nghĩ giá con Loan nó cũng ngó ngẩn, gù, lác hay mắc chứng tật lưỡi nói cà lăm như con bé đó thì chắc giờ này còn sống. Bọn lớp tôi cũng buồn thiu, vì sau sự kiện đó thì thầy Sừ không bao giờ còn đọc thơ cho chúng tôi nghe nữa. Thấy vẫn còn nhìn ra sân trường những lúc trời mưa nhưng mặt thầy lúc nào cũng đọng một vè u tịch thâm sâu, giờ học giáo dục công dân vì thế mà cũng trở nên tẻ nhạt, chúng tôi một lũ học trò ngồi cô quạnh nhìn nhau.

377

Có những con nhện lành, và cũng có những con nhện độc đến mức một phát cắn có thể làm chết lật ngựa nguyên một con bò. Miễn cưỡng mà nói thì có thể phân biệt được nhện và bò, nhưng loài người chúng ta, bất chấp nền khoa học kỹ thuật đã phát triển tốt bậc, vẫn chưa tìm ra được cách nào hữu hiệu để phân biệt nhện lành nhện độc với nhau. Có người bảo nhện lành nhìn xấu, nhện độc nhìn đẹp để nhiều màu sắc, nhưng điều đó là sai, là nói càn, đó không phải là nhện, đó là nắm hai mươi lăm ngàn một kí hoặc gái đi vận váy ngắn lòi xi-líp giá hai ngàn rưỡi đô một shot. Ví dụ con nhện mà tôi quan sát nãy giờ đây, da nó đen bóng, lưng nó có dấu chữ thập đỏ, nhưng không có nghĩa nó là nhện độc. Tôi không nghĩ trong trường tôi lại có nhện độc. Những nỗi đau khổ hiện tại đè lên chúng tôi đã là vượt quá sức chịu đựng rồi, chẳng cần thêm một con nhện độc nữa.

“Các thầy không thể chèn ép bọn em quá đáng như vậy được.” Thăng Kiên mũi gãy lại nói. Cái mũi gãy của nó đỏ ửng lên, nhìn lại càng rõ là lệch hẳn qua một bên.

“Cậu ăn n-n-nói cho cẩn thận! Cậu nói ai ch-ch-chèn ép các cậu?” Lão thầy Hợi lại đập bàn “Rầm” một cái nữa. Nhưng lần này thì con nhện thân nhiên không động, dường như nó đã quen với những chấn động bất thường trong cái phòng họp này, cũng như dân miền Trung quen với cái đập thủy điện sông Tranh suốt ngày lung lổ với lung lay.

“Thầy... rất thất vọng... Sao em lại có... có gì nhi... ờ ờ, có thể... suy nghĩ... Các thầy không thể... ờ ờ... không thể nghĩ suy...” Ông thầy Tôn ề ề.

“Em lầm rồi, các thầy luôn coi các em như những búp trên cành, biết ăn ngủ biết học hành là ngoan. Các thầy đã tạo điều kiện cho các em bao nhiêu, nào là chơi bóng ném, nào là đánh ten-nít. Em nói thế chính là báng bổ thánh hiền đấy, chẳng khác nào đốt sách chôn thầy, mà em có biết Khổng Tử là ai không cái đã?” Thầy hiệu trưởng nói.

“Đó... là chưa kể... các em đốt sách phô tô chứ không phải sách gốc... thà như là mua sách gốc...” Ông thầy Tôn lại tiếp tục quá trình ề à của mình.

“Tôi đã nói với các anh rồi, tôi không có chèn ép các anh.” Tới lượt ông thầy Bành tham gia, vừa nói ông vừa chấm tay vào li trà đá, vẽ lên mặt bàn những hình vuông chẳng biết hữu ý hay vô tình mà vô cùng đồng dạng. “Tôi nhắc lại, không có người thầy nào lại đi chèn ép người trò của mình. Đã đi chèn ép người trò của mình thì không phải là người thầy. Tôi là người thầy. Các anh là người trò. Mà người thầy thì không chèn ép người trò. Nên tôi không chèn ép các anh. Chèn ép các anh thì còn gì là người thầy nữa? Không người thầy nào lại đi chèn ép người trò của mình cả. Nhưng đã là thầy thì phải ra thầy. Đã là trò thì phải ra trò. Thầy cho ra thầy mà trò thì cho ra trò. Đấy, rất đơn giản. Thầy phải cho ra trò mà thò phải cho ra chày. Tôi chỉ nói ngắn gọn đơn giản vậy thôi, các anh hiểu chứ?”

“Dạ em hiểu.” Thăng Kiên trả lời. “Ừ mà quên, á lộn, xí mê, thưa thầy em chưa hiểu. Thật ra em hiểu, nhưng chính vì em hiểu nên em chưa hiểu.” Nói xong câu nói có tính chất bác học ấy, nó lao đảo ngổ xuống, mắt trợn ngược lên, đồng tử giãn ra, và Quang Tèo bắt đầu vỗ vào lưng nó thật lực.

Tôi đồng ý với nó. Tôi cũng hiểu mà như chưa hiểu.

Phong trào làm trong sạch nền giáo dục đổ bộ vào trường tôi như một cơn bão. Người ta nói cùng với áp thấp nhiệt đới gây gió giật bay mái tôn tùm lum trên diện rộng, có một ông bộ trưởng bộ giáo dục mới mới lên thay cho ông bộ trưởng bộ giáo dục cũ hồi tháng tư vừa rồi. Nghe bảo ông bộ trưởng bộ giáo dục mới, trong buổi nhậm chức đã ngửa mặt

lên trời hít hít mấy cái rồi nhú mày tuyên bố “Chà cái nền giáo dục thúí nát quá, thúí chi mà thúí lạ, chúng ta hãy nói không với sự thúí nát của nền giáo dục cũng như chúng ta nói không với bao ni lông nào các bạn.” Thế là tuân theo lời bộ trưởng, phong trào tìm diệt bao ni lông nổi lên khắp mọi nơi, đâu đâu cũng thấy người ta cầm que đi trên đường để xiên bao ni lông, cứ mỗi kí bao ni lông đổi được hai nghìn đồng. Sau khi bao ni lông đã bước đầu được bình định, đường sá đã bắt đầu được sạch đẹp, người ta mới sức nhớ lại và ngồi xuống xòe bàn tay ra đếm ngón, rồi phát hiện ra câu nói của ông bộ trưởng có đến hai vế chứ không ít, mà chiến dịch tìm diệt bao ni lông chỉ mới đánh vào vế thứ hai mà thôi.

Tai họa của chúng tôi bắt đầu từ đó. Mọi thứ đều thay đổi.

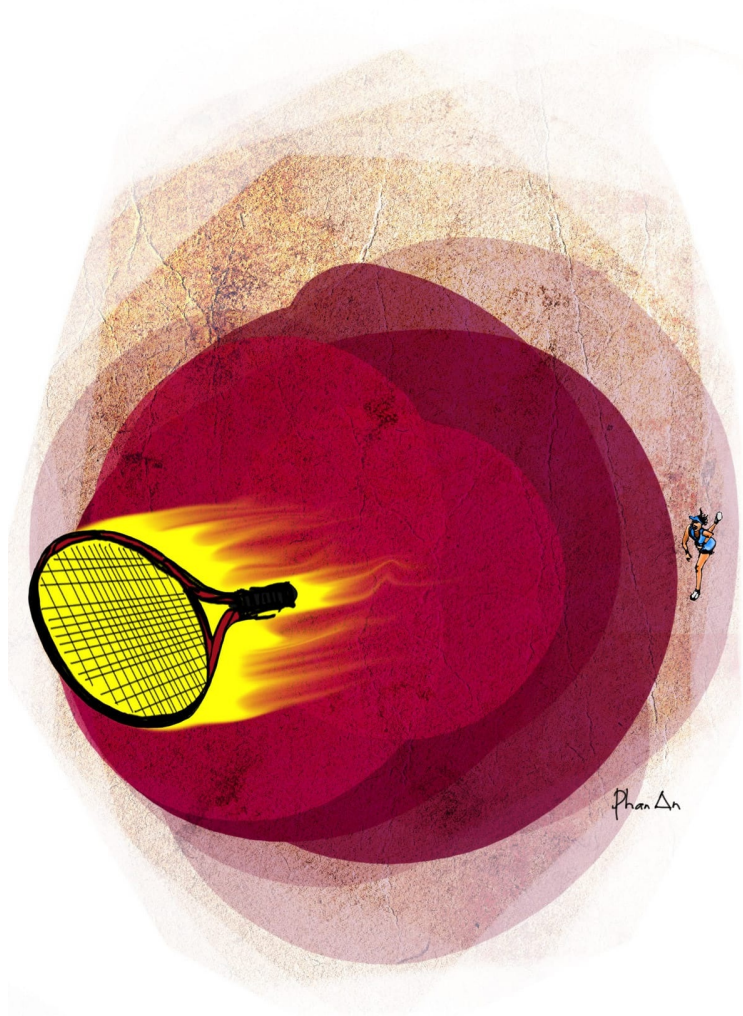
Đơn cử như chuyện cái sân tennis. Ông thầy Trạch nói tôi không biết có một loại phí là Đoàn phí, kể cũng đúng. Nhưng bảo tôi không biết gì về phí thì có hơi oan uổng. Ngay từ đầu năm nhất, khi mới chân ướt chân ráo vào trường, tâm hồn còn thơ dại, mặc quần xanh áo trắng cảm thùng, ngồi sè sẹ trên ghế và lăm lét nhìn xuống xem có quên kéo phệc-mo-tuya hay không, thì chúng tôi đã được phổ cập về một loại phí tên là thể dục phí. Ấy là khi thằng Kiệt mặt mụn nhờ câu nói tro trên “Các bạn bầu tôi đi” mà được bầu lên làm lớp trưởng, nó bèn mặc quần tây thắt cà vạt đi dự đại hội các lớp trưởng của trường, có hoa và nước khoáng đóng chai La Vie miễn phí, được vỗ tay đồng ca bài “Đi lên thanh niên,” rồi về đứng trước lớp tuyên bố:

“Các bạn thân mến, các bạn hãy cùng tôi đóng thể dục phí nào.”

Khi chúng tôi ô lên hỏi quát đờ phắc là cái thể dục phí thì nó bảo rằng thể dục phí là một khoản phí để có cơ thể cường tráng, cũng như muốn đi tập tạ phải đóng tiền cho thằng cha pê-đê râu xồm vậy, đã có học phí, có tình phí, có công tác phí thì cũng phải có thể dục phí, đó là cái lẽ dĩ nhiên mà thôi. Nó bảo ngôi trường này có truyền thống học tập căng thẳng từ lâu đời các bạn không biết ư, điểm đầu vào đã là hai mươi bốn,

nhiều người tay to còn gọi nó là Harvard của Việt Nam, nếu các bạn muốn trụ được cho đến ngày đội mũ bê rê có tua vàng thì liệu hồn mà tập thể thao thể dục, phải có sức khỏe thể chất các bạn mới có sức khỏe tinh thần, đó chính là tinh thần thể dục của nhà văn Nguyễn Công Hoan. Nó lại bảo không nói gì xa xôi, ngay năm ngoài đã có bốn đứa ngu bị lên tăng xông, đột tử cùng một lúc vì không tập thể dục mà lại cả gan thức khuya vẽ bài ba đêm liên tục. Cái ghế chúng tôi ngồi bỗng dựng ướn nhem một cách rất mất kiểm soát, và chúng tôi đồng loạt gọi thư về quê xin tiền bố mẹ để đóng thể dục phí, mỗi đứa như thế là một trăm ngàn. Đợt ấy bao nhiêu là bò và lợn bị bán đi trên khắp các làng quê Việt Nam, và vài tháng sau thì trong khuôn viên trường mọc lên một cái sân quần vợt. Nó là một cái sân đẹp mỹ miều, nền xanh đất đỏ, dài rộng cao và sâu theo đúng chuẩn quốc tế, lại có giàn đèn cao áp hắt hoi. Những lúc đợi chúng tôi viết chương trình phân biệt chẵn lẻ, ông thầy Tượng vẫn thường đứng bên cửa sổ nhìn xuống sân, người ông hơi cúi, chân ông khuỳnh khuỳnh, tay ông vọt qua vọt lại một cái vọt tương tượng giữa hai đùi, miệng ông kêu nho nhỏ “Bình! Bốc! Đốp! Mươi lăm! Ba mươi! Bốn mươi! Đều! Đều rồi thưa các bạn!” Ấy là vì ông mê quần vợt, cũng như tất cả những ông thầy khác. Buổi trưa sau những giờ giảng bài căng thẳng, ông thường cùng các thầy cô khác túa xuống sân, bận quần bó thể thao, chia phe uýnh quần vợt với nhau. Các thầy lên lưới, các cô rò-ve, các thầy vô-lê, các cô bỏ nhỏ, các thầy xoáy trên, các cô xoáy dưới, các thầy thờ hồng học, các cô lại má đỏ hồng hồng, rất nhiều điều là lướt. Bên ngoài, ông thầy Mẫn đi ngang qua, tay dứt túi quần tay để sau đít, mắt liếc nhìn khinh bỉ, còn sinh viên chúng tôi thì níu hàng rào sắt, những thằng tục tũ thì bình phẩm giờ đùi, nhưng đa số thì vô tư cổ vũ tinh thần cho cả hai đội. Tuy nhiên, có một số đứa may mắn hơn cả, được các thầy cô cho vào sân. Dưới cái nắng như đổ lửa, những thằng sinh viên tổ đái ấy sung sướng chạy tới chạy lui trong sân banh đến tụt cả quần lòi khe móng sâu sắc, mồ hôi chảy thành dòng trên khuôn mặt xanh lè như đất nhái, giành nhau trái banh tennis do các thầy cô đánh văng ra. Cứ mỗi buổi nhật banh như thế, mỗi thằng được trả công năm mươi ngàn đồng. Cuối buổi, thằng nào may mắn hơn nữa

thì được giao cho cây chổi, liền chống mông lên quét sân, lượm bịch nước ngọt, cạo bã kẹo cao su, và lãnh thêm được hai chục ngàn nữa. Đối với bọn sinh viên chúng tôi thì tất nhiên đây là một số tiền khổng lồ, nên chúng tôi chẳng nề hà gì gian khổ, mặc dù những rủi ro mang đặc thù nghề nghiệp thì không thể nói là không có. Thằng Kiên chẳng hạn, chính là trong một phút bất cẩn thiếu tập trung mà nó bị trái banh tennis giáng cho lệch sống mũi, máu chảy tùm lum. Nhưng nó vẫn còn may mắn hơn ba thằng: một thằng bên A1 ăn nguyên cây vợt nặng nửa kí bay với vận tốc tuột tay là trăm hai cây số một giờ vào mặt, ngã lăn ra đất bất tỉnh nhân sự, phải khênh đi chụp X-quang kết quả rạn sọ, và tất nhiên là hôm ấy không nhận được món tiền năm mươi ngàn đồng, một thằng mặt rỗ chuyển thành mặt ca rô vì mài ngứa lên trời nhìn đường banh mà té úp mặt vào hàng rào lưới sắt, với một thằng ở lớp dưới có hỗn danh là Dững chim gãy, trước đó vẫn được gọi một cách hiền lành và sặc sỡ hơn là Dững Chim Xanh.

Thế rồi phong trào làm trong sạch nền giáo dục tự nhiên nổ ra. Cách đây mấy tuần, sau gần hai năm câm miệng hèn không phát biểu gì, thầy Kiệt mụn lại lên đứng trước lớp nói:

“Mấy thằng chó chuẩn bị chơi ten-nít nhé.”

Chúng tôi còn chưa kịp bắt ngờ về sự thay đổi nhỏ trong cách xưng hô của lớp trưởng Kiệt mụn thì nó đã phát cho chúng tôi mấy trái banh tennis rồi bảo lũ chó chơi đi còn chờ gì nữa, cơ hội thể dục thể thao ngàn năm có một đây rồi. Khi chúng tôi ngỡ ngác cầm banh xuống sân thì thấy một cảnh tượng vô cùng nhộn nhịp. Cái sân đã mở cửa tự do, giàn đèn cao áp được bật sáng trưng giữa buổi trưa đứng bóng, bên trong sân là một đồng lau nhau những đứa năm nhất và năm hai đang vừa chạy vừa chó dái vừa hò hét điên loạn. Chẳng biết làm gì với mấy trái banh không có vọt, chúng nó liền chia phe chơi banh ném, và bởi vì không biết một chữ luật banh ném nào, chúng nó chỉ biết ra sức ném banh vào nhau tụi bụi như những đứa con nít bên Tây Âu trên ti vi ném tuyết. Bên ngoài sân, các thầy cô đứng nhìn bọn sinh viên chơi đùa và nở nụ cười mãn nguyện. Ngay cả ông thầy Tượng bình thường quạu quọ, lúc ấy cũng đứng trên tầng hai, chỗ khoa Tin Học Cơ Bản mà nhìn xuống, mặt mày tươi tỉnh, và ông quàng vai lão thầy Hợi đang có vẻ vừa sung sướng vừa có nét ngượng ngùng khó tả. Nhưng chuyện ấy diễn ra không được bao lâu. Tụi sinh viên thụ động ấy, vốn chỉ quen lượm banh chứ không quen ném banh, đã mau chóng chán ngấy cái trò chạy qua chạy lại trong khoảng sân có rào sắt cho các thầy cô đứng nhìn mà không liệng chuôi, nên lần lượt bỏ ra via hè uống cà phê bà Nhà hết cả. Chẳng còn gì để nhìn, các thầy cô cũng đành bỏ đi, ông thầy Tượng không quàng vai lão thầy Hợi nữa, mặc cho lão tiu nghỉu như chó bị cắt tai. Kể từ hôm ấy, cái sân banh một thời náo nhiệt huy hoàng đã trở nên vắng tanh vắng ngắt, mặc dù Hải Lẹo nói rằng chẳng qua các thầy đã chuyển sang chế độ đánh ban đêm, và rằng các thầy đã thuê mấy đứa cháu của lão Lồng lượm banh trả tiền theo giờ, cứ một giờ là mười lăm ngàn đồng mỗi đứa.

Nhân tiện kể luôn, lão Lồng là chủ của cửa hàng bán dụng cụ học tập ngay bên cạnh trường tôi. Lão mới xuất hiện gần đây, cho dù cái cửa hàng này đã tồn tại để phải được chục năm rồi. Trước đây cửa hàng này

có tên là Năm Cự, do một lão tên là Năm Cự mở ra, nghe nói sau khi thắng một cuộc đấu thầu căng thẳng đến mức độ nhũn não. Nằm ở vị trí quá sức đắc địa, cửa hàng Năm Cự quanh năm suốt tháng đông nghẹt khách ra vào, đại đa số là sinh viên, đưa mua chì, đưa mua gồm, đưa mua giấy, đưa mua đất sét tạo hình, đưa mua màu Leningrad, đưa lại đi phôtô-tô cả cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao*, vô cùng tấp nập. Tất nhiên cái đưa phôtô cuốn *Âm học trong công trình cơ bản và vô cùng nâng cao* cũng như tất cả các cuốn khác của Phó Giáo Sư Tiến Sĩ Nguyễn Trường Tôn sẽ bị đánh rớt hai năm liền vì tội vi phạm bản quyền giảng viên, và ông thầy Tôn sẽ lên trước lớp nói rằng “Thầy rất... thất vọng vì có một... à, có một vài em... đã lấy có nhà nghèo mà... mà không tôn trọng công chép... à, công sức của... của thầy...” nhưng đó lại là chuyện khác. Chuyện tôi đang nói ở đây là cái cửa hàng Năm Cự ấy, nó đông khách từ lúc mở hàng cho đến lúc đóng cửa, chỉ trong vòng vài năm tôi đã tận mắt chứng kiến nó nuốt luôn hai căn nhà hai bên, phát triển thành hệ thống văn phòng phẩm Năm Cự, gồm Năm Cự 1, Năm Cự 2 và Năm Cự 3, ba Năm Cự cùng vươn lên vô cùng hùng mạnh. Sau đó chúng tôi lại thấy cả ba Năm Cự đập tường để kết nối lại với nhau thành Năm Cự như cũ, chỉ khác là tấm biển Năm Cự phình ra to gấp ba, treo trước cả ba cái mặt tiền, như thế này: “Năm Cự Năm Cự Năm Cự,” lại có hàng chữ gắn đèn nê-ông phía dưới nhấp nháy rằng “Năm Cự không có chi nhánh.” Từ cây thước chữ T đầu năm nhất cho đến mười sáu tờ giấy A0 cuối năm năm, bọn sinh viên trường tôi bất kể kẻ giàu nghèo đã đổ không biết bao nhiêu tiền vào cái cửa hàng Năm Cự này mà kể. Thế nhưng chẳng đưa nào biết mồm ngang mũi dọc của lão Năm Cự cả, và hình dung của lão là một trong những đề tài hay được sinh viên bàn tán nhất những lúc cà phê; chúng nó đồn rằng cái xe mui trần mới vừa tông chết bà già rồi chúi nhủi vào gốc cây trên đường Lê Văn Sĩ là của lão, và rằng lão thích nhạc giao hưởng các thứ. Lâu lâu vào mua con dao rọc giấy chúng tôi cũng thấy một lão già mặt mày đen thùi lùi như củ khoai lang nướng đang ngồi lụm cụm trong xô gạch gạch xóa xóa gì đó trên một cuốn sổ cũ rích nhàu nát, nhưng Quang Tèo nói như đinh đóng cột rằng đó không phải là Năm Cự; nó bảo lão Năm Cự còn

trẻ trung và trắng trẻo hơn nhiều, chúng mày không có gì phải thắc mắc, cứ tin ở bố. Khi chúng tôi gắng hỏi “Tại sao mày biết?” thì nó trả lời “Chuyện đâu còn có đó, từ từ rồi chúng mày cũng hiểu biết như tao.”

Nhưng chưa kịp diện kiến dung nhan của Năm Cự thì một bữa chúng tôi đã thấy người ta dỡ tấm biển Năm Cự xuống, thay bằng tấm biển “Bốn Lồng Bốn Lồng Bốn Lồng.” Ban đầu thì bọn sinh viên còn ngỡ ngàng với sự thay đổi đột ngột từ Cự sang Lồng này, nhưng chỉ sau một buổi thì lòng trung thành khách hàng của chúng nó cạn sạch, cái bản chất vô ơn bạc nghĩa thiếu thủy chung của chúng nó quay trở lại, chúng nó quên phắt Năm Cự, và hò nhau vào mua hàng của lão Lồng như chẳng có gì xảy ra. Tất nhiên lưng lão Lồng còng queo, răng lão lồm chồm, lão lại hay rít ống điếu nhà khói hôi rình, nhìn lão giống lơ xe đồ về hưu hơn là ông chủ văn phòng phẩm, nhưng tất cả những điều đó không ngăn cản được lão trở thành một doanh nhân thành đạt, có lẽ cũng chẳng kém gì Năm Cự lúc trước. Lão lại tuyển thêm được mấy đứa cháu ở quê ra, chính là cái bọn mà Hải Lẹo nói là từ sáng đến chiều bán giấy bút, buổi tối đi lượm banh tennis mỗi tiếng mười lăm ngàn.

Nói gì thì nói, mặt mũi lão Năm Cự đối với chúng tôi vẫn còn là một bí ẩn.

610

Ông thấy Trạch chửi tôi không ra gì. Qua đường điện thoại, ông quăng vào mặt tôi một lô một lốc những dấu chấm hỏi và dấu chấm cảm, lẫn giữa những tiếng chửi thể *bíp bip*, như sau:

“Rút đếch thế nào cho kịp? Bài vờ mà anh làm như bao cao su, muốn rút là rút sao! Chịu! Tôi nói gì anh còn nhớ không? *Bíp!* Tôi đã bảo là kì này đang có động! Làm cái gì cũng phải cẩn thận cùi lừa! Trời hanh vật khô! Có cạo cũng phải cạo cho kĩ lưỡng! Cạo kĩ thì các thầy còn tha cho! Cạo như cạo *bíp* lợn thế à? Chết là phải! Ngu thì chết! Giờ anh khóc lóc cái *bíp* gì với tôi? Tôi ở đâu à? Vũng Tàu! Đưa ngựa, boi chó! Tức là đưa chó, boi ngựa! Chịu! *Bíp* còn cách nào đâu! Cái số phần cùi hủi của anh nó đã định như thế rồi!”

Ấy là lúc tôi gọi cho ông và mếu máo hỏi “Chết em rồi thầy ơi, có cách nào rút bài ra không hả thầy?” Trong lúc chúng tôi còn đang hí hứng đợi điểm vẽ lại của bài đồ án nhà hát thì trường cho dán một tờ giấy trước cửa phòng đào tạo, trên in danh sách hai mươi lăm sinh viên vi phạm quy chế học tập, gian lận trong bài đồ án, đang đợi nhận hình thức kỉ luật thích đáng từ hội đồng giáo viên. Những đứa cũng cạo bài như chúng tôi nhưng không có tên trên cái bảng phong thần này thì hú vía, mừng như cha chết sống lại, thắp hương cúng bái khắp nơi, mặc dù chính chúng nó cũng không biết nhờ đâu mà thoát, chúng nó chỉ cúng phong long thể thôi, thằng thì cúng thổ công, thằng thì cúng Hà Bá, thằng Nguyễn lại còn cầu hôn một bà nào đó trong phòng trọ của nó lên để đa tạ, thôi thì nặng xị cả.

“Vì sao à? Hên xui chứ sao!” Ông thấy Trạch lại quát tướng lên. “Các anh ngu như lợn! Có nghe đến phong trào tìm diệt bao ni lông bao giò chưa? Rồi à? Ghê nhỉ? Bữa nay có tấn bộ! Thế có biết tên phong trào tiếp

theo không? Không chứ gì? Dốt như *bíp! Bíp* bao giờ khá nổi! Nó gọi là phong trào làm trong sạch nền giáo dục! Đấy!”

A, phong trào làm trong sạch nền giáo dục. Đó là lần đầu tiên tôi nghe thấy tên cái phong trào này. Từ thuở cha sinh mẹ đẻ, do thiếu va chạm xã hội, tôi vốn không có kiến thức gì nhiều về các thể loại phong trào. Cả quãng đời đi học, tôi chỉ tham gia có hai phong trào vồn vện. Đầu tiên là hồi đầu năm lớp bốn, cô giáo bắt chúng tôi “trồng một cây, nuôi một con.” Sau khi hỏi đi hỏi lại cô giáo cho thật chắc về việc người nông dân nên trồng cây gì, nuôi con gì, và được cô trả lời rằng đây là một vấn đề có tầm quan trọng quốc gia, cụ thể là thuộc thẩm quyền của bộ Nông Nghiệp Và Phát Triển Nông Thôn hoặc bộ Lao Động Thương Binh Và Xã Hội, không thể nói vắn tắt trong một sớm một chiều được, thì tôi quyết định trồng rong và nuôi cá bảy màu. Trong bản thu hoạch, tôi ghi rõ “Kính thưa cô! Về cái mặt cá mà nói thì em nuôi một hồ kiếng, đủ cả cá kim, cá beo, cá hổ, cá phươn, cá mắt lồi và các loại cá khác. Còn về cái mặt rong mà nói thì em thả từng chùm, có rong gai, rong xoắn, rong tua, dương xỉ, cỏ dùi, cỏ nghệ và các loại rong khác. Thế và thỉnh thoảng em cũng vớt cá lên đi đấu với mấy thằng trong khu phố và đều giành thắng lợi về vàng, chúng nó bảo em là vô đuyt và nhất nhất phong em làm Hà Lan King tức là vua đá cá” và cô cho tôi hai điểm. Đến học kì hai năm ấy, cô lại bảo chúng tôi nhật giấy vụn để tham gia phong trào kế hoạch nhỏ, đầu như là “Thiếu nhi lượm giấy xây dựng đất nước.” Lần này đối với tôi không có ấn tượng gì đặc biệt, nhưng đối với thằng Đức bạn tôi thì lại có nhiều kỉ niệm khó quên. Nó là một thằng rất chuyên cần tham gia các phong trào đoàn đội, đến mức chúng tôi gọi nó là thằng Đức yêu đội; nó có chân trong cả ban văn thể mỹ và ban đánh trống éch của trường. Cái lần nhật giấy vụn ấy, chẳng những lượm sạch giấy rác quanh nhà mà nó còn lượm cả đồng báo sáng của ông nội, lượm chồng hồ sơ của bố vắn để trên bàn làm việc, rồi tiện tay lột luôn vỏ của mấy chục cây thuốc lá Con Ngựa mẹ nó mới chuyển về từ biên giới hữu nghị Việt Lào, mỗi thứ như vậy là hơn nửa kí lô. Cô khen nó không tiếc lời vì nó đã hoàn thành vượt mức chi tiêu đề ra; cô bảo nó cô chỉ cần kế hoạch

nhỏ thôi mà em đã làm được kế hoạch lớn, như thế là cô và em cùng dạy học tốt tốt. Năm thì mười họa thằng Đức yêu đội mới được một ai đó khen tới tấp vậy, nên nó khoái chí lắm, nó bắt đầu ca hát khắp nơi, như con chim non. Chỉ có điều, vốn bài hát gốc đây những hình ảnh tươi tắn như sau:

Vui tung tăng hớn hở

Em làm kế hoạch nhỏ

thì trong con sường khoái trào dâng nó lại rất bất cần hát thành:

Như con ong chăm chỉ

Em tìm giấy đi lá

Tất nhiên đây là do nó bị ảnh hưởng xấu từ thằng Thu Đạm, cái thằng lúc ấy vẫn hay đi lông bông trong xóm mà hát nhạc chế với đọc về ông ổng rằng “Hút thuốc bỏ phổi, uống rượu bỏ gan, ăn cắp nâng cao tay nghề, đánh bạc nâng cao kiến thức, chửi thề làm đẹp câu văn” và “Địt là cái địt trời cho, dù đói dù no cũng phải lo cho cái địt. Địt là cái địt bất thường, dù rút xuống giường cũng phải trườn lên địt.” Nhưng khốn nạn là thằng Đức yêu đội lại phờ đến mức dám hát cái câu thô tả ấy lên giữa giàn đồng ca của trường, vào giữa giờ ra chơi, ngay giữa sân trường nắng chang chang, và do hăng say quá mà hát mười lăm phút liền. Cô giáo chúng tôi, mặc dù đánh giá rất cao khả năng lụm giấy dựng xây đất nước của nó, vẫn không hài lòng lắm về bài hát sáng tạo ấy, nên cuối cùng nó phải chuyển sang lớp khác. Nay thì nó thành đạt rồi, nó đăng kí đi thi hát gì đó trên truyền hình, mặt nó rặn đầy đau khổ, và nó được giải; giờ nó không phải là thằng Đức yêu đội hát vớ hát vẩn nữa mà đã thành ca sĩ ngôi sao Đường Đức Cường, có lần nó đứng giữa sân khấu mặc quần tụt lòi xịp thêu bông huệ làm cho nhiều em gái phía dưới ngất ngây, nó lại liệng cái khăn chùi mũi xuống, các em bu vào giành nhau vớ đầu lỏa máu. Mà thôi, nói chung là như thế, ngoài ba

cái trò trồng cây lùm giấy hồi tiểu học ấy ra thì coi như tôi mù tịt về các thể loại phong trào, thế còn thằng Đường Đức Cường có rành rẽ về phong trào hay không thì tôi không được biết.

“À anh không biết? Anh không biết thì để tôi nói cho anh biết! Trước tiên là cái sân ten-nít! Sau đến cái văn phòng phẩm Năm Cui! Nhưng chỉ riêng hai cái ấy thôi thì có thấm béo cái *bíp* gì? Muốn làm trong sạch nền giáo dục, không phải chỉ đóng cửa cái sân bóng hay sang tên cái cửa hàng bán thuốc kê là đủ! Cả một nền giáo dục cơ mà, chứ có phải trò hề đâu! *Bíp!* Cần những món nặng hơn, có giá trị sử dụng hơn! Đúng lúc ấy thì các anh tự chui đầu vào rọ, còn gì thích bằng! Nguyên một rọ! Tôi đoán các thầy nghĩ thương các anh, nghĩ thiếu hết *bíp* các anh thì cũng tội, nên chỉ thiếu *bíp* vài chục anh cạo dôi tiêu biểu! Anh có tên trong danh sách bị thiếu *bíp* tức là anh tiêu biểu lắm đấy!”

Quát xong một tràng như bắn súng máy, ông thầy Trạch cúp điện thoại cái “cụp.” Hôm sau thì hình thức kỉ luật được đưa ra. Lũ chúng tôi bị đình chỉ một học kì.

Nhưng thậm chí tôi còn không có đủ thời gian để gặm nhấm nỗi đau đình chỉ cho trọn vẹn. Khi đọc được cái thông báo sét đánh ấy, con Hương gà lấy bàn tay khum khum che cái mỏ gà, kêu “ô!” một tiếng nho nhỏ, rồi té xuống, nhắm mắt, ngoẹo đầu, sùi bọt mép, duỗi hai chân ra, bất tỉnh. Tôi hoảng quá, quên cả niềm bất hạnh của bản thân, vội vàng xốc nó công lên lưng, ba chân bốn cẳng chạy xuống phòng y tế. Vốn tốt bụng và rất biết quan tâm đến bạn bè, thằng Hải Lẹo cũng gạt tình riêng qua một bên mà co cẳng chạy theo, một tay nó giật tóc mai con Hương gà, một tay nó vẩy lia vẩy lia sang hai bên, cái giọng the thé của nó hét “Tránh ra, cút, cấp cứu đây, ambulance!” Hai thằng tôi dùng dinh chạy tới chạy lui một thôi một hồi mới sực nhớ ra là bao nhiêu năm ở trường chưa bao giờ chúng tôi thấy cái phòng y tế nào cả, và rằng mỗi khi đau bụng chúng tôi chỉ có một cách mặt xanh mày xám mồ hôi chảy lạnh thái dương mà đi xia trực tiếp trong cái nhà xí hồi hám mà thôi. Sau chừng ba chục phút hỏi quanh hỏi quẩn trong cái khuôn viên

trường rộng khoảng hai ngàn mét vuông, chúng tôi mò đến được một cái phòng đóng cửa im im, có khóa sắt to như khóa chuồng trâu, lại có dấu niêm phong, trên gắn tấm biển xanh loang lỗ sứt sẹo ghi chữ được chữ mất là “Phò g / Te,” phía trước có cái băng ghế đá bên cạnh cái thùng rác lại ghi rằng “Hãy Cho Tôi Rác.”¹ Tôi hạ tạm con Hương xuống cái ghế đá ấy, đầu nó ngả lên cái thùng rác ấy, rồi bắt đầu cùng Hải Lọ đập cửa phòng. Khi thể tích bốn bàn tay chúng tôi được nâng lên gấp đôi thì một bà mặc áo xanh lao công bất đồ xuất hiện từ sau góc cầu thang, thần thái ung dung thoát tục, như một ánh chớp hư vô từ cõi xa xăm nào đó. Hai tay bà cầm hai trái xoài xanh tươi rói, trái nào trái nấy to bằng bắp vế, tôi đoán chắc là giống xoài Thái Lan, loại xoài này hạt nhỏ, cùi dày mà giòn, chuyên dùng để ăn sống, gần đây đang được nhập ồ ạt vào Việt Nam ta. Bà nhìn chúng tôi, có vẻ hơi ngạc nhiên, và hỏi:

“Ăn xoài không?”

Khi chúng tôi nuốt nước bọt mà trả lời rằng không, ở đây đang có bệnh nhân đang hấp hối, thì bà lật đật vén áo lên quá rốn, rút từ đĩa quần ra khâu chìa khóa để phải đến trăm chiếc, lựa một chiếc bằng đồng có bám ri xanh, nhét vào ổ khóa, hì hục mở cửa, bật đèn, kéo rèm, thổi bụi trên

cái bàn gỗ nằm chỏng chơ, đặt hai trái xoài Thái Lan xuống thật ngay ngắn, lại lấy cái chặn giấy chặn cho xoài Thái Lan khỏi lăn, rồi ra hiệu cho chúng tôi khiêng con Hương gà lên giường. Xong bà nhẹ nhàng ngồi xuống ghế, đeo kính vào, điềm tĩnh nói:

“Thôi để chút ăn cũng được.”

Rồi ngừng lại một chút, bà hỏi:

“Bệnh gì?”

“Dạ thưa bất tỉnh nhân sự” Tôi đáp.

“Triệu chứng thế nào?”

“Dạ ngạc nhiên thay, hoàn toàn không có triệu chứng” Thấy tôi ngo ngác, Hải Lọ xon xen trả lời.

“Con gái, thưa cô” Tôi bổ sung, cho chắc.

“Có mất mũi tay chân miệng. Hai mắt hai mũi. Tức là hai lỗ mũi trong một cái mũi. Lỗ mũi có lông. Lông đen, dài ngắn không đều. Có thể có cứt mũi.” Hải Lọ tiếp.

“Bạn này bị đau tim từ lâu rồi thưa cô. Cụ thể là từ hồi bị đau tim tới giờ.” Tôi lại cẩn thận để thêm, hi vọng có thể giúp ích không ít thì nhiều cho quá trình chẩn bệnh.

Bà cầm cúi ghi những chi tiết ấy vào sổ bằng bàn tay có những ngón múp múp như hột mít, xong nhướng mắt lên nhìn con Hương gà đang nằm nghiêng mắt nằm chèo queo, miệng bà mấp máy như muốn hỏi “Bất tỉnh là thế này đây ư?” Về ngạc nhiên chân thành và có lẽ là hoàn toàn chân chính ánh lên trong cặp mắt bà làm tôi bất giác nhớ đến con mụ tư vấn nghề nghiệp béo núc nịch mấy năm trước đã khuyên tôi đi làm giàu bằng nghề phá rừng. Nhưng kí ức tươi đẹp ấy kéo dài không lâu, vì bà đã mau chóng sụp mắt xuống.

“Panadol” Bà nói, rồi với tay cầm xoài Thái Lan.

¹. Đây là loại thùng rác có hình thù các con súc vật, thường là chim cánh cụt. Con chim (cánh cụt) này há mỏ ra van xin rác trông thì rất là tội nghiệp, nhưng thật ra nó là một con chim vô cùng lười biếng ỷ lại, rác đầy xung quanh không chịu ăn, cứ đứng xin hoài. ↩

987

Khi thấy hiệu trưởng tuyên bố “Thôi chúng ta kết thúc ở đây, thầy mong các em hãy sử dụng thời gian rảnh rỗi để đọc thêm về Khổng Tử và phi vụ đốt sách chôn thầy nổi tiếng ấy” thì đồng hồ đã chỉ gần sáu giờ rưỡi. Năng đã tắt, và căn phòng chỉ còn sáng mờ mờ. Cuộc họp mà thằng Kiên mũi gãy làm om lên đòi cho bằng được đã kéo dài ròng rã bốn tiếng trong vô vọng.

Tội nghiệp thằng Kiên. Nó đã phải viết liền ba cái “Đơn Xin Xét Lại Về Sự Việc Đình Chi” và tốn cả một buổi sáng để ngồi tranh luận về các loại dấu phẩy, dấu chấm, trạng từ, định ngữ với mấy con mụ trong phòng đào tạo mới được nhà trường đồng ý tổ chức cuộc họp vô dụng này. Cụ thể hơn, trong khi nó khô nước bọt biện luận rằng vì “vì vậy” không phải là trạng ngữ nên chi chúng ta không cần thêm dấu phẩy vào câu “Vì vậy chúng em xin nhà trường xem xét lại,” mà cho dù “vì vậy” có là trạng ngữ thì vì ngữ pháp Việt Nam chưa hề bắt buộc có dấu phẩy sau trạng ngữ nên chúng ta không cần đặt dấu phẩy sau “vì vậy,” thì một mụ nói chuyện thằng con ia chày với một mụ đang không ngừng xọc muống vào li sinh tố bơ vàng để múc một thứ nước nâu vàng lũng bống nhét lấy nhét để vào mồm, và một mụ khác mắt môi mắt lợi bấm nổi hai con Pikachu trong trò Pokémon kinh điển, mặt hai mụ bơ bơ như hai cái rế. Vì vậy, cuối cùng thằng Kiên phải viết cái đơn thứ tư, trong đó nó bắt đầu với “Cộng Hòa, Xã Hội, Chủ Nghĩa, Việt Nam,” và cho đến lúc ấy mới được duyệt đơn. Nghe nói thầy hiệu trưởng đọc tờ đơn giật cục của nó mà nước mắt lưng tròng, ngồi một mình trong phòng thầy chọt đứng thẳng lưng lên, thầy bảo “Tội nghiệp, các em, sinh viên, yêu mến, đối với thầy, thì cho dù, có phạm, phải lỗi, lầm nào, các em, cũng vẫn là, những búp, trên cành, biết ăn ngủ, biết học hành, là ngoan.” Thầy liền đích thân đứng ra tổ chức một buổi gặp mặt thân mật giữa các em sinh viên bị đình chỉ và các thầy cô liên quan hoặc có nhã ý

muốn liên quan, thầy mời được ông thầy Tôn, lão thầy Hợi, ông thầy Bành. Lão thầy Tượng không tham gia được vì bận tích hợp bảng mã VNI vào hệ thống văn phòng điện tử của trường, còn ông thầy Tứ cũng xin kiếu để đi khám mũi, ông nói mấy tuần nay mũi ông giống như bị rối loạn chức năng, không còn phân biệt được thơm thú vị chi chi nữa cả.

Nay thì bao công sức của thằng Kiên mũi gãy đã tan thành mây khói.

Cuộc họp kết thúc. Tôi nhìn lên góc cửa sổ. Con nhện của chúng tôi vẫn còn treo lủng lẳng ở đó, không bắt được con ruồi nào. Khi bước ngang qua cánh cửa để ra hành lang, tôi sực nhớ ra, có một số giống nhện có bản năng sinh tồn cao hơn những giống khác, đến mùa đói kém chúng có thể ăn thịt con của mình để sống sót. Có lẽ con nhện này thuộc một giống như thế chẳng.

Hải Lạ, Quang Tèo và tôi ra ngồi vỉa hè. Thứ bảy, bà Nhã dọn hàng sớm, nên chúng tôi chỉ ngồi chày với nhau, không trà đá không cà phê, châm thuốc rít từng hơi một. Không ai nói với ai câu nào, cũng như cái lần ông thầy Mẫn chết. Trời bữa nay cũng *bíp* có gì đặc biệt, trừ một bầu không khí quạnh quẽ trùm lên cả ba thằng. Ngay cả khi tôi búng điếu thuốc ra đường và nói “Tao bỏ,” hai đứa chúng nó cũng ngồi im ru, chỉ có cái đầu thằng Quang Tèo gật gù nhẹ nhẹ.

“Bốn Lồng là anh ruột của Năm Cự.” Hồi lâu, tự nhiên Quang Tèo nói một câu vô thưởng vô phạt.

“Sao mà biết?” Tôi ngạc nhiên hỏi.

“Năm Cự lại là hàng xóm của thầy hiệu trưởng.” Nó nói tiếp, không có vẻ gì là cốt ý trả lời tôi.

“Sao mà biết?” Tôi lướt Hải Lạ hỏi. Cây phả hệ này có vẻ làm nó tò mò.

“Nhà thầy hiệu trưởng cách nhà tao mấy căn.” Quang Tèo rít một hơi thuốc nữa. “Bố hiệu trưởng là đại tá hay thượng tá gì đó. Hồi tao còn nhỏ tao thấy Năm Cự chạy qua đấm bóp cho ông ngày một. Lão đấm một hồi, lòi ra cái văn phòng phẩm.”

“À!” Tôi nói.

“Ồ. Tụi mày phải biết, không phải dễ mà đấu thầu được miếng đất làm văn phòng phẩm. Trẻ đấm lưng đã đành, già rồi cũng phải đấm mồm. Như Mike Tyson ấy.”

“À!” Hải Lẹo nói.

“Ồ. Nhà lão Năm Cự có năm đứa con, lão là áp út. Thiệt ra tên lão không phải là Cự, mà là Cu. Quê tao hồi xưa có tục đặt tên xấu cho dễ nuôi. Hồi nhỏ lão tên là Cu. Lớn lên lão thấy nhục với cái tên dâm tiện của mình quá, bèn chửi ông bố ngu si dốt nát, bắt lên ủy ban sửa giấy khai sanh lại, thành ra Cự. Em lão thì thành Sáu Cát. Bốn Lồng cũng vậy, thiệt ra không phải tên là Lồng. Nhưng mà cái này tao kể cho tụi mày nghe chơi thôi, chớ không có nghĩa lí gì.”

Nói xong, nó lại gãi mông cái nữa. Có vẻ trúng chỗ ngứa, mặt nó đê mê một niềm khoái cảm không lời. Rồi phui đít đứng lên, nó nói:

“Thôi tao về trước.”

Nó liếc nhìn cái phù điêu xoắn ốc, dùng đỉnh bước đi, tay vẫn gãi sờn sột. Phố xá đã lên đèn. Từ trong sân trường vọng ra những tiếng “Kinh! Cốp!”, tiếng ông thầy Tượng “Đều, đều rồi thua các bạn!”, và tiếng lão thầy Hợi quát “Th-th-thằng kia l-l-lượm mau đi chứ!” Sau đó là tiếng một bà cô nào đó cười ré lên.

